

Studieprogram: Disiplinbasert mastergrad i *kristendomskunnskap* (120 studiepoeng)

Studieplan

Studieretninger:

1. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på gresk og det nye testamente og 55 studiepoengs masteravhandling.
2. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på gresk og det nye testamente og 30 studiepoengs masteravhandling.
3. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på latin og kirkehistorie og 30 studiepoengs masteravhandling.
4. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på hebraisk og det gamle testamente og 30 studiepoengs masteravhandling.
5. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på kulturanalyse og menneskesyn og 55 studiepoengs masteravhandling.
6. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på kulturanalyse og menneskesyn og 30 studiepoengs masteravhandling.
7. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på religionssosiologi og 55 studiepoengs masteravhandling.
8. Disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på religionssosiologi og 30 studiepoengs masteravhandling.

Mastergrad i *kristendomskunnskap* (120 studiepoeng)

Studieretninger:

1. Det nye testamente.
2. Det gamle testamente
3. Kirkehistorie
4. Kulturanalyse og menneskesyn
5. Religionssosiologi

(Se egen plan for kateket)

Innhold

Innledning	7
Overordnede mål	8
Mål og innhold	8
Organisering og arbeidsformer	9
Vurdering	9
Oversikt over studieretninger	11
Språk-, bibelfags- og kirkehistoriske- emner	15
NT511 Det nye testamente med Gresk (30 studiepoeng)	15
NT502 Det nye testamente (10 studiepoeng)	19
NT503 Det nye testamente – bibelteologi (10 studiepoeng).....	20
HE151 Bibelhebraiske grunnelement (10 studiepoeng)	21
GT511 Det gamle testamente med Hebraisk (20 studiepoeng).....	23
GT502 Det gamle testamente 2 (10 studiepoeng)	28
LA151 Middelalderlatin (10 studiepoeng).....	31
KH501 Kirkehistorie: Nyere kirke- og teologihistorie og misjons-historie (10 sp).....	32
KH603 Senmiddelalder og reformasjon (10 studiepoeng)	35
KH609 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (10 studiepoeng)	35
KH610 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (5 studiepoeng)	35
KH611 Kultur- og religionsmøte – middelalder (5 studiepoeng)	35
Religionsskiftet i Norge (10 studiepoeng)	35
Varianter av NT511 og GT511	37
GR151 Gresk (20 studiepoeng)	37
NT501 Det nye testamente (10 studiepoeng)	37
HE152 Hebraiske tekstar (10 studiepoeng).....	38
GT501 Det gamle testamente (10 studiepoeng)	38
Systematisk-teologiske emner	41
ST501 Systematisk teologi: Åpenbaring, trinitet og fornuft (10 studiepoeng)	41
ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10 studiepoeng).44	
ST503 Postmodernitet som kulturfenomen (10 studiepoeng).....	46
ST504 Kultur og menneskesyn (10 studiepoeng)	47
ST505 Kulturanalyse (10 studiepoeng)	47
RS501 Religionssosiologi 1 (10 studiepoeng)	48
RS502 Religionssosiologi 2 (10 studiepoeng)	49
RS503 Religionssosiologi 3 (10 studiepoeng)	50
Valgfrie fordypningsemner	53
Studiekraft og vurdering, fordypningsemner på 5 studiepoeng.....	54
Studiekraft og vurdering, fordypningsemner på 10 studiepoeng.....	55
Studiekraft og vurdering, fordypningsemner på 15 studiepoeng.....	56
Studiekraft og vurdering, fordypningsemner på 20 studiepoeng.....	56
Fordypningsemner i Det gamle testamente.....	57
Fordypningsemner i Det nye testamente.....	58
Fordypningsemner i Kirkehistorie og Latin	59
Fordypningsemner i Systematisk teologi.....	60

Fordypningsemner i Praktisk teologi.....	61
Fordypningsemner i Misjonsvitenskap	62
Fordypningsemner i Religionsvitenskap.....	62
Tverrfaglige fordypningsemner	63
Vitenskapsteori og metodelære	65
ST506 Hermeneutikk (5 studiepoeng)	65
MET501 Metodelære: Det gamle testamente (5 studiepoeng).....	66
MET502 Metodelære: Det nye testamente (5 studiepoeng)	67
MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant (5 studiepoeng)	67
MET504 Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant (5 studiepoeng).....	69
MET505 Metodelære: Systematisk/empirisk variant (5 studiepoeng)	70
Mastergradsavhandling (30-55 poeng)	73
AVH501 Avhandling (30 studiepoeng)	73
AVH502 Avhandling (55 studiepoeng)	73

Innledning

Nytt gradssystem

Stortinget vedtok i 2001 å innføre et nytt gradssystem for universiteter og høyskoler. Gradene cand.mag. og cand.philol. ble erstattet av gradene *bachelor* og *master*. Den tidligere forskjellen mellom grunnfag og mellomfag ble erstattet av to forskjellige fordypnings- eller spesialiseringsnivå: 100- nivå svarer til tidligere grunnfag, mens 200-nivå svarer til tidligere mellomfag. 500- og 600 -nivå uttrykker fordypningen innenfor en *mastergrad*, og svarer til det gamle hovedfagsnivået. Innenfor de nye gradene måles omfanget av et studium i studiepoeng (ECTS-poeng). Ett års studium på heltid utgjør normalt 60 studiepoeng.

Reformen av gradssystemet har økt studieintensitet som et viktig mål. Samtidig skal det faglige nivået fra de gamle gradene opprettholdes. Dette forutsetter prosessorienterte undervisnings- og vurderingsformer som stimulerer aktiv læring.

Rammebestemmelser

Disiplinbasert mastergrad har et omfang på 120 studiepoeng (2 år), inkludert et selvstendig arbeid på minst 30 poeng. Graden omtales som disiplinbasert fordi den bygger på fordypning innenfor fagområdet for mastergraden:

- Denne mastergraden bygger på grad eller yrkesutdanning med et omfang på minst 180 studiepoeng, eller tilsvarende.
- Dessuten skal utdanningen på lavere grads nivå ha en fordypning i emner eller emnegruppe på minst 80 studiepoeng. Som alternativ kan utdanningen på lavere grads nivå være en integrert yrkesrettet utdanning med minst 120 studiepoeng innenfor fagområdet for mastergraden.

Grunnlaget for disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap

I tråd med disse bestemmelsene bygger fakultetets *disiplinbaserte* mastergrad i *kristendomskunnskap* på følgende:

- Grad eller yrkesutdanning med et omfang på minst 180 studiepoeng
- Utdanningen på lavere grads nivå må ha minst 80 studiepoeng i emnegruppen KRL/ kristendomskunnskap eller tilsvarende
- Minst 20 av disse studiepoengene må være på 200-nivå

Planens struktur

Planen er i hovedsak bygd opp av et fast system av emner på 500- og 600-nivå og av et større selvstendig arbeid (mastergradsavhandling).

De enkelte emnene har et omfang på 5 til 30 studiepoeng. For hvert emne formuleres kompetansemål, med vekt på studentenes innsikt i sentrale faglige problemstillinger. Kunnskapsmålene er formulert på tre stigende nivåer: *kjennskap*, *god kunnskap* og *innsikt*. Ferdighetsmål er formulert med uttrykket *evne* til. Det er samtidig satt opp studiekraav for de enkelte emnene. Arbeidet med å oppfylle studiekraavene skal bidra til å nå kompetansemålene.

Systemet av emner er i hovedsak fast. Men det varierer noe med omfanget på det selvstendige arbeidet (avhandlingen). *Avhandlingen* kan være på 30 eller 55 studiepoeng.

Profilering av eget studium

Denne mastergradsmodellen gir studentene god anledning til å profilere sitt eget studium ut fra faglig bakgrunn, interesser, yrkeshensyn osv. Profileringen kan skje ved valg av omfang og tema for avhandling. Men den kan også skje ved valg innenfor de obligatoriske emnene og i noen tilfelle i muligheten for valgemenner. Noen av de faste emnene kan også ha valgmuligheter.

Overordnede mål

Mastergradsstudiet har som overordnede mål

- å gi fordypet innsikt på viktige områder innenfor de fag- og forskningsfelt som er relevant for kristendoms-, religions- og livssynsundervisning
- å stimulere til en faglig helhetsforståelse
- å utvikle evnen til selvstendig faglig refleksjon, til metodisk arbeid med fagstoffet og til skriftlig framstilling av fagstoff
- å gi innsikt i vitenskapsteoretiske og metodiske problemstillinger, og erfaring med å gjennomføre et selvstendig vitenskapelig arbeid
- å legge grunnlag for videre forskning
- å dyktiggjøre for yrkesutøvelse i skole, kirke og samfunn
- å gi bedre grunnlag for å formidle fagets innhold i møte med andre fag og med samfunnet og kulturen for øvrig

Mål og innhold

De overordnede målene for mastergradsstudiet søkes realisert ved at studentene tar et visst omfang av emner på 500-nivå, og skriver et selvstendig arbeid (en avhandling) på 30 eller 55 studiepoeng.

Språkstudiet er integrert med fagstudiet slik at:

- Det nye testamente (NT) inngår sammen med gresk,
- Det gamle testamente (GT) inngår sammen med hebraisk
- Kirkehistorie (KH) inngår sammen med latin

Mastergradsstudiet får noe forskjellig emnestruktur avhengig av omfanget på avhandlingen og valg av studieretning.

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og vurdering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

Studentene kan organiseres i skrivegrupper og seminargrupper. I tillegg gis det individuell veiledning.

- *Skrivegruppene* består av 3-5 studenter som møtes fysisk eller elektronisk. Disse gruppene skal først og fremst være et sted for å skrive og gi respons på oppgaver.
- *Seminargruppene* består av studenter som arbeider med sin avhandling eller med samme eller tilsvarende moduler i studiet. Disse gruppene ledes av én eller flere lærere. Seminargruppene brukes til undervisning og veiledning og til presentasjon av og respons på oppgaver og framlegg fra studentene. For å få veiledning fra lærer i arbeidet med emnene må studentene delta i seminargrupper, fysisk eller elektronisk.
- *Individuell veiledning* er i hovedsak reservert for arbeidet med mastergradsavhandlingen. Alle studenter som skriver mastergradsavhandling, skal ha avtale med en veileder.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil vekse mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg, gir respons og får undervisning og veiledning, forelesninger og selvstendig vitenskapelig arbeid.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Vurdering

Generelt

Det vil fremgå under hvert emne hvilke vurderingsformer som blir brukt. Fakultetet legger vekt på å bruke differensierte vurderingsformer tilpasset studentens studiesituasjon og emnets egenart og målsetning.

Det vil foregå en fortløpende vurdering av studentene og deres studieinnsats, men også evaluering av studietilbudene: av undervisning og veiledning, organisering, studieplaner osv. Studenter og lærere skal være med på en fortløpende evaluering av studietilbudene. Dette er en del av fakultetets system for å sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen.

Karakterskala

I den formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Vurderingskriterier

Den avsluttende vurderingen av studentene tar sikte på å prøve deres evne til å finne fram og gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger på en teoretisk og metodisk gjennomtenkt måte.

Mastergradsavhandling

For å få levere mastergradsavhandling må de samlede studiekravene være oppfylt, både studiekravene for emnene og for arbeidet med avhandlingen..

Samlet karakter

For studenter med avhandling på 55 studiepoeng beregnes samlet karakter slik:

- Det gis en samlet karakter for alle emnene unntatt avhandlingen. Emnene teller likt og vektet i forhold til antall studiepoeng. Den samlede karakteren slås sammen med karakteren for mastergradsavhandlingen. De to karakterene teller like mye

For studenter med avhandling på 30 studiepoeng beregnes samlet karakter slik:

- Det gis en samlet karakter for alle emnene unntatt avhandlingen. Emnene teller likt og vektet i forhold til antall studiepoeng. Den samlede karakteren slås sammen med karakteren for mastergradsavhandlingen. Karakteren for emnene teller to tredjedeler, mens karakteren for avhandlingen teller én tredjedel.

For studenter som har tatt ett eller flere emner ved andre institusjoner, gis det ikke en samlet karakter.

Oversikt over studieretninger

Studieretning 1: Det nye testamente

(Stor avhandling)

AVH502 Avhandling (55p)			Ett av emnene MET501 –MET505
NT502 Det nye testamente 2 (10p)	ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenome-nologi (10p)	
NT511 Det nye testamente med Gresk (30p)			

Studieretning 1: Det nye testamente

(liten avhandling)

AVH501 Avhandling (30p)			
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	ST506 Herme- neutikk (5p)	Ett av emnene MET501 –MET505
NT502 Det nye testamente 2 (10p)	Fordypningsemne (10p)	Fordypningsemne (10p)	
NT511 Det nye testamente med Gresk (30p)			

Studieretning 2: Det gamle testamente

(liten avhandling)

AVH501 Avhandling (30p)			
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	GT502 Det gamle testamente 2	ST506 Herme- neutikk (5p)	Ett av emnene MET501 –MET505
GT511 Det gamle testamente med Hebraisk		ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	
HE151 Hebraiske grunnelement (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	Fordypningsemne (10p)	

Studieretning 3: Kirkehistorie

(liten avhandling)

AVH501 Avhandling (30p)			
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	ST506 Herme- neutikk (5p)	Ett av emnene MET501 – MET505
Emne tatt ved Middelaldersenteret, UiO (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	Fordypningsemne (10p)	
LA151	KH501	Ett av følgende: KH602, KH603, KH609, KH10+ 611	

Studieretning 4: Kulturanalyse og menneskesyn

(stor avhandling)

AVH502 Avhandling (55p)			Ett av emnene MET501 –MET505
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	
ST503 Postmodernitet som kulturfenomen	ST504 Kultur og menneskesyn	ST505 Kulturanalyse	

Studieretning 4: Kulturanalyse og menneskesyn

(liten avhandling)

AVH501 Avhandling (30p)			
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	ST506 Herme- neutikk (5p)	Ett av emnene MET501 –MET505
Fordypningsemne (10p)	Fordypningsemne (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	
ST503 Postmodernitet som kulturfenomen	ST504 Kultur og menneskesyn	ST505 Kulturanalyse	

Studieretning 5: Religions sosiologi

(stor avhandling)

AVH502 Avhandling (55p)			Ett av emnene MET501 –MET505
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	
RS501 Religionssosiologi 1	RS502 Religionssosiologi 2	RS503 Religionssosiologi 3	

Studieretning 5: Religions sosiologi

(liten avhandling)

AVH501 Avhandling (30p)			
ST501 Dogmatikk og religionsfilosofi	ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	ST506 Herme- neutikk (5p)	Ett av emnene MET501 –MET505
Fordypningsemne (10p)	Fordypningsemne (10p)	NT503 Det nye testamente - bibelteologi (10p)	
RS501 Religionssosiologi 1	RS502 Religionssosiologi 2	RS503 Religionssosiologi 3	

Språk-, bibelfags- og kirkehistoriske- emner

NT511 Det nye testamente med Gresk (30 studiepoeng)

NT511 er organisert i to delemner: A. *Gresk* (20 studiepoeng) og B. *Det nye testamente* (10 studiepoeng). Innholdsmessig svarer dette til GR151 og NT501 (studenter som ikke har gresk kan ikke ta NT501). Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Sammen med språklæringen studeres også 10 poeng NT, som i dette emnet er metode og et tekstutvalg fra Lukas- og Johannesevangeliet.

Vektingsreduksjon

NT511 overlapper med følgende emner:	GR151	20 studiepoeng
	NT501	10 studiepoeng
	NT505	3 studiepoeng

Emnets studiekrav

Studenten skal

- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (5 uker),
- gjennomføre en avsluttende 4 timers skriftlig prøve i gresk språk,
- følge den obligatoriske undervisningen som gis i nytestamentlig metode, alternativt skrive en oppgave på 1500-2500 ord,
- skrive en oppgave i Det nye testamente under veiledning. Omfang 2800-4000 ord. Oppgaven gis av faglærer. Tidspunktet bekjentgjøres i semesterplanen. Studentene har en uke til disposisjon.
- avlegge muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven vil normalt ta utgangspunkt i den greske teksten.
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå NT511 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren i gresk settes på grunnlag av avsluttende skriftlige prøven i gresk språk. Karakteren på den skriftlige oppgaven i Det nye testamente korrigeres ved den muntlige prøven. De to karakterene teller halvparten hver i samlet karakter for emnet.

Alternativt avlegges en klausureksamen i gresk språk (4 timer) og Det nye testamente (4 timer) som vurderes med karakter. I tillegg kommer muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige prøven vil normalt ta utgangspunkt i den greske teksten. Karakteren i gresk settes på grunnlag av avsluttende skriftlige prøven i gresk språk. Karakteren på den skriftlige oppgaven

i Det nye testamente korrigeres ved den muntlige prøven. De to karakterene teller halvparten hver i samlet karakter for emnet.

Hjelpemidler

Til den 4 times skriftlige prøven i gresk er følgende hjelpemidler tillat:

Tekstutgaver:

Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, redaktører. *Novum Testamentum Graece*. 27. rev. Aufl. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Aland, Barbara, red. *The Greek New Testament*. 4th rev. ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Til den 4 times skriftlige prøven i Det nye testamentet er i tillegg følgende hjelpemidler tillat:

Tekstutgaver:

Aland, Kurt, red. *Synopsis quattuor evangeliorum : locis parallelis evangeliorum apocryphorum et patrum adhibitis*. Editio 15. revisa . Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1996.

Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, redaktører. *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel*. Ed. funditus renovata . Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967.

Huck, Albert og Heinrich Greeven, redaktører. *Synopse der drei ersten Evangelien : mit Beigabe der johanneischen Parallelstellen*. 13. Aufl., völlig neu bearb. Tübingen: J.C.B. Mohr, 1981.

Rahlfs, Alfred, red. *Septuaginta : id est Vetus testamentum Graece, iuxta LXX interpretes*. 6. Aufl. Stuttgart: Privilegierte Württembergische Bibelanstalt, 1950.

I alle tekstutgaver tillates

- innholdsregister
- understrekning av lesemåter i apparatet
- en strek under henvisningsbokstaver(-tegn) oppe i teksten som signaliserer en slik understrekning
- tilføyelse av lesemåter eller konjekturen som ikke finnes i apparatet, også angivelse av grunnlag eller motivering for disse, dog slik at man herunder kun nytter de vanlige tegn, bokstaver eller termini som forekommer i apparat og tekst i de godkjente tekstutgaver.

Det er tillatt å bruke markeringstusj i teksten istedenfor understrekning. I tekstutgaver av Det gamle testamente kan det i margen være avmerket den tradisjonelle kildesondring ved hjelp av vanlige bokstavtegn og eventuelt ved bruk av forskjellige farger. Understrekning i flere farger tillates der hvor flere kilder forekommer på samme linje. I synopser kan det være avmerket særstoff/fellesstoff, f.eks. vedbruk av forskjellige farger, men uten bruk av ord, bokstaver eller tall.

Konkordanser:

Hatch, Edwin og Henry A. Redpath: *A concordance to the Septuagint and the other Greek versions of the Old Testament (including the Apocryphal books)*. Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1954.

Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick: *The exhaustive concordance to the Greek New Testament*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995.

- Lisowsky, Gerhard og Leonhard Rost: *Konkordanz zum hebräischen Alten Testament : nach dem von Paul Kahle in der Biblia Hebraica edidit Rudolf Kittel besorgten Masoretischen Text ; unter verantwortlicher Mitwirkung von Leonhard Rost ausgearbeitet und geschrieben*. 2. Aufl. Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1958.
- Mandelkern, Solomon: *Veteris Testamenti concordantiae Hebraicae atque Chaldaicae*. 9. editio aucta atque emendata. Tel Aviv, 1971.
- Morrish, George: *A concordance of the Septuagint : giving various readings from Codices Vaticanus, Alexandrinus, Sinaiticus, and Ephraemi, with an appendix of words from Origen's Hexapla, etc., not found in the above manuscripts*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1976.
- Schmoller, Alfred: *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament : Text nach Nestle*. 7. verm. Aufl. mit Vergleich des Sprachgebrauchs der Septuaginta und Beifügung der Wiedergabe der griechischen Stichworte in der Vulgata. Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1938.

Leksika:

- Bauer, Walter og Frederick William Danker: *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature*. 3rd ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000.
- Brown, Francis, S. R. Driver, Charles A. Briggs og Wilhelm Gesenius: *The new Brown, Driver, and Briggs Hebrew and English lexicon of the Old Testament*. Lafayette, Ind.: Associated Publishers and Authors, 1981.
- Gesenius, Wilhelm og Frants Buhl: *Wilhelm Gesenius' hebräisches und aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*. 16. Aufl. Leipzig: Vogel, 1915.
- Holladay, William L., Ludwig Köhler og Walter Baumgartner: *A concise Hebrew and Aramaic lexicon of the Old Testament*. Leiden,: Brill, 1971.
- Köhler, Ludwig og Walter Baumgartner: *Lexicon in Veteris Testamenti libros : Wörterbuch zum hebräischen Alten Testament in deutscher und englischer Sprache*. Leiden: Brill, 1953.

I leksika og konkordans tillates understrekning av ord og tall. Flere farger kan brukes. I leksika og konkordans tillates også alfabetregister.

Delemner

A. GRESK

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om skriftsystemet og kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å arbeide med vitenskapelige tekstutgaver av Det nye testamente,
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene NT511 og BIB501.

TEKSTUTVALG TIL SPRÅKPENSUM

Luk 1,1-4.26-56; 2,1-21; 3,1-4.44; 6,20-8.25; 22,1-46; 23,1-25; 24,1-53
 Joh 1-4; 6-14

Enten 1 Kor 8-15 eller Rom 1-8
Joh.Åp 1,1-2,11; 5; 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Inntil 1/3 av de greskspråklige tekster kan etter søknad byttes ut med andre tekster med tilsvarende vanskelighetsgrad.

TEKSTUTGAVER

Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, redaktører. *Novum Testamentum Graece*. 27. rev. Aufl. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.
Aland, Barbara, red. *The Greek New Testament*. 4th rev. ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

GRAMMATIKK

Hovedlitteratur:

Leivestad, Ragnar og Bjørn Helge Sandvei: *Nytestamentlig gresk grammatikk*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1996.
Sandvei, Bjørn Helge: *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*. 6. utg. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 1998.

Supplerende litteratur

Sandvei, Bjørn Helge: *Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk*. Rev. utg. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet, 2002.

ORDBØKER

Bauer, Walter, Kurt Aland og Barbara Aland: *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*. 6., völlig neu bearbeitete Aufl. Berlin: de Gruyter, 1988.
Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick: *The exhaustive concordance to the Greek New Testament*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995.
Newman, Barclay M.: *A concise Greek-English dictionary of the New Testament*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

ANDRE SPRÅKLIGE HJELPEMIDLER

Haubeck, Wilfrid og Heinrich von Siebenthal: *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament*. Bind 1-2. Giessen: Tvg, 1994-1997.
Rienecker, Fritz og Cleon L. Rogers: *A linguistic key to the Greek New Testament*. Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, 1980.
Sandvei, Bjørn Helge: *Gloseguide til det greske nytestamente*. 3. utg. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2003.
Sandvei, Bjørn Helge: *Glosekort til det greske nytestamente*. Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003.
Sandvei, Bjørn Helge: *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente*. Bind 1-2. Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske menighetsfakultet, 1998-2000.
Van Voorst, Robert E.: *Building your New Testament Greek vocabulary*. 3. ed. Atlanta, Ga.: Society of biblical literature, 2001.
Zerwick, Max og Mary Grosvenor: *A grammatical analysis of the Greek New Testament*. 5th. unabridged, rev. ed. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1996.

B. DET NYE TESTAMENTE

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om hva en historisk tilnærming til bibeltekster innebærer,
- kjennskap til hva som er forskjellen på en diakron og en synkron tilnærming til bibeltekster, og knytte disse tilnærminger til ulike måter å lese nytestamentlige tekster på,
- evne til å anvende det tekstkritiske noteapparatet i moderne greske tekstutgaver,
- god kunnskap om Lukas- og Johannesevangeliet, deres tilblivelse og innhold,
- evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske tekst.

EKSEGETISK PENSUM

Luk 1,1-4. 26-56; 2,1-21; 3,1-4,44; 22,1-46; 23,1-25; 24,1-53.
Joh 1-4; 6-14

LITTERATUR

Green, Joel B.: *The Gospel of Luke*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997.

Moloney, Francis J.: *The Gospel of John*. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1998.

Synnes, Martin: *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster : innføring i bibelfaglig metode*. Rev. og utvidet utg. Høvik: Kolofon, 2003.

NT502 Det nye testamente (10 studiepoeng)

Emnet er organisert i to delemner: A. *Det nye testamente* og B. *Nytestamentlig bibelteologi*.

Emnet bygger videre på NT511 slik at en forutsetter at de greske tekster allerede er bearbeidet språklig. Tekstarbeidet føres nå videre, og suppleres med bibelteologiske emner.

Vektingsreduksjon

NT502 overlapper med følgende emner:	BIB501	7 studiepoeng
	NT503	6 studiepoeng
	NT504	3 studiepoeng
	NT505	1 studiepoeng
	NT506	5 studiepoeng

Emnets studiekraav

Studentene skal

- skrive en oppgave til tekstpensum under veiledning.
- avlegge en muntlig prøve som inkluderer bibelteologi og tekstarbeid,
- delta i evaluering av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå NT502 må studentene oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Studenter som ikke oppfyller studiekravene kan alternativt avlegge en skriftlig klausurprøve på 4 timer og en muntlig prøve. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven/klausurprøven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til NT511.

Delemner

A. DET NYE TESTAMENTE

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om 1 Korinterbrev, dets tilblivelse og innhold
- ha evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske teksten
- ha kjennskap til Johannes Åpenbaring som apokalyptisk og teologisk skrift

TEKSTER

Luk 6,20-8,25; 1 Kor 8-15

LITTERATUR

Bauchham, Richard: *The theology of the Book of Revelation*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.

Green, Joel B.: *The Gospel of Luke*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997.

Witherington, Ben: *Conflict and community in Corinth : a socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1995.

B. NYTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til Paulus teologi basert på en helhetsfremstilling,
- ha kjennskap til hvordan "Guds rike" i Jesu forkynnelse i følge de synoptiske evangelier kan forstås.

LITTERATUR

Kvalbein, Hans: *Jesu forkynnelse om Guds rike etter de synoptiske evangelier*. Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003.

Sandnes, Karl Olav: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi*. Oslo: Luther, 1996.

NT503 Det nye testamente – bibelteologi (10 studiepoeng)

NT503 gir en oversikt over sentrale deler av paulinsk og synoptisk teologi. Emnet er obligatorisk for de studenter som ikke har lest NT511.

Vektingsreduksjon

NT503 overlapper med følgende emner:	BIB501	3 studiepoeng
	NT502	6 studiepoeng
	NT504	3 studiepoeng

Emnets studiekraav

Studenten skal

- avlegge en skriftlig klausurprøve på 6 timer

Vurdering

For å bestå NT503 må studenten oppfylle studiekraavet. Karakteren settes på grunnlag av klausurprøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- ha innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- ha god kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- ha god kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham.

LITTERATUR

Dunn, James D. G.: «§15-16» i *Jesus remembered*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2003, s. 615-762.

Kvalbein, Hans: *Jesu forkynnelse om Guds rike etter de synoptiske evangelier*. Oslo: MF's litteraturtjeneste, 2003.

Patte, Daniel: *The challenge of discipleship : a critical study of the Sermon on the Mount as scripture*. Harrisburg, Pa.: Trinity Press International, 1999.

Sandnes, Karl Olay: *-I tidens fylde- : en innføring i Paulus' teologi*. Oslo: Luther, 1996.

HE151 Bibelhebraiske grunnelement (10 studiepoeng)

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gir også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid.

Studiekrav i emnet

Studenten skal

- bestå 10 av 13 kortare prøver (éi kvar veke) som kan omfatta gloser og/eller grammatikkstoff med karakteren «bestått»/«ikkje bestått»,
- delta i evalueringa av studietilboda.

Vurdering

For å bestå HE151 med mappevurdering må studenten oppfylle studiekrava. Emnet vert vurdert til «bestått»/«ikkje bestått».

Alternativt tek studenten ein klausurprøve på 2 timer i emnet.

Hjelpemidler

Som hjelpemidler til skriftlig eksamen er følgende tillat:

Tekstutgåver:

Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, redaktører. *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel*. Ed. funditus renovata ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967.

Mål og innhald

MÅL

Studenten skal ha

- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- kjennskap til eit grunnleggjande ordtilfang på 105 gloser,
- evne til å arbeide med ei vitskapleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare.

LITTERATUR

Tekstutgåver

Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, redaktører. *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel*. Ed. funditus renovata ed. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967.

Grammatikk

Birkeland, Harris: *Lærebok i hebraisk grammatikk*. 3. utg. Oslo: Grøndahl, 1984.

Saman med éi av følgjande bøker:

Køhn, Rosemarie: *Hebraisk grammatikk*. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1990.

Sørebø, Geir: *Innføring i bibelhebraisk*. Askim?: G. Sørebø, 1982.

Ordbøker

Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs: *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon*. Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996.

GT511 Det gamle testamente med Hebraisk (20 studiepoeng)

Emnet består av A. *Språkstudium* (10 studiepoeng) og B. *Tekststudium* (10 studiepoeng). Innholdsmessig svarer dette til HE152 og GT501 (studenter som ikke har HE152 kan ikke ta NT501). Emnet bygger på HE151 Bibelhebraiske grunnelement.

Vektingsreduksjon

GT511 overlapper med følgende emner:	HE152	10 studiepoeng
	GT501	10 studiepoeng

Emnets studiekrav

Studenten skal

- levere inn og få godkjent 10 skriftlige oversettelsesfremlegg (ett hver uke),
- følge den obligatoriske undervisningen som gis i gammeltestamentlig metode, alternativt skrive en oppgave på 1500-2500 ord,
- levere inn en oppgave til tekststudiet under veiledning, omfang 2800-4000 ord,
- avlegge muntlig prøve i hebraisk språk (ca 15 min),
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå GT511 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakter for emnet settes på grunnlag av oppgaven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Alternativt avlegges en kausurprøve i hebraisk språk (4 timer) og Det gamle testamente (4 timer) som vurderes med karakter. I tillegg kommer muntlig prøve (45 minutter). I første del av eksamenen vil hebraisk bli gjenstand for selvstendig vurdering (ca 15 min). Hele hebraiskpensumet kan da bli testet. Videre vil studenten bli prøvet (ca 30 minutter) i pensumet til delemne B. Karakteren settes på grunnlag av den avsluttende skriftlige prøven i hebraisk språk og den skriftlige oppgaven i Det gamle testamente. Hver av delene teller likt. Samlet karakter korrigeres ved den muntlige prøven.

Hjelpemidler

Til den 4 times skriftlige prøven i hebraisk er følgende hjelpemidler tillat:

Tekstutgaver:

Aland, Barbara, red. *The Greek New Testament*. 4th rev. ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, redaktører. *Novum Testamentum Graece*. 27. rev. Aufl. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Aland, Kurt, red. *Synopsis quattuor evangeliorum : locis parallelis evangeliorum apocryphorum et patrum adhibitis*. Editio 15. revisa . Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1996.

Huck, Albert og Heinrich Greeven, redaktører. *Synopse der drei ersten Evangelien : mit Beigabe der johanneischen Parallelstellen*. 13. Aufl., völlig neu bearb. Tübingen: J.C.B. Mohr, 1981.

Rahlfs, Alfred, red. *Septuaginta : id est Vetus testamentum Graece, iuxta LXX interpretes*. 6. Aufl. Stuttgart: Privilegierte Württembergische Bibelanstalt, 1950.

I alle tekstutgaver tillates

- innholdsregister
- understrekning av lesemåter i apparatet
- en strek under henvisningsbokstaver(-tegn) oppe i teksten som signaliserer en slik understrekning
- tilføyelse av lesemåter eller konjekturen som ikke finnes i apparatet, også angivelse av grunnlag eller motivering for disse, dog slik at man herunder kun nytter de vanlige tegn, bokstaver eller termini som forekommer i apparat og tekst i de godkjente tekstutgaver.

Det er tillatt å bruke markeringstusj i teksten istedenfor understrekning. I tekstutgaver av Det gamle testamente kan det i marginen være avmerket den tradisjonelle kildesondring ved hjelp av vanlige bokstavtegn og eventuelt ved bruk av forskjellige farger. Understrekning i flere farger tillates der hvor flere kilder forekommer på samme linje. I synopser kan det være avmerket særstoff/fellesstoff, f.eks. vedbruk av forskjellige farger, men uten bruk av ord, bokstaver eller tall.

Konkordanser:

Hatch, Edwin og Henry A. Redpath: *A concordance to the Septuagint and the other Greek versions of the Old Testament (including the Apocryphal books)*. Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1954.

Kohlenberger, John R., James A. Swanson og Edward W. Goodrick: *The exhaustive concordance to the Greek New Testament*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995.

Lisowsky, Gerhard og Leonhard Rost: *Konkordanz zum hebräischen Alten Testament : nach dem von Paul Kahle in der Biblia Hebraica edidit Rudolf Kittel besorgten Masoretischen Text ; unter verantwortlicher Mitwirkung von Leonhard Rost ausgearbeitet und geschrieben*. 2. Aufl. Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1958.

Mandelkern, Solomon: *Veteris Testamenti concordantiae Hebraicae atque Chaldaicae*. 9. editio aucta atque emendata. Tel Aviv, 1971.

Morrish, George: *A concordance of the Septuagint : giving various readings from Codices Vaticanus, Alexandrinus, Sinaiticus, and Ephraemi, with an appendix of words from Origen's Hexapla, etc., not found in the above manuscripts*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1976.

Schmoller, Alfred: *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament : Text nach Nestle*. 7. verm. Aufl. mit Vergleich des Sprachgebrauchs der Septuaginta und Beifügung der Wiedergabe der griechischen Stichworte in der Vulgata. Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1938.

Leksika:

Bauer, Walter og Frederick William Danker: *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature*. 3rd ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000.

Brown, Francis, S. R. Driver, Charles A. Briggs og Wilhelm Gesenius: *The new Brown, Driver, and Briggs Hebrew and English lexicon of the Old Testament*. Lafayette, Ind.: Associated Publishers and Authors, 1981.

Gesenius, Wilhelm og Frants Buhl: *Wilhelm Gesenius' hebräisches und aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*. 16. Aufl. Leipzig: Vogel, 1915.

Holladay, William L., Ludwig Köhler og Walter Baumgartner: *A concise Hebrew and Aramaic lexicon of the Old Testament*. Leiden,: Brill, 1971.

Köhler, Ludwig og Walter Baumgartner: *Lexicon in Veteris Testamenti libros : Wörterbuch zum hebräischen Alten Testament in deutscher und englischer Sprache*. Leiden: Brill, 1953.

I leksika og konkordans tillates understrekning av ord og tall. Flere farger kan brukes. I leksika og konkordans tillates også alfabetregister.

I tillegg er det i delemne B tillatt med Bibel i oversettelse: NO78/85 eller NB88.

Delemner

A. SPRÅKSTUDIUM

I denne delen av emnet held studenten fram med sitt studium av bibelhebraisk språk ved mellom anna å arbeide språkleg med tekstar frå to tekstgrupper. Kvar gruppe er på ca. 10 sider tekst og høyrer saman med dei fylgjande to underdelane i hovuddel B. *Tekststudium: 2. Deuteronomium* og 3. *Salmane og livet i trua*.

Det gjeld for baa tekstgruppene at den enkelte studenten kan byte ut inntil 1/3 av tekstane etter samråd med faglærer/fagseksjon.

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- kjennskap til eit gammaltestamenteleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- evne til å lese og omsetje hebraiske tekster som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet.

TEKSTGRUPPENE

Deuteronomium

5. Mos 1,1-8; 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,8-15; 16,1-17; 26,1-11; 28,3-6.16-19.20-44; 31,9-13.24-29
2. Kong 22,1-23,3

Salmane og livet i trua

Sal 1; 2; 13; 19; 22; 23; 33; 46; 51; 89,39-53; 97; 110; 132

LITTERATUR

Tekstutgåver

Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, redaktører. *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel*. Ed. funditus renovata. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967.

Grammatikk

Birkeland, Harris: *Lærebok i hebraisk grammatikk*. 3. utg. Oslo: Grøndahl, 1984.

Saman med éi av følgjande bøker:

Køhn, Rosemarie: *Hebraisk grammatikk*. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1990.

Sørebø, Geir: *Innføring i bibelhebraisk*. Askim?: G. Sørebø, 1982.

Ordbøker

Brown, Francis, S. R. Driver og Charles A. Briggs: *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon*. Peabody, Mass.: Hendrickson, 1996.

B. TEKSTSTUDIUM

1. METODE

MÅL

Studenten skal ha

- kjennskap til klassiske eksegetiske metoder,
- kjennskap til trekk i såkalt nyere eksegetisk metode.

LITTERATUR

Hayes, John Haralson og Carl R. Holladay: *Biblical exegesis : a beginner's handbook*. 2. ed. London: SCM Press, 1988.

2. DEUTERONOMIUM

Deuteronomium spiller en sentral rolle i *forskningsfaget* Det gamle testamente på tre områder: Det er det viktigste skrift til drøftelsen av den gammeltestamentlige paktsteologi; det utgjør kjernen i den såkalte "deuteronomistiske" tradisjonsstrøm i GT; og det spiller en svært sentral rolle i studiet av Pentateukens tilblivelseshistorie. For *studiefaget* er Deuteronomium også viktig fordi skriftet innenfor både jødedommen og kristendommen har lagt viktige premisser for å definere hva det vil si å tilhøre Guds folk. Studiet av Deuteronomium vil derfor i vesentlig grad være knyttet opp mot spørsmålet om hvordan dette skriftet bidrar til å forme religiøs og etisk identitet.

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomium som paktdokument,
- god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomiums tilblivelse og den betydning dette spørsmålet har for synet på Pentateukens tilblivelse,
- kjennskap til Deuteronomiums egenart i forhold til lovsamlingene i Paktsboka og Hellighetsloven,
- kjennskap til den deuteronomisk-deuteronomistiske tradisjonsstrøm i GT, med vekt på dens særegne uttrykksmåter, teologiske kjennetegn og litterære omfang,
- kjennskap til Deuteronomiums bruks- og virkningshistorie, med vekt på skriftets identitetsskapende betydning innenfor jødisk og kristen tradisjon,
- ferdighet i å eksegere følgende tekster i Deuteronomium: 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,8-15; 16,1-17; 31,9-13.

LITTERATUR

Kunnskapspensum (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Birch, B.C.: "Moral agency, community, and the character of God in the Hebrew Bible" i *Semeia : an experimental journal for biblical criticism* 66 (1994), s. 23-41.

"Covenant" i *The Anchor Bible dictionary/* redaktør David Noel Freedman, bind 1. New York: Doubleday, 1992, s. 1180-1197.

Crüsemann, Frank: "Et utvalg" i *The Torah : theology and social history of Old Testament law*. Edinburgh: Clark, 1996, s. 1-16, 201-275, 329-367.

Weinfeld, Moshe: "Et utvalg" i *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary*. New York: Doubleday, 1991, s. 1-84.

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Christensen, Duane L.: *Deuteronomy 1-11*. Dallas, Tex.: Word Books, 1991.

Perlitt, Lothar: *Deuteronomium*. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1990-.

Weinfeld, Moshe: *Deuteronomy 1-11 : a new translation with introduction and commentary*. New York: Doubleday, 1991.

3. SALMENES BOK OG TROENS LIV

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- ferdighet i å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 2; 19; 22; 33; 89,39-53; 110

LITTERATUR

Kunnskapspensum (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Brueggemann, Walter: ««Part one» og «part two»» i *The psalms and the life of faith*. Minneapolis, MN: Fortress Press, 1995, s. 3-189.[GT511B GT501 GT602]

Mays, James Luther: *The Lord reigns : a theological handbook to the Psalms*. Louisville, Ky.: Westminster/John Knox, 1994.[GT511B GT501 GT602]

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Til de enkelte salmene leses relevante avsnitt fra en av standardkommentarene, f.eks.

Allen, Leslie C.: «Salme 110» i *Psalms 101-50, revised*. Rev. ed. Waco, Tex.: Word Books, 2002, s. ikke angitt.

Craigie, Peter C.: «Salme 1,2,19,22,33» i *Psalms 1-50*. Waco, Tex.: Word Books, 1983, s. ikke angitt.

Tate, Marvin E.: «Salme 89,39-53» i *Psalms 51-100*. Waco, Tex.: Word Books, 1990, s. ikke angitt.

Supplerende litteratur (til ferdighetspensum):

Gillingham, S. E.: *The poems and psalms of the Hebrew Bible*. Oxford: Oxford University Press, 1994.

Hossfeld, Frank-Lothar og Erich Zenger: *Die Psalmen I : Psalm 1-50*. Würzburg: Echter Verlag, 1993.[]

- Kartveit, Magnar: «Salmane» i *Det Gamle testamentet : analyse av tekstar i utval.* 3. utg/redaktør Magnar Kartveit. Oslo: Samlaget, 2003, s. 311-377.
- Kraus, Hans-Joachim: *Theology of the Psalms.* Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986.
- Michelsen, Leif M.: *Rop til Herren : et utvalg gammeltestamentlige salmer.* Bergen: NLA-forl., 1991.

GT502 Det gamle testamente 2 (10 studiepoeng)

Vektingsreduksjon

GT502 overlapper med følgende emner:	BIB501	3 studiepoeng
--------------------------------------	--------	---------------

Emnets studiekraft

Studentene skal

- skrive en oppgave til tekstpensum under veiledning.
- avlegge en muntlig prøve som inkluderer bibelteologi og tekstarbeid,
- delta i evaluering av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå GT502 må studentene oppfylle alle studiekraftene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Studenter som ikke oppfyller studiekraftene kan alternativt avlegge en skriftlig klausurprøve på 4 timer og en muntlig prøve. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven/klausurprøven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til GT511 og NT511.

Delemner

A. FORTELLENDE TEKSTER

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster, som spiller en viktig rolle i nyere metoddebatt i faget. Forskningen har særlig lagt vekt på å avdekke de litterære kvaliteter ved fortellende tekster, både generell fortellerteknikk og spesifikke bibelhebraiske virkemidler og grep. Tekster der kvinner fremstilles som fortellingens hovedperson, har skapt ny interesse for kvinnens stilling i datidens samfunn; de har også vist seg å ha en viktig funksjon for kvinnebevegelser (frigjøringsbevegelser) i jødedommen, kristendommen og islam i nyere tid.

MÅL

- ha god kunnskap om de viktigste fortellerteknikkene som brukes for å formidle tekstenes budskap,
- ha god kunnskap om tekstenes egenart og funksjon i den litterære kontekst,
- ha kjennskap til nyere forskning på dette studieområdet,
- ha kjennskap til hvordan tekstene kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag,

- ha evne til å eksegere følgende tekster fra fortellingsstoffet: Gen 16; 17; 21,1-21; Rut 1; 4,1-12.

LITTERATUR

Kunnskapspensum til Genesis (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

- Abugideiri, H.: «Hagar : a historical model for «Gender Jihad»» i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam/* redaktør Yvonne Yazbeck Haddad, et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 81-107.
- Levine, A.-J.: «Settling at Beer-lahai-roi» i *Daughters of Abraham : feminist thought in Judaism, Christianity, and Islam/* redaktør Yvonne Yazbeck Haddad, et al. Gainesville, Fla.: University Press of Florida, 2001, s. 12-34.
- Steinberg, Naomi A.: «The Sarah-Hagar cycle : polycoity» i *Kinship and marriage in Genesis : a household economics perspective.* Minneapolis: Fortress Press, 1993, s. 35-86.
- Teubal, S.J.: «Sarah and Hagar : matriarchs and visionaries» i *A feminist companion to Genesis/* redaktør Athalya Brenner. Sheffield: JSOT Press, 1993, s. 235-250.
- Wenham, Gordon J.: «Et utvalg» i *Genesis 16-50.* Dallas: Word Books, 1994, s. XX-XXV, XXVIII-XXXVIII.
- Wenham, Gordon J.: *Genesis 16-50.* Waco, Tex.: Word Books., 1994.
- Westermann, Claus: «Et utvalg» i *Genesis 12-36 : a commentary.* London: Spck, 1986, s. 44-58.
- Zakovitch, Y.: «Juxtaposition in the Abraham cycle» i *Pomegranates and golden bells : studies in biblical, Jewish, and Near Eastern ritual, law, and literature in honor of Jacob Milgrom/* redaktør David P. Wright, et al. Winona Lake, Ind.: J.E. Eisenbrauns, 1995, s. 509-524.

Kunnskapspensum til Rut (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

- Nielsen, Kirsten: «Et utvalg» i *Ruth : a commentary.* Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997, s. 1-35.

eller

- Sasson, Jack M.: «Kap. 2, 4 og 5» i *Ruth : a new translation with a philological commentary and a formalist-folklorist interpretation.* 2nd. ed. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1989, s. 8-13, 191-195, 196-252.

sammen med:

- Tischler, N.M.: «Ruth» i *A Complete literary guide to the Bible/* redaktør Leland Ryken, et al. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1993, s. 151-164.
- Trible, Phyllis: «A human comedy» i *God and the rhetoric of sexuality.* Philadelphia: Fortress Press, 1978, s. 166-199.
- Sakenfeld, K.D.: «Loyalty and love : the language of human interconnections in the Hebrew Bible» i *Backgrounds for the Bible/* redaktør Michael Patrick O'Connor, et al. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1987, s. 215-229.

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Til de enkelte tekstene leses relevante avsnitt fra en av standardkommentarene, f.eks. til Genesis:

- Wenham, Gordon J.: *Genesis 16-50.* Waco, Tex.: Word Books., 1994.
- Westermann, Claus: *Genesis 12-36 : a commentary.* London: Spck, 1986.

til Rut:

Bush, Frederic William: *Ruth, Ester*. Waco, Tex.: Word Books, 1996.
Nielsen, Kirsten: *Ruth : a commentary*. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 1997.

Supplerende litteratur

Alter, Robert: *The art of Biblical narrative*. London: George Allen & Unwin, 1981.
Bar-Efrat, Shimon: *Narrative art in the Bible*. Sheffield: Almond, 1989.
Berlin, Adele: *Poetics and interpretation of biblical narrative*. Sheffield: Almond Press, 1983.
Gunn, David M. og Danna Nolan Fewell: *Narrative in the Hebrew Bible*. Oxford: Oxford University Press, 1993.
Ska, Jean Louis: *Our fathers have told us : introduction to the analysis of Hebrew narratives*. Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1990.

B. GAMMELTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI

Studiet av gammeltestamentlig teologi er orientert mot GTs vitnesbyrd og refleksjon om Gud Herren. GT gir her et svært sammensatt bilde, ettersom de forskjellige tekster og litterære verk betoner ulike sider ved Gud. Dette skyldes dels at forskjellige miljøer har preget tekstene, dels henger det sammen med skiftende historiske forhold over en lang tidsperiode. Bibelteologiens mål er å avdekke bredden og fylde i gudsbekjennelsen og gudserkjennelsen og samtidig fremheve det som binder mangfoldet sammen: Åpenbaringen av og troen på den ene Gud, Herren. Viktig i dette arbeidet er også å se GTs "åpenhet" mot nye gudsåpenbaringer i fremtiden og dermed få klarhet i både kontinuiteten og diskontinuiteten mellom GT og NT, særlig med henblikk på gudsbegrepet og kristologien/messianismen.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om de ulike måter Gud åpenbarer seg på
- ha god kunnskap om hvordan Gud fremstilles som frelser, skaper og forsoner
- ha kjennskap til hvordan gudsbildet bidrar til å bestemme synet på mennesket
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knyttet til kirkens bruk av GT

LITTERATUR

Zimmerli, Walther: *Old Testament theology in outline*. Atlanta, Ga.: John Knox, 1978.
eller
Westermann, Claus: *Elements of Old Testament theology*. Atlanta: John Knox Press, 1982.
eller
Childs, Brevard S.: *Biblical theology of the Old and New Testaments : theological reflection on the Christian Bible*. Minneapolis: Fortress Press, 1993.

Det valgte alternativ leses sammen med

House, P.R.: «Biblical theology and the wholeness of Scripture» i *Biblical theology : retrospect and prospect*/ redaktør Scott J. Hafemann. Leicester: Apollos, 2002, s. 267-279.

Schüngel-Straumann, Helen: «The feminine face of God» i *Concilium*, nr. 2 (1995), s. 93-101.

- Seitz, C.R.. «Two testaments and the failure of one tradition history» i *Biblical theology : retrospect and prospect/* redaktør Scott J. Hafemann. Leicester: Apollos, 2002, s. 195-211.
- Sæbø, Magne: «Den gammeltestamentlige teologi i nyere undersøkelser og fremstillinger» i *Tidsskrift for teologi og kirke* 66, nr. 1 (1995), s. 57-76.
- Sæbø, Magne: «Revelation in history and as history : observations on a topical theme from an Old Testament point of view» i *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament*. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, s. 182-196.
- Trible, Phyllis: «Depatriarchalizing in Biblical interpretation» i *Journal of the American Academy of Religion* 41 (1973), s. 30-48.

Supplerende litteratur

- Brueggemann, Walter: *Theology of the Old Testament : testimony, dispute, advocacy*. Minneapolis: Fortress Press, 1997.
- Knierim, Rolf P.: *The task of Old Testament theology : substance, method, and cases : essays*. Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans, 1995.
- Michelsen, Leif M.: *Guds folk : kirkens røtter i Det gamle testamente*. Bergen: NLA-forl., 1995.
- Preuss, Horst Dietrich: *Old Testament theology*. Bind 1-2. Edinburgh: Clark, 1995-1996.
- Rad, Gerhard von: *Old Testament theology*. Bind 1-2. London: SCM Press, 1975.
- Sailhamer, John H.: *Introduction to Old Testament theology : a canonical approach*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995.
- Seierstad, Ivar P.: *Gammeltestamentlig bibelteologi*. Nyoppretrykk utg. [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1985.
- Sæbø, Magne: *On the way to canon : creative tradition history in the Old Testament*. Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998.

LA151 Middelalderlatin (10 studiepoeng)

Dette er et tilbud til alle studenter som ønsker å erverve seg et elementært grunnlag for å kunne forstå latinske tekster fra middelalderen ved hjelp av oversettelser, tilegne seg kunnskap om de enkelte tekstenes brukssammenheng, skaffe seg en oversikt over latinens betydning i middelalderens litteratur, samt tilegne seg kjennskap til et omfang av de mest sentrale latinske termer knyttet til kirkerommet og dets inventar, liturgi og klosterliv.

Emnets studiekraav

Studentene skal

- innlevere tre skriftlige arbeider med et omfang på ca. 2000 ord til godkjenning hos faglærer
- avlegge en 4-timers skriftlig prøve

Vurdering

For å bestå LA151 må studentene oppfylle studiekraavene. Emnet vurderes med karakter. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige prøven og to av de innleverte arbeidene (studentene velger selv hvilke to). Prøven og de to arbeidene teller 1/3 hver.

Hjelpemidler

Ingen.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- kjennskap til anvendelsen av latin i ulike litterære genrer gjennom et studium av et tekstutvalg med hjelp av oversettelser;
- elementær kunnskap i latinsk grammatikk;
- kjennskap til den latinske bibeloversettelsen [Vulgata], dens tilblivelse og betydning; elementær kjennskap til prinsipper for tekstkritikk;
- elementær kunnskap om latinens historie og kirkelige betydning i middelalderen frem til renessansen.

LITTERATUR

Eitrem, S., Danielsen, B., Kraggerud, E.: *Latinsk grammatikk*, 1996. Aschehoug.

Janson, T: *Latin. Kulturen, historien, språket.*, 2002. Wahlström & Widstrand.

Schumacher, J.H.: *An Elementary Course in Medieval, Latin*, 2003. Unipub forlag.

Schumacher, J.H.: *Kirkehistorisk latinleksikon. Begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv.*, 2002. Spartacus.

KH501 Kirkehistorie: Nyere kirke- og teologihistorie og misjons- historie (10 studiepoeng)

Dette er et fellesemne som gir disiplinstudium av kirke- og misjonshistorie. Sammen med de kirkehistoriske komponentene i KRL 202 og KRL 203 gir dette emnet grunnlag for fordypningsstudier i kirkehistorie. Emnene KRL 202 og KRL 203 forutsettes gjennomført før gjennomføring av KH501.

Emnet består av to delemner, *A. Moderne kirke- og teologihistorie* (7 studiepoeng) og *B. Misjonshistorie* (3 studiepoeng).

Vurdering

For å bestå KH501 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausur-prøve). Prøven vurderes med karakter.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til GT511 og NT511. I tillegg kan studentene benytte:

Berg, Arthur og Jens Olav Mæland, redaktører. *Konkordieboken : den evangelisk-lutherske kirkes bekjennesskrifter*. Ny norsk oversettelse utg. Oslo: Lunde, 1985.

Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche : herausgegeben im Gedenkjahr der Augsburgischen Konfession 1930. 9. Aufl. utg. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1982.

Haraldsø, Brynjar: *Årstilliste til kirkehistorien*. Oslo: Luther, 1983.

Johnstad, Gunnar: *Ord i Bibelen*. [Oslo]: Det norske bibelselskap, 1987.

Delemner

A. MODERNE KIRKE- OG TEOLOGIHISTORIE (1800- OG 1900-TALLET) (7 STUDIE-POENG)

Hensikten med delemnet er å vinne innsikt i kirke - og teologihistorien utfra den kontekst som nytiden med sin utvikling av det moderne skaper for den teologiske refleksjon og den kirkelige lære. Emnet skal gi innføring i nyere kirke- og teologihistorie, i teologiens møte med utfordringer fra moderne kultur og tenkning, og i sentrale teologers tenkning.

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i kirkehistoriske prosesser og sammenhenger i nyere tid,
- innsikt i de kontekstuelle vilkår kirken og teologien virker under i det moderne,
- innsikt i hvordan kirkens lære og kirkens fromhet utvikles i møte med det moderne,
- innsikt i hvordan kristentroen uttrykkes og begrunnes i møte med utfordringer fra den moderne kultur,
- god kunnskap om hovedlinjer og sentrale teologer i nyere teologihistorie,
- god kunnskap om sentrale tenkere og filosofer som har hatt betydning for teologien,
- evne til å drøfte kirkens og teologiens vilkår i nyere tid.

LITTERATUR

* Berkhof, Hendrikus: «Et utvalg» i *Two hundred years of theology : report of a personal journey*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1989, s. xi-xx, 1-18, 30-96, 115-211, 229-298.
Grane, Leif: *Kirken i det 19. århundrede : europæiske perspektiver*. København: Gad, 1982.

Supplerende litteratur

Chadwick, Owen: *The secularization of the European mind in the nineteenth century*. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.

Gregersen, Niels Henrik: *Teologi og kultur : protestantismen mellem isolation og assimilation i det 19. og 20. århundrede*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1988.

Grenz, Stanley J. og Roger E. Olson: *20. århundrets teologi*. Oslo: Credo, 1995.

Mildenberger, Friedrich: *Geschichte der deutschen evangelischen Theologie im 19. und 20. Jahrhundert*. Stuttgart: Kohlhammer, 1981.

Pelikan, Jaroslav: *Christian doctrine and modern culture (since 1700)*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989.

Rohls, Jan: *Protestantische Theologie der Neuzeit*. Bind 1-2. Tübingen: Mohr Siebeck, 1997.

B. MISJONSHISTORIE (3 STUDIEPOENG)

Dette emnet studeres eksemplarisk, og det foreligger tre valgfrie alternativ: Kina, India og Etiopia.

Studiet av misjonshistorien skal gi innsikt i hvordan kirken har spredt seg ved misjon og på annet vis fra oldtiden av og frem til i dag. Det legges vekt på møtet med ikke-kristen religiøsitet, den kristne misjonsmotivasjon og de ulike misjonsmetoder som er benyttet i de ulike epoker. I alle alternativene møter vi både før-reformatorisk misjon og kirkedannelse og

protestantisk misjon i nyere tid og særlig de siste to hundre år. I alle alternativene har også nordisk luthersk misjon spilt en viktig rolle i pionerarbeid og kirkebyggende virksomhet. Innen alle alternativene kan en også studere store selvstendige kirker som i dag driver sitt eget evangeliserings- og misjonsarbeid. Studiet vil gi innsikt i de vilkår av religiøs, kulturell og sosio-politisk art som misjonen har blitt drevet under, og hvordan kirke og misjon har funnet sin form i ulike kontekster. En vil også fokusere på hvordan ulike konfesjonelle og kirkelige retninger har påvirket misjonsarbeidet.

MÅL

Studenten skal ha

- god kunnskap om misjonen og den kirkelige utvikling som har ført fram til de nåværende store kristne kirkene i ett av de tre alternative områdene,
- innsikt i de viktigste misjonsmotiv og misjonsmetoder som har gjort seg gjeldende, og hvordan de har stått i forhold både til misjonens utgangspunkt og til dens og kirkens sosiale, kulturelle og religiøse kontekst i det aktuelle området,
- innsikt i og evne til å drøfte de viktigste utfordringer og problem som misjon og kirke har stått og står overfor,
- innsikt i og evne til å drøfte den rolle norsk (nordisk) misjon har spilt i det aktuelle området.

LITTERATUR

Alt. 1. Kina:

«Et utvalg» i *China and Christianity : burdened past, hopeful future*/ redaktør Xiaoxin Wu, et al. Armonk, N.Y.: Sharpe, 2001, s. 179-216.

Moffett, Samuel H.: «Et utvalg» i *A history of Christianity in Asia*. 2nd ed., bind 1. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998, s. 13-16, 287-323, 442-475.

Neill, Stephen: «Kina» i *A history of Christian missions*. 2. ed. London: Pelican Books, 1986, s. 138-142, 160-165, 182-183, 238-245, 274-275, 282-290, 344-347, 427-431. eller tilsvarende i: Neill, Stephen, Odd Kvaal Pedersen og Olav Guttorm Myklebust: «Et utvalg» i *Misjon i 2000 år*. Stavanger: Nomi, 1972, s. ikke angitt.

Uglem, Olav: «Et utvalg» i *Norsk misjonshistorie*. Oslo: Lunde, 1979, s. 111-113, 160-164, 171-175, 191-196, 199-203, 214-215.

Alt. 2: India

Moffett, Samuel H.: «Et utvalg» i *A history of Christianity in Asia*. 2. ed., bind 1. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, 1998, s. 6-80, 265-270, 498-509.

Neill, Stephen: «India» i *A history of Christian missions*. 2. ed. London: Pelican Books, 1986, s. 156-160, 194-200, 223-237, 301-309, 338-344, 408-409, 438-445 eller tilsvarende i: Neill, Stephen, Odd Kvaal Pedersen og Olav Guttorm Myklebust: «Et utvalg» i *Misjon i 2000 år*. Stavanger: Nomi, 1972, s. ikke angitt.

Uglem, Olav: «Et utvalg» i *Norsk misjonshistorie*. Oslo: Lunde, 1979, s. 11-13, 120-130, 141-145, 149-153.

Alt. 3: Etiopia

Aren, Gustav: «Et utvalg» i *Evangelical pioneers in Ethiopia : origins of the Evangelical Church Mekane Yesus*. Stockholm: EFS-förlaget, 1978, s. 29-44, 168-183, 383-385, 412-442.

Sundkler, Bengt og Christopher Steed: «Et utvalg» i *A History of the Church in Africa*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000, s. 34-41, 73-102, 109-123, 150-168, 608-658, 694-699, 901-917, 927-931, 1032-1040.

KH603 Senmiddelalder og reformasjon (10 studiepoeng)

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

KH609 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (10 studiepoeng)

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

KH610 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (5 studiepoeng)

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

KH611 Kultur- og religionsmøte – middelalder (5 studiepoeng)

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

Religionsskiftet i Norge (10 studiepoeng)

Tas på Middelaldersenteret, Universitetet i Oslo. Kontakt studieadministrasjonen på MF for nærmere info.

Middelaldersenteret ved Universitetet i Oslo vil tilby emner som godkjennes inn i teologistudiet. I første rekke gjelder det emner knyttet til «Religionsskiftet i Norge», men også andre vil være aktuelle. Ta kontakt med studieadministrasjonen på MF før nærmere info. Vær oppmerksom på at en ved UiO som regel må melde seg til undervisning semester i forkant.

Varianter av NT511 og GT511

GR151 Gresk (20 studiepoeng)

Emnet består av delemne A. *Gresk* i NT511. Emnet sammen med NT501 Det nye Testamente (10 studiepoeng) tilsvarer NT511.

Vektingsreduksjon

GR151 overlapper med følgende emner:	NT511	20 studiepoeng
--------------------------------------	-------	----------------

Emnets studiekrav

Studenten skal

- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (5 uker),
- gjennomføre en avsluttende skriftlig prøve i gresk språk,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå GR151 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekravene. Alternativt avlegges en noe større kausureksamen i gresk språk.

Hjelpemidler

Til skriftlige prøven i gresk er følgende hjelpemidler tillat:

Tekstutgaver:

Aland, Kurt, Erwin Nestle, Barbara Aland og Eberhard Nestle, redaktører. *Novum Testamentum Graece*. 27. rev. Aufl. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Aland, Barbara, red. *The Greek New Testament*. 4th rev. ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Mål og innhold

Se under NT511, delemne A, se s. 17-18.

NT501 Det nye testamente (10 studiepoeng)

Dette emnet kan tas av studenter som har tatt eksamen i gresk språk, men ikke i Bibelfag/Det nye testamente. Emnet består av delemne B av emnet NT511 Det nye testamente med gresk. Emnet består av studium av tekster og metode (10 studiepoeng). Emnet bygger på fullført eksamen i nytestamentlig gresk på minimum 20 studiepoeng.

Vektingsreduksjon

NT501 overlapper med følgende emner:	NT511	10 studiepoeng
	NT505	3 studiepoeng

Vurdering

For å bestå NT501 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausur-prøve). Prøven vurderes med karakter. I tillegg kommer muntlig prøve (30 minutter). Den muntlige

prøven vil normalt ta utgangspunkt i den greske teksten. Skriftlig karakter korrigeres ved den muntlige prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til NT511.

Mål og innhold

Se NT511, delemne B, se s. 26.

HE152 Hebraiske tekstar (10 studiepoeng)

Emnet består av delemne A. *Språkstudium* i GT511. Emnet svarer saman med GT501 Det gamle Testamente (10 studiepoeng) til GT511.

Vektingsreduksjon

HE152 overlapper med følgende emner:	GT511	20 studiepoeng
--------------------------------------	-------	----------------

Studiekrav i emnet

Studenten skal

- levere inn og få godkjent 10 skriftlege oversettingsframlegg,
- avlegge munnleg prøve i hebraisk språk,
- delta i evalueringa av studietilboda.

Vurdering

For å bestå HE152 med mappevurdering må studenten oppfylle studiekrava. Karakteren settes på grunnlag av oversettingsframlegga, og korrigeres ved den muntlige prøven.

Alternativt tek studenten ein klausurprøve i hebraisk språk.

Hjelpemidler

Til den 4 times skriftlige prøven i hebraisk er følgende hjelpemidler tillat:

Tekstutgaver:

Elliger, K., W. Rudolph og Rudolf Kittel, redaktører. *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel*. Ed. funditus renovata. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung, 1967.

Mål og innhold

Se under GT511, delemne A, se s. 25-26.

GT501 Det gamle testamente (10 studiepoeng)

Dette emnet kan tas av studenter som har tatt eksamen i hebraisk språk, men ikke i Bibelfag/Det gamle testamente. Emnet består av delemne B av emnet GT511 Det gamle testamente med hebraisk. Emnet består av studium av tekster og metode (10 studiepoeng). Emnet bygger på fullført eksamen i bibelhebraisk på minimum 20 studiepoeng.

Vektingsreduksjon

GT501 overlapper med følgende emner: GT511 10 studiepoeng

Vurdering

For å bestå GT501 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausur-prøve). Prøven vurderes med karakter. I tillegg kommer muntlig prøve (ca 30 minutter). Den muntlige prøven vil kunne ta utgangspunkt i den hebraisk teksten. Skriftlig karakter korrigeres ved den muntlige prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til GT511.

Mål og innhold

Se GT511, delemne B se s. 26-28.

Systematisk-teologiske emner

Studiet av systematisk teologi omfatter i vår tradisjon disiplinene dogmatikk, etikk, religionsfilosofi og religionspedagogikk. Faget er normativt. Det sikter mot å framstille den kristne tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at den får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere erkjennelse fra de øvrige teologiske fag eller disipliner, og fra andre vitenskaper.

I mastergraden inngår et studium av alle de systematiske disiplinene. Men det blir lagt særlig vekt på fordypning i forhold til utvalgte emner og i forhold til bestemte problemstillinger. Arbeid med klassiske tekster vil være en viktig del av denne fordypningen. Studiet av systematisk teologi vil også ha tverrfaglig karakter, med tanke på å integrere stoff og perspektiver fra andre deler av studiet. Både faglig fordypning og tverrfaglig arbeid skal stimulere studentene til å utvikle et faglig helhetssyn og til å reflektere over møtet mellom kristen trostradisjon, aktuell livserfaring og samtidens kulturkontekst.

ST501 Systematisk teologi: Åpenbaring, trinitet og fornuft (10 studiepoeng)

Emnet består av to delemner, *A. Åpenbaring og trinitet* (6 studiepoeng) og *B. Tro og fornuft* (4 studiepoeng).

Studiekraav

Studenten skal

- skrive en oppgave med tilknytning til et seminar. Tema fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 2800-4000 ord,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for oppgaven i seminaret,
- skrive et referat eller gi en analyse av et kapittel i en lærebok eller en kildetekst,
- gi respons på andre studenters framlegg,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå ST501 med mappevurdering må studenten oppfylle studiekraavene. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av oppgaven. Godkjent referat/analyse er en forutsetning for å bli vurdert med karakter.

Alternativt avlegges en 6 timers klausurprøve som vurderes med karakter.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Arbeidsform

Undervisning gis i form av et løpende seminar. I seminaret bearbeides både deler av tekstene som er pensum, og utkast til oppgaver fra studentene.

Delemner

A. ÅPENBARING OG TRINITET (6 STUDIEPOENG)

Dette delemnet er den dogmatiske komponenten i emnet «åpenbaring, trinitet og fornuft».

Arbeidet med dette emnet skal gi studenten god innsikt i dogmatisk arbeidsmåte, med forankring i utvalgte temaer. Delemnet sikter i forlengelsen av dette på å utvikle forståelse av forholdet mellom åpenbaringen og Skriften i kristen teologi. Emnet skal videre gi innsikt i trinitarisk gudsforståelse og drøfte de konsekvenser et trinitarisk perspektiv har for andre punkter i dogmatikken.

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i problemfeltet knyttet til forholdet mellom Guds åpenbaring og Skriften, inklusive problemer knyttet til Skriftens normativitet for teologien og troen og i hva dette innebærer for tolkning og bruk av Skriften i dogmatikken,
- innsikt i hva det vil si at Bibelens ene, personlige og levende Gud ifølge kristen tro er Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd, og hva trinitetslæren betyr for forståelsen av kristendommen som monoteistisk religion,
- evne til å reflektere over hva et trinitarisk perspektiv innebærer for kristen tro og teologi som helhet og for de enkelte lærepunkter.

B. TRO OG FORNUFT (4 STUDIEPOENG)

Dette delemnet er den religionsfilosofiske komponenten i emnet. Studiet her skal omfatte en prinsipiell drøfting av forholdet mellom tro og fornuft, og utvalgte spørsmål knyttet til religionsforståelse, gudstro og forståelse av forholdet mellom religiøs tro, livssyn og moral.

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i forholdet mellom tro og fornuft, herunder hvilken rolle oppfatninger om dette spiller i et teologisk stadium,
- innsikt i hvordan fenomenet religion kan forstås allment, og om religionens stilling i relasjon til gjeldende kulturelle forutsetninger,
- innsikt i konflikten mellom gudstro (teisme) og ateisme, samt i spørsmålet om filosofiske problemer som teismens posisjon i dag reiser,
- innsikt i hva teodicéproblemet innebærer,
- innsikt i forholdet mellom ulike religioner og livssyn med henblikk på spørsmålet om sannhet og virkelighetsforståelse, samt hvordan man kan vurdere situasjonen for religiøse, livssynsmessige og kulturelle minoriteter i et filosofisk perspektiv.

LITTERATUR

Litteraturen faller i tre deler, klassiske tekster, samt oversiktslitteratur til hver av de to delemnene.

Klassiske tekster

Kierkegaard, Søren og Niels Thulstrup: "Kap. I-V" i *Philosophiske Smuler*. København: Reitzel, 1977, s. 7-106

McGrath, Alister E.: «Et utvalg» i *The Christian theology reader*. 2. ed. Oxford: Blackwell, 2001, s. 96-106, 138-160, 182-183, 187-196, 200-201, 214-222, 226-243.

Om Guds åpenbaring : den dogmatiske konstitusjon «De divina revelatione» vedtatt av det annet Vatikanconsil og promulgert av pave Paul VI 18. november 1965. Oslo: St. Olav forlag, 1965.

Pannenberg, Wolfhart: «Dogmatic theses on the revelation» i *Revelation as history*/ redaktør Wolfhart Pannenberg, et al. New York: Macmillan, 1968, s. 125-158.

Oversiktslitteratur til delemne A

Sannes, Kjell Olav: *Trinitarisk teologi*. 4. utg. Oslo: Forfatteren, 2003.

Vanhoozer, Kevin J.: «Does the trinity belong in a theology of world religions» i *First theology : God, Scripture & hermeneutics*. Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2002, s. 45-70.

Enten:

McGrath, Alister E.: «Et utvalg» i *Christian theology : an introduction*. 3. ed. Oxford: Blackwell, 2001, s. 181-318, 521-538.

Eller:

Jenson, Robert W.: «The triune God» i *Christian dogmatics*/ redaktør Carl E. Braaten, et al., bind 1. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 83-180.

Sponheim, Paul R.: «The knowledge of God» i *Christian dogmatics*/ redaktør Carl E. Braaten, et al., bind b.1. Philadelphia: Fortress Press, 1984, s. 197-225.

Supplerende litteratur til delemne A

Sannes, Kjell Olav: *Prolegomena til dogmatikken*. Oslo: Menighetsfakultetet, Skrivestua, 1983.

Torrance, Thomas F.: *The Trinitarian faith : the evangelical theology of the ancient Catholic Church*. Edinburgh: T. & T. Clark, 1988.

Oversiktslitteratur til delemne B

Andersen, Svend, Niels Grønkjær og Troels Nørager: *Religionsfilosofi : kristendom og tenkning*. København: Gads forlag, 2002.

Eller

Abraham, William J.: *An introduction to the philosophy of religion*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1985.

eller

Wigen, Tore: *Religion, livssyn og fornuft : innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste*. Midlertidig utg. Oslo: MFs litteraturtjeneste, 2003.

Supplerende litteratur til delemne B

Henriksen, Jan-Olav: *The reconstruction of religion : Lessing, Kierkegaard, and Nietzsche*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2001.

Joest, Wilfried: *Fundamentaltheologie : theologische Grundlagen- und Methodenprobleme*. 3. durchgesehene und erg. Aufl. 988.

Pojman, Louis P., red. *Philosophy of religion : an anthology*. 4th. Belmont, Calif.: Wadsworth, 2003.

- Stump, Eleonore og Michael J. Murray, redaktører. *Philosophy of religion : the big questions*. Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1999.
- Taliaferro, Charles: *Contemporary philosophy of religion*. Malden, Mass.: Blackwell, 1998.
- Van Huyssteen, Wentzel: *The shaping of rationality : toward interdisciplinarity in theology and science*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1999.
- Wigen, Tore: *Religionsfilosofi : en bok om tro og fornuft og livets mening*. Oslo: Luther, 1993.

ST502 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10 studiepoeng)

ST502 er organisert i tre delemner: A. Moralfilosofi (4p), B. Religionspedagogikk (4p) og C. Religionsfenomenologi (2p).

Emnets studiekraav

Studenten skal

- avlegge en 6 timers klausurprøve

Vurdering

For å bestå Emne ST502 må studenten oppfylle studiekraavet. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Delemner

A. MORALFILOSOFI (4P)

Delemnet omfatter teologisk grunnlagsetikk og utvalgte moralfilosofiske emner.

MÅL

Studentene skal

- ha evne til å drøfte hvordan Bibelen kan brukes på en måte som gir et ansvarlig grunnlag for etiske avgjørelser,
- ha evne til å drøfte etiske spørsmål i vår tid,
- ha evne til å drøfte hvordan en skal forstå forholdet mellom kristen og annen etikk,
- ha kjennskap til sentrale posisjoner i aktuell kristen etikk og i moderne moralfilosofi, og for hvordan disse står i forhold til hverandre,
- ha kjennskap til sentrale spørsmål i etisk grunnlagsdebatt i vår tid,
- ha evne til å bruke klassiske tekster i arbeid med etiske og moralfilosofiske spørsmål.

LITTERATUR

Asheim, Ivar: «Et utvalg» i *Mer enn normer : grunnlagsetikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 51-218.

«Et utvalg» i *Etikk : en innføring*/ redaktør Kjell Eyvind Johansen. [Oslo]: Cappelen, 1994, s. 93-175.

Løgstrup, K. E.: «Et utvalg» i *Den etiske fordring*. [Oslo]: Cappelen, 2000, s. 21-50, 130-139.

B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (4P)

Delemnet omfatter en fordypning innenfor utvalgte religionspedagogiske grunnlagsspørsmål med særlig vekt på religionsbegrepet og dannelses- og identitetsteori i en pluralistisk sammenheng.

MÅL

Studentene skal

- ha kjennskap til hvordan ulike forståelser av religionsbegrepet får konsekvenser for arbeidet med religionspedagogiske spørsmål,
- ha kjennskap til hvordan det kristelige og det humanistiske forholder seg til hverandre i dannelsesbegrepets historie,
- ha god kunnskap om teorier om religiøs og moralsk pluralisme
- ha god kunnskap om forholdet mellom pluralisme og identitet
- ha god kunnskap om pluralisme og norsk skolevirkelighet

LITTERATUR:

Asheim, Ivar: «Et utvalg» i *Tro - dannelse - oppdragelse : religionspedagogiske emner og grunnbegreper*. [Oslo]: Menighetsfakultetet, 1977, s. 14-51.

«Et utvalg» i *Pluralisme og identitet : kulturalanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme/* redaktør Jan-Olav Henriksen, et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 15-184, 354-406.

C. RELIGIONSFENOMENOLOGI (2 P)

Delemnet gir en grunnleggende innsikt i sentrale tema fra den aktuelle debatt omkring religionsfenomenologi som metode innen religionsforskningen. Samtidig gis det en innføring i noen sentrale religionsfenomenologiske begreper.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike forsøk på å innholdsbestemme begreper som 'religion' og 'det hellige'
- ha innsikt i sentrale problemstillinger angående religionsfenomenologien som akademisk disiplin
- ha evne til selvstendig drøfting av noen elementære teoretiske og metodiske spørsmål knyttet til religionsforskningen
- ha evne til å anvende momenter fra denne forskningsdebatt til drøfting av menneskets situasjon i dagens samfunn

LITTERATUR

Eliade, Mircea: «Et utvalg» i *Det hellige og det profane*. 3. utg. [Oslo]: Gyldendal, 2002, s. 7-42.

Flood, Gavin: «Kap. 2» i *Beyond phenomenology : rethinking the study of religion*. London: Cassell, 1999, s. 42-64.

Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson: «Kap. 3» i *Nytt blikk på religion : studiet av religion i dag*. Oslo: Pax, 2001, s. 36-59.

Krogseth, Otto: «Det hellige i det moderne : refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet» i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge/* redaktør Sigurd Hjelde, et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219.

Waardenburg, J.: «Progress in research on meanings in religions (1898-1998)» i *Man, meaning, and mystery : 100 years of history of religions in Norway : the heritage of W. Brede Kristensen/* redaktør Sigurd Hjelde. Leiden: Brill, 2000, s. 255-285.

ST503 Postmodernitet som kulturfenomen (10 studiepoeng)

ST503 legger vekt på vesentlige sider ved det man kaller postmodernitet, med sikte på å kunne identifisere, forstå og drøfte grunnleggende fenomener i postmoderne kultur. Det skal også gi innsikt i hvilken rolle religiøse temaer har i denne kulturen, og i hvordan man teologisk sett arbeider med og i forhold til de utfordringer som finnes i en slik kultur.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå ST503 må studenten oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om hva postmodernitet er
- ha god kunnskap om hvilken betydning har postmoderniteten for forståelsen av mennesket og menneskelige relasjoner
- ha god kunnskap om hva postmodernitet betyr med henblikk på religion og religiøse temaer
- ha evne til teologisk refleksjon i møte med en postmoderne kultur
- ha innsikt i hvordan den teologiske virksomheten selv en del av en slik kultur

LITTERATUR

Bauman, Zygmunt: *Flytende modernitet*. Oslo: Vidarforlaget, 2001.

Grenz, Stanley J.: *A primer on postmodernism*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1996.

Henriksen, Jan-Olav: «Creation and construction : on the theological appropriation of postmodern theory» i *Modern theology 2* (2002), s. 153-169.

Henriksen, Jan-Olav: «Et utvalg» i *På grensen til Den andre : om teologi og postmodernitet*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1999, s. 12-113, 199-215.

Middleton, J. Richard og Brian J. Walsh: «Et utvalg» i *Truth is stranger than it used to be : biblical faith in a postmodern age*. London: Spck, 1995, s. ikke oppgitt (150 s.).

ST504 Kultur og menneskesyn (10 studiepoeng)

ST504 legger vekt på sammenhengen mellom menneskesyn og ulike deler av kulturen, og hvordan menneskesyn både er betinget av, og selv kan bidra til å utvikle, bestemte elementer i kulturen. Emnet skal særlig gi anledning til å utvikle en forståelse av i hvilken grad og på hvilken måte samtidskulturen gir mulighet for at mennesker i dag kan utvikle en forståelse av seg selv, både i religiøst og moralsk perspektiv.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå ST504 må studenten oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles på samtidens premisser
- ha god kunnskap om hvordan pluralismen i den moderne kulturen influerer på religion og identitet
- ha god kunnskap om hva slags samtidsbetingelser som preger og utfordrer utviklingen av mennesket som moralsk aktør
- ha evne til å gjøre rede for hvordan det kristne menneskesyn fremdeles kan ha aktualitet i møte med samtidskulturen

LITTERATUR

«Et utvalg» i *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme/* redaktør Jan-Olav Henriksen, et al. Oslo: Gyldendal akademisk, 2001, s. 187-353.

Henriksen, Jan-Olav: *Imago Dei : den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet.* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003.

Vetlesen, Arne Johan og Jan-Olav Henriksen: *Moralens sjanser i markedets tidsalder : om kulturelle forutsetninger for moral.* Oslo: Gyldendal akademisk, 2003.

ST505 Kulturanalyse (10 studiepoeng)

ST505 legger vekt på å gi innsikt i grunnleggende sider ved kulturanalyse som faglig virksomhet. Dernest gir det – på bakgrunn av dette – anledning til å studere konkrete og ulike former for kulturanalyse, med både religionsvitenskapelig, religions sosiologisk og

sosialantropologisk preg. Dette gir også mulighet for å se religionen i samtidskulturen i lys av en rekke ulike fagperspektiver

Emnets studiekra

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå ST505 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om de sosiale betingelser for teologisk arbeid
- ha god kunnskap om viktige trekk ved nyreligiøsitet og dens betydning i samtidens kultur
- ha god kunnskap om på hvilke måte mennesker bruker kulturelle ressurser i formulering av sin livstolkning
- ha evne til å gjøre rede for sentrale sider ved kulturanalyse som faglig teoriperspektiv

LITTERATUR

Ehn, Billy og Orvar Löfgren: *Kulturanalyser*. Malmö: Gleerup, 2002.

Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson, redaktører. *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget, 1998.

Gullestad, Marianne: *Kultur og hverdagsliv : på sporet av det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget, 1989.

Krogseth, Otto: «Det hellige i det moderne : refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet» i *Enhet i mangfold? : 100 år med religionshistorie i Norge*/ redaktør Sigurd Hjelde, et al. [Oslo]: Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219.

Repstad, Pål: *Den sosiale forankring : sosiologiske perspektiver på teologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 1995.

RS501 Religionssosiologi 1 (10 studiepoeng)

RS501 legger vekt på å gi innsikt i sosiologiske perspektiver på religion som fenomen og se nærmere på religionens rolle i moderne samfunn. Det vil presentere teorier om individets religiøsitet og religiøse organisasjoner. Videre vil det gi innsikt i ulike tilnæringer som søker å forstå forholdet mellom religion og samfunn med et spesielt fokus på religionens rolle i dagens Norge og Europa.

Emnets studiekrav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå RS501 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studentene skal ha

- god kjennskap til sosiologiske begreper og perspektiver som benyttes i studier av religion
- innsikt i forholdet mellom sosiologi og teologi
- god kunnskap om enkeltmenneskers religiøsitet og ulike forklaringer av denne
- innsikt i ulike former for religiøs organisering, derunder religiøse autoritetstyper, samt forklaringer på fenomener som nyreligiøse bevegelser
- god kunnskap om ulike innfallsvinkler til studiet av religion i moderne samfunn, deriblant teorier om modernitet, sekularisering, globalisering, detradisjonisering og postmodernitet.

LITTERATUR

Christiano, Kevin J., Peter Kivisto og William H. Swatos: «Kap. 1-3» i *Sociology of religion : contemporary developments*. Walnut Creek, Calif: AltaMira Press, 2002, s. 3-88.

Davie, Grace: *Religion in modern Europe : a memory mutates*. Oxford: Oxford University Press, 2000.

Furseth, Inger og Pål Repstad: «Kap. 1, 7-8, 12» i *Innføring i religionssosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 11-25, 138-184, 237-251.

«Kap. 2-5, 9-12» i *Religion in modern times : an interpretive anthology*/ redaktør Linda Woodhead, et al. Oxford: Blackwell, 2000, s. 27-168, 307-475.

Repstad, Pål: *Religiøst liv i det moderne Norge : et sosiologisk kart*. 2. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000.

RS502 Religionssosiologi 2 (10 studiepoeng)

RS502 legger vekt på å gi innsikt i religionens rolle i den offentlige sfære og dens bidrag til å skape samhold og konflikt. Det vil se nærmere på forholdet mellom religion og politikk ved å fokusere på ulike former for religion i den offentlige sfære. Videre til det gi innsikt i begreper om religiøs fundamentalisme og ulike forklaringer på dette fenomenet. Det vil også gi kunnskap om ulike former for religiøs vold og religiøs makt. Disse temaene vil bli drøftet i lys av eksempler fra både Norge og ulike deler av verden.

Emnets studiekraft

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå RS502 må studenten oppfylle alle studiekraftene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studentene skal ha

- innsikt i ulike teorier om religionens rolle i den offentlige sfære
- god kunnskap om ulike former for offentlig religion i den moderne verden
- kjennskap til teorier om religion som kilde til konflikt og samhold
- god forståelse av begreper og teorier om religiøs fundamentalisme
- kunnskap om ulike former for religiøs vold
- god kunnskap om religiøs makt i dagens Norge

LITTERATUR

Bruce, Steve: «Kap. 1, 3-5, 7» i *Politics and religion*. Cambridge: Polity : in association with Blackwell, 2003, s. 1-14, 41-160, 205-254.

Casanova, José: *Public religions in the modern world*. Chicago: University of Chicago Press, 1994.

Christiano, Kevin J., Peter Kivisto og William H. Swatos: «Kap. 9» i *Sociology of religion : contemporary developments*. Walnut Creek, Calif: AltaMira Press, 2002, s. 239-270.

Furseth, Inger og Pål Repstad: «Kap. 6, 9» i *Innføring i religionssosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 2003, s. 123-137, 185-199.

Juergensmeyer, Mark: «Kap. 7-11» i *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence*. 3rd ed., rev. and updated ed. Berkeley: University of California Press, 2003, s. 121-249.

«Kap. 7» i *Religion in modern times : an interpretive anthology*/ redaktør Linda Woodhead, et al. Oxford: Blackwell, 2000, s. 214-263.

Repstad, Pål: «Kap. 2-8» i *Dype, stille, sterke, milde : religiøs makt i dagens Norge*. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, s. 44-170.

RS503 Religionssosiologi 3 (10 studiepoeng)

RS503 vil gi innsikt i religion og forskjellighet, slik som etnisitet og kjønn. Det vil presentere begreper om etnisitet og nyere utviklingstrekk innenfor migrasjon og religion, både nasjonalt og internasjonalt. Videre vil det gi innsikt i sosiologiske begreper om kjønn og religionens betydning for tolkning av kjønn og kjønnsroller. Det vil gi kunnskap om kvinners religiøse erfaringer og rolle i religiøse samfunn. Videre vil det ta opp forholdet mellom religion og seksualitet.

Emnets studiekrav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå RS503 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Studentene skal ha

- forståelse av begreper om etnisitet
- god kunnskap om forholdet mellom migrasjon og religion
- kjennskap til det religiøse mangfold blant noen minoriteter i Norge
- god innsikt i politiske og religiøse utfordringer som karakteriserer det flerreligiøse samfunn
- forståelse av sosiologiske begreper om kjønn
- god kunnskap om hvordan religionen påvirker forståelsen av kjønn og religionens kjønnetet
- innsikt i forholdet mellom seksualitet og religion

LITTERATUR

Brochmann, Grete, Tordis Borchgrevink og Jon Rogstad. *Sand i maskineriet*. Oslo: Gyldendal, 2002. Innledning, kap. 1-2, 4-5 (142s).

Christiano, Kevin J., William H. Swatos, Jr. og Peter Kivisto. *Sociology of Religion: Contemporary Developments*. Walnut Creek: Alta Mira, 2001. Kap. 6-7 (56s).

Ebaugh, Helen Rose og Janet Saltzman Chafetz. *Religion and the New Immigrants*. Walnut Creek: Alta Mira Press., 2000. Kap. 1-9 (131s).

Furseth, Inger og Pål Repstad. *Innføring i religionssosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 2003. Kap. 10-11 (34s).

Jacobsen, Christine. *Tilhørighetens mange former*. Oslo: Unipax, 2002. Sidene 8-85, 113-165 (130s).

Nyhagen Predelli, Line. Kjønn, religion og deltagelse: En case-studie av muslimske kvinner i Oslo, 2003. *Sosiologisk tidsskrift* 11: 369-393 (24s).

Røthing, Åse. *Parforhold. Idealer, forhandlinger, strategier*. Oslo: Gyldendal, 2004. Kap. 1, 5 (48 s). (Kommer)

Swatos, William H., Jr.. *Gender and Religion*. New Brunswick og London: Transaction Publishers, 1994. (191s).

Woodhead, Linda og Paul Heelas (red.). *Religion in Modern Times. An Interpretive Anthology*. Oxford: Blackwell, 2000. Kap. 8 (39s).

Valgfrie fordypningsemner

Avhengig av om en velger stor eller liten avhandling, kan en velge fordypningsemner på til sammen 10 eller 35 studiepoeng. Skriver man stor avhandling (55 studiepoeng) må man velge 10 poengs fordypning fra et annet fag/tverrfaglig fordypningsemne enn det en skriver avhandling innenfor. Skriver man liten avhandling (30 studiepoeng) velger man til sammen 35 studiepoengs fordypning fra minst to fag/tverrfaglige fordypningsemner. Minste fordypning i et fag/tverrfaglig fordypningsemne er 10 studiepoeng, størst mulige fordypning er 25 studiepoeng. Fordypningsemnene er på fra 5 til 20 studiepoeng.

Inntil 20 studiepoeng av de valgfrie fordypningsemnene kan erstattes med overskytende emner i KRL eller teologi på 100- og 200-nivå. Ved innpassning fra andre studiesteder kan inntil 20 studiepoeng av de valgfrie fordypningsemnene erstattes med overskytende emner fra Bachelor i teologi. Studenten må i slike tilfeller skrive liten avhandling (30 studiepoeng).

Det er anledning til å ha inntil to ulike studietur-emner à 5 poeng.

Emnene fra den følgende listen kan brukes som valgfrie fordypningsemner, men det er også mulig å velge andre emner med tilsvarende omfang og nivå. Emner som er obligatoriske i Master-planene på 500-nivå, men som ikke inngår i teologistudiet som obligatoriske emner kan velges som fordypningsemner i teologistudiet. Disse emnene er inkludert i listen. En kan også velge åpne fordypningsemner innenfor alle fag. Slike fordypningsemner komponeres fritt av studenten i samarbeid med faglærer, og godkjennes av fakultetet ved faglærer og fagrådsleder. Åpne fordypningsemner følger felles bestemmelser om studiekraav og vurdering for fordypningsemner (se nedenfor).

Der det ikke er spesifisert noe angående studiekraav og vurdering under fordypningsemnet, gjelder følgende felles bestemmelser om studiekraav og vurdering:

Dersom studenter tar eksamener i valgfrie fordypningsemner som innholdsmessig overlapper med andre fordypningsemner vil det medføre vekttallsreduksjon. Dette er særlig aktuelt for fordypningsemner over samme tema, men med ulik størrelse.

Studiekrav og vurdering, fordypningsemner på 5 studiepoeng

Til fordypningsemner på 5 studiepoeng er det utarbeidet tre alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at fordypningsemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en oppgave (omfang: 2000-3000 ord), tema bestemmes i samråd med faglærer,
- gi respons på ett studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 5 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av oppgaven innenfor emnet.

VARIANT B:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord),
- skrive en redegjørelse eller en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum. Problemstillingen skal være godkjent av faglærer på forhånd (omfang: 1500-2000 ord),
- gi respons på ett studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 5 studiepoeng etter variant B, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av begge de skriftlige arbeidene.

VARIANT C:

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 5 studiepoeng etter variant C, må studenten gjennomføre en 4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Studiekrav og vurdering, fordypningsemner på 10 studiepoeng

Til fordypningsemner på 10 studiepoeng er det utarbeidet tre alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at fordypningsemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes i samråd med faglærer,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for artikkelen i skrivegruppe eller seminar,
- gi respons på to studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 10 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av artikkelen.

VARIANT B:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord),
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord),
- skrive en redegjørelse eller en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum (omfang maks 2000 ord),
- legge fram et av de tre paperne i skrivegruppe eller seminar,
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 10 studiepoeng etter variant B, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Redegjørelsen/drøftingen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT C:

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 10 studiepoeng etter variant C, må studenten gjennomføre en 6 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler

Til den skriftlige prøven er de samme hjelpemidlene tillatt som til KH501.

Studiekrav og vurdering, fordypningsemner på 15 studiepoeng

Til fordypningsemner på 15 studiepoeng er det utarbeidet to alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at fordypningsemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord),
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord),
- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes av faglærer,
- legge fram et av de tre paperne i skrivegruppe eller seminar,
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 15 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Artikkelen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT B:

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 15 studiepoeng etter variant B, må studenten gjennomføre en 14 dagers hjemmeeksamen og en 45 minutters muntlig eksamen. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av den skriftlige hjemmeeksamen og korrigeres ut fra den muntlige prøven.

Studiekrav og vurdering, fordypningsemner på 20 studiepoeng

Til fordypningsemner på 20 studiepoeng er det utarbeidet to alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at fordypningsemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive to referater av kapitler i lærebok eller artikler (omfang: maks 1000 ord pr. referat),

- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord),
- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes av faglærer,
- legge fram et av de fire paperne i skrivegruppe eller seminar,
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 20 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Artikkelen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT B:

Vurdering

For å bestå fordypningsemne på 20 studiepoeng etter variant B, må studenten gjennomføre en 14 dagers hjemmeeksamen og en 45 minutters muntlig eksamen. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av den skriftlige hjemmeeksamen og korrigeres ut fra den muntlige prøven.

Fordypningsemner i Det gamle testamente

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

GT – teologiske emner

- GT601 Gammeltestamentlig teologi (10 studiepoeng)
- GT602 Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- GT603 Profeti og apokalyptikk (10 studiepoeng)
- GT604 Skapelsesteologi og visdomslære (5 studiepoeng)
- GT605 Lov, rett og etikk i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- GT606 Messias i Det gamle testamente (5 studiepoeng)

GT - tekststudium

- GT607 Leviticus-Numeri (utformes senere)
- GT608 Fortellinger i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- GT609 Tekster fra Jesaja 40–55 (5 studiepoeng)
- GT610 Salmene (utformes senere)
- GT611 Proverbia (utformes senere)

Perspektiv og kontekst

- GT612 Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen (5 studiepoeng)
- GT613 Tekst og tolkningshistorie i GT og Qumran (10 studiepoeng)
- GT614 GT-tekster og deres mytologiske omverden (5 studiepoeng)
- GT615 Bruk og tolkning av GT i afrikanske kirker (5 studiepoeng)

Historie og kulturhistorie

GT616 Israels historie og arkeologi (5 studiepoeng)

GT617 Gammeltestamentlig kulturhistorie: Etter-eksilsk tid (10 studiepoeng)

Språklig særemne

GT618 Hebraisk språk (10 studiepoeng)

Studieturer

GT690 Studieturer i GT: Israel m.v. (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

GT691 Åpent fordypningsemne i GT (5 studiepoeng)

GT692 Åpent fordypningsemne i GT (10 studiepoeng)

GT693 Åpent fordypningsemne i GT (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Det nye testamente

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

NT – studium av skrifter

NT601 Galaterbrevet og retorikk (15 poeng)

NT602 Romerbrevet i historisk og teologisk kontekst (20 poeng)

NT603 Hebreerbrevet som kristen tolkning av GT (5 studiepoeng)

NT604 Johannes åpenbaring (5 studiepoeng)

Historie og kulturhistorie

NT605 Jødedommen på nytestamentlig tid (10 studiepoeng)

NT606 Kvinner i den eldste kirke (10 studiepoeng)

NT607 Dødehavsrullene og Det nye testamente (5 studiepoeng)

NT608 Kulturkunnskap (5 studiepoeng)

Språklig særemne

NT609 Fordypningsemne i gresk språk og kultur (15 studiepoeng)

Studieturer

NT690 Studieturer i NT: Israel, Hellas, Tyrkia, Roma (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

NT691 Åpent fordypningsemne i NT (5 studiepoeng)

NT692 Åpent fordypningsemne i NT (10 studiepoeng)

NT693 Åpent fordypningsemne i NT (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Kirkehistorie og Latin

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

Epokeemner

KH601 Oldkirken (10 studiepoeng)

KH602 Middelalderen (10 studiepoeng)

KH603 Senmiddelalder og reformasjon (10 studiepoeng)

KH604 Tidlig nytid (1600- og 1700-tallet) (10 studiepoeng) (utformes senere)

Temaemner Oldkirken

KH605 Gudstjeneste- og fromhetsliv – oldkirken (10 studiepoeng)

KH606 Gudstjeneste- og fromhetsliv – oldkirken (5 studiepoeng)

KH607 Kultur- og religionsmøte i oldkirken (10 studiepoeng)

KH608 Kultur- og religionsmøte – oldkirken (5 studiepoeng)

Temaemner Middelalderen og latin

LA151 Middelalderlatin (10 studiepoeng)

KH609 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (10 studiepoeng)

KH610 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (5 studiepoeng)

KH611 Kultur- og religionsmøte – middelalder (5 studiepoeng)

Middelaldersenteret ved Universitetet i Oslo vil tilby emner som godkjennes inn i teologistudiet. I første rekke gjelder det emner knyttet til ”Religionsskiftet i Norge”, men også andre vil være aktuelle. Ta kontakt med studieadministrasjonen på MF før nærmere info. Vær oppmerksom på at en ved UiO som regel må melde seg til undervisning semester i forkant.

Temaemner Senmiddelalder og reformasjon

KH613 Teologi og fromhetsliv – i senmiddelalder og reformasjon (15 studiepoeng)

KH614 Teologi og fromhetsliv – europeisk (10 studiepoeng)

KH615 Teologi og fromhetsliv – norsk senmiddelalder og reformasjon (5 studiepoeng)

KH616 Kristendommen i møte med en ny tid - renessanse og humanisme (10 studiepoeng)

KH617 Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde (5 studiepoeng)

TKH618 Teologer og kirkereformatorer – Luther og Calvin (10 studiepoeng)

TKH619 Martin Luther - teolog og kirkereformator (5 studiepoeng)

Temaemner Nytiden

KH620 Kirke og stat, sekularisering og modernitet (10 studiepoeng)

KH621 Kirken og den moderne stat (5 studiepoeng)

KH622 Sekularisering og modernitet fra slutten av 1700-tallet og fram mot vår tid (5 studiepoeng)

KH623 Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie (10 studiepoeng)

KH624 Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie (5 studiepoeng)

Studieturer

KH690 Studietur i KH (Roma m.v.) (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

- KH691 Åpent fordypningsemne i KH (5 studiepoeng)
- KH692 Åpent fordypningsemne i KH (10 studiepoeng)
- KH693 Åpent fordypningsemne i KH (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Systematisk teologi

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

Dogmatikk – prinsipielle emner

- ST601 Teologiens egenart og oppgave (10 studiepoeng)
- ST602 Skriftsyn og skriftbruk (10 studiepoeng)
- ST603 Dogmatisk helhetssyn (10 studiepoeng)
- ST604 Metodistisk teologi og metode (10 studiepoeng)
- ST605 Pinsekristendom og trosbevegelse (10 studiepoeng)
- ST606 Frigjøringsteologi (10 studiepoeng)
- ST607 Feministteologi (10 studiepoeng)

Dogmatikk – materiale emner

- ST608 Skapelsesteologi og syndsforståelse (5 studiepoeng)
- ST609 Kristus som Gud og menneske - inkarnasjonen (10 studiepoeng)
- ST610 Kristne bilder og kirkelig kunst (5 studiepoeng)
- ST611 Sakramentene (10 studiepoeng)
- ST612 Den kristne dåp (5 studiepoeng)
- ST613 Nattverden, Herrens måltid (5 studiepoeng)
- ST614 Tro, bønn og fromhetsliv (10 studiepoeng)
- ST615 Kirkens tjeneste og embete (10 studiepoeng)
- ST616 Forventningen om Kristi gjenkomst og det evige liv (10 studiepoeng)

Etikk

- ST617 Arbeid og yrke (10 studiepoeng)
- ST618 Familie- og samlivsetikk (10 studiepoeng)
- ST619 Bioetikk (10 studiepoeng)
- ST620 Bioetikk (5 studiepoeng)
- ST621 Mange religioner - én etikk? (5 studiepoeng)
- ST622 Etikk i religioner (10 studiepoeng)
- ST623 Metodismen som sosialetisk bevegelse (utformes senere)

Religionsfilosofi

- ST624 Gudstro og gudsbilde (10 studiepoeng)
- ST625 Religiøsitet og religionsmangfold (5 studiepoeng)
- ST626 Religiøs tro og verdensbilde (10 studiepoeng)

Studieturer

- ST690 Studietur i ST (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

- ST691 Åpent fordypningsemne i ST (5 studiepoeng)
- ST692 Åpent fordypningsemne i ST (10 studiepoeng)
- ST693 Åpent fordypningsemne i ST (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Praktisk teologi

For utfyllende informasjon: *Se egen studieplan på internett.*

- PT601 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng)
- PT602 Gudstro, livserfaring og menighetsliv (10 studiepoeng)
- PT 603 Kirkelig ungdomsarbeid (10 studiepoeng)
- PT604 Ledelse i kirken (10 studiepoeng)
- PT605 Samisk kirkeliv (15 studiepoeng) (under utforming)
- PT606 Samisk kirkeliv (10 studiepoeng) (under utforming)
- PT609 Skyld, skam og forsoning (10 studiepoeng)
- PT610 Hva er prekenens oppgave? Et idehistorisk perspektiv (10 studiepoeng)
- PT611 Hva er prekenens oppgave? Et systematisk perspektiv (10 studiepoeng)
- PT612 Kjønn og preken (5 studiepoeng)
- PT613 Liturgi mellom tradisjon og fornyelse. (10 studiepoeng)

- PTxxx Teologi som erfaring i metodistisk tradisjon (utformes senere)
- PTxxx Spiritualitet i metodistisk tradisjon (utformes senere)

Praksisbaserte emner og studieturer

- PT681 Praksisbasert fordypningsemne i PT (5 studiepoeng)
- PT690 Studietur i PT (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

- PT691 Åpent fordypningsemne i PT (5 studiepoeng)
- PT692 Åpent fordypningsemne i PT (10 studiepoeng)
- PT693 Åpent fordypningsemne i PT (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Misjonsvitenskap

For utfyllende informasjon: se egen studieplan på internett.

MV601 Teologi og kirke i sør (10 studiepoeng)

MV602 Misjon i forandring – hovedspørsmål i misjonsteologien (5 studiepoeng)

MV603 Kristen interkulturell kommunikasjon (5 studiepoeng)

MV604 Den tredje verdens kirke- og misjonshistorie (5 studiepoeng)

Studieturer

MV690 Studietur i MV: Kina, Singapore/Malaysia, India, Etiopia, Tanzania, Latin-Amerika, Midt-Østen (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

MV691 Åpent fordypningsemne i MV (5 studiepoeng)

MV692 Åpent fordypningsemne i MV (10 studiepoeng)

MV693 Åpent fordypningsemne i MV (15 studiepoeng)

Fordypningsemner i Religionsvitenskap

For utfyllende informasjon: se egen studieplan på internett.

RV601 Moderne religiøsitet (10 studiepoeng)

RV602 Møtet mellom monoteistiske religioner (10 studiepoeng)

RV603 Religionsfenomenologi og livssynsforskning (10 studiepoeng)

RV604 Religionsfenomenologi og livssynsforskning (5 studiepoeng)

Studieturer

RV690 Studietur i RV (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

RV691 Åpent fordypningsemne i RV (5 studiepoeng)

RV692 Åpent fordypningsemne i RV (10 studiepoeng)

RV693 Åpent fordypningsemne i RV (15 studiepoeng)

Tverrfaglige fordypningsemner

For utfyllende informasjon: se egen studieplan på internett.

- TE601 Jesusbildet i religionene (10 studiepoeng) (sperre mot TTE 532)
- TE602 Jesusbildet i religionene (med engelskspråklig variant (5 studiepoeng)
- TE603 Religionsmøtet - en teologisk og etisk utfordring (10 studiepoeng)
- TE604 Religionsmøtet - en teologisk og missiologisk utfordring (5 studiepoeng)
- TE605 Misjon i Apostlenes gjerninger, i oldkirken og i dag (10 studiepoeng)
- TE606 Teologi og litteratur (10 studiepoeng)

Studieturer

- TE690 Tverrfaglig studietur (5 studiepoeng)

Åpne fordypningsemner

- TE691 Åpent fordypningsemne i TE (5 studiepoeng)
- TE692 Åpent fordypningsemne i TE (10 studiepoeng)
- TE693 Åpent fordypningsemne i TE (15 studiepoeng)

Vitenskapsteori og metodelære

Vitenskapsteori dekkes av emnet ST506 og metodelære dekkes av emnene MET501, MET503, MET504 og MET505. Det forutsettes at studentene har kjennskap til allmenn teori om vitenskap og vitenskapelig metode fra ex. phil. og ex. fac.

Vitenskapsteorien skal særlig støtte opp under arbeidet med fagmodulene i studiet, mens metodelæren særlig skal støtte om under arbeidet med mastergradsavhandlingen. Studentene velger derfor metodevariant som korresponderer med valg av avhandling.

ST506 Hermeneutikk (5 studiepoeng)

Emnet legger vekt på hermeneutiske problemstillinger i historisk og systematisk perspektiv. Det legges også vekt på å gjøre bruk av originaltekster. Studiet av hermeneutikkens historie er delt i to. Perioden fra det 1. århundre frem til Schleiermacher skal bare studeres oversiktsmessig, mens tiden fra og med Schleiermacher skal studeres grundig. I denne siste perioden skal også originaltekster legges til grunn for arbeidet.

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer.
- Bestå en 4 timers skriftlig klausurprøve
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå ST506 må studentene oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av bokrapporten og klausurprøven.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedlinjer i hermeneutikkens historie fra det 1. århundre etter Kristus frem til Schleiermacher
- ha god kunnskap om hermeneutikkens historie fra og med Schleiermacher frem til vår egen tid
- ha evne til å bruke originaltekster i studiet av hermeneutikkens historie
- ha evne til å tenke hermeneutisk og anvende hermeneutisk refleksjon i studiet.

LITTERATUR

«Et utvalg» i *Tegn, tekst og tolk : teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid/* redaktør Jan-Olav Henriksen. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 13-34, 51-67, 80-88, 95-123, 135-233, 251-274.

«Et utvalg» i *Hermeneutik : en antologi om forståelse/* redaktør Martin Møller, et al. [København]: Gyldendal, 1999, s. 9-182.

MET501 Metodelære: Det gamle testamente (5 studiepoeng)

MET501 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det gamle testamente.

Vektingsreduksjon

MET501 overlapper med følgende emner:	MET502	4	studiepoeng
	MET503	4	studiepoeng
	MET504	4	studiepoeng
	MET505	4	studiepoeng
	MET506	4	studiepoeng

Emnets studiekraav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (inntil 500 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med bestått/ikke bestått.

Fagrådsleder kan etter søknad åpne for at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekraavene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i Det gamle testamente.

LITTERATUR

Barton, J.: *Reading the Old Testament. Method in Biblical Study*, London: Darton, Longman and Todd, New Edition 1996, s. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246

Baker, D.W. and Arnold, B.T. (Ed.): *The Face of Old Testament Studies. A Survey of Contemporary Approaches*, Grand Rapids: Baker Books, 1999, Chap. 5 (= s. 116-144), Chap. 6 (= s. 145-175), Chap. 7 (= s. 176-206). Chap. 8 (= s. 207-235), Chap. 9 (= s. 236-265), Chap. 15 (= s. 421-451)

Pettersen, Tove: *Skriv : fra idé til fagoppgave*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996.

MET502 Metodelære: Det nye testamente (5 studiepoeng)

Emnene MET502 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor Det nye testamente.

Vektingsreduksjon

MET502 overlapper med følgende emner:	MET501	4	studiepoeng
	MET503	4	studiepoeng
	MET504	4	studiepoeng
	MET505	4	studiepoeng
	MET506	4	studiepoeng

Emnets studiekrav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (inntil 500 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med bestått/ikke bestått.

Fagrådsleder kan etter søknad åpne for at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i bibelfagene.

LITTERATUR

Green, J.B. (ed.): *Hearing the New Testament, Strategies for Interpretation*, Grand Rapids, Carlisle: Eerdmans and Pater Noster Press 1995, s.1-36, 90-126, 222-427

Pettersen, Tove: *Skriv : fra idé til fagoppgave*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996.

MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant (5 studiepoeng)

MET503 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen.

Den kirkehistoriske varianten skal gi studenten innsikt i historievitenskapelig grunnlagsrefleksjon og metode, og hvordan man anvender historisk metode i konkret

vitenskapelig arbeid. Videre skal studenten få innsikt i noen av kirkehistoriefagets særlige grunnlagsproblemer. Emnet er identisk med emne MK 592.

Vektingsreduksjon

MET503 overlapper med følgende emner:	MET501	4	studiepoeng
	MET502	4	studiepoeng
	MET504	4	studiepoeng
	MET505	4	studiepoeng
	MET506	4	studiepoeng

Emnets studiekraft

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (inntil 500 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med bestått/ikke bestått.

Fagrådsleder kan etter søknad åpne for at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekraftene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- kjennskap til historievitenskapens faghistorie, fagstruktur og egenart,
- kjennskap til særskilte kirkehistoriske grunnlagsproblemer, særlig fagdisiplinens doble tilknytning til teologien og til historievitenskapen, og betydningen av kirkehistorien for teologiens historiske dimensjon,
- kjennskap til historievitenskapelig metode og hvordan den kan anvendes i teologisk sammenheng,
- evne til å anvende historisk metode i gjennomføring av en kirkehistorisk avhandling.

LITTERATUR

Berge, Lars Johan: «Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap» i *Tidsskrift for teologi og kirke*, nr. 2 (1994), s. 107-122.

Hovland, Thor Halvor: «Kirkehistorie og universalhistorie : kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi» i *Tidsskrift for teologi og kirke*, nr. 3 (1997), s. 183-203.

Kjeldstadli, Knut: «Kap. 1-18 og 21» i *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1999, s. 15-269, 303-315.

Pettersen, Tove: *Skriv : fra idé til fagoppgave*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996.

- Schumacher, Jan: «Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle» i *Ung teologi : teologisk tidsskrift*, nr. 2 (1984), s. 21-28.
- Schumacher, Jan: «Å fortelle en historie : kirkehistoriens formproblem» i *Ung teologi : teologisk tidsskrift*, nr. 2 (1985), s. 49-62.
- Seip, Jens Arup: *Om å skrive hovedoppgave : historie*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1988.

MET504 Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant (5 studiepoeng)

MET504 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/hermeneutiske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger innen systematisk teologi og praktisk teologi. I avhandlinger der empirisk metode blir benyttet, anbefales i stedet TEOL 594. Emnet er identisk med MK 593.

Vektingsreduksjon

MET504 overlapper med følgende emner:	MET501	4	studiepoeng
	MET502	4	studiepoeng
	MET503	4	studiepoeng
	MET505	4	studiepoeng
	MET506	4	studiepoeng

Emnets studiekra

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (inntil 500 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med bestått/ikke bestått.

Fagrådsleder kan etter søknad åpne for at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

MÅL

Studentene skal ha

- innsikt i elementer, perspektiver og metodiske enkeltkrav som inngår i vitenskapelig arbeid med et systematisk-teologisk tema,

- innsikt i det hermeneutiske og kontekstuelle ved det teologiske fagarbeid,
- ha evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 300-nivå.

LITTERATUR

- Asheim, Ivar: «Kap. I» i *Hva betyr holdninger? : studier i dydsetikk*. Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s. 9-39.
- Asheim, Ivar: «Kap. IV.1» i *Mer enn normer : grunnlagsetikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 1994, s. 155-173.
- Gravem, Peder: «Et utvalg» i *KRL - et fag for alle? : KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole*. Foreløpig utg. Vallset: Oplandske bokforlag, 2004, s. 1-13, 345-367.
- Hegstad, Harald: «Introduksjon» i *Transcendens og inkarnasjon : troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi*. Oslo: Solum, 1993, s. 1-10.
- McGrath, Alister E.: «Kap. 1-4 og 6» i *The Genesis of doctrine : a study in the foundations of doctrinal criticism*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997, s. 1-102, 172-200.
- Pettersen, Tove: *Skriv : fra idé til fagoppgave*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996.

MET505 Metodelære: Systematisk/empirisk variant (5 studiepoeng)

MET505 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/empiriske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger der empirisk metode blir benyttet. Emnet er identisk med MK 594.

Vektingsreduksjon

MET505 overlapper med følgende emner:	MET501	4	studiepoeng
	MET502	4	studiepoeng
	MET503	4	studiepoeng
	MET504	4	studiepoeng
	MET506	4	studiepoeng

Emnets studiekrav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven gis og godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- levere en foreløpig beskrivelse (inntil 500 ord) av avhandlingens tema og problemstilling,
- gjennomgå obligatorisk søkerkurs,
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med bestått/ikke bestått.

Fagrådsleder kan etter søknad åpne for at emnet tas uten krav om tilstedeværelse. Studiekravene avtales da i det enkelte tilfelle.

Mål og innhold

MÅL

Studentene skal ha

- grunnleggende kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet,
- kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i teologisk sammenheng, og hvordan slike metoder kan inngå i systematisk-teologisk og praktisk-teologisk arbeid,
- evne til å anvende empirisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 300-nivå.

LITTERATUR

For alle:

Pettersen, Tove: *Skriv : fra idé til fagoppgave*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996.

Hegstad, Harald: «Feltarbeid som teologisk metode» i *Ung teologi : teologisk tidsskrift* 30, nr. 1 (1997), s. 77-87.

Ven, Johannes A. van der: «Et utvalg» i *Practical theology : an empirical approach*. Kampen: Kok Pharos, 1993, s. 33-156.

og enten (kvalitativ variant):

Repstad, Pål: *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag*. 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1998.

eller (kvantitativ variant):

Holme, Idar Magne og Bernt Krohn Solvang: «Et utvalg» i *Metodevalg og metodebruk*. 3. utg. Oslo: Tano, 1996, s. ikke oppgitt.

Mastergradsavhandling (30-55 poeng)

AVH501 Avhandling (30 studiepoeng)

AVH502 Avhandling (55 studiepoeng)

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for undervisning og annen yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller en del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Emnet kan velges fra hele det fag- og forskningsfeltet som inngår i fakultetets studieplaner i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver mastergradsavhandling, skal ha avtale med en veileder (jf. instruks for veiledningsforhold, vedlegg 3). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Frist for å levere inn avhandling om en ønsker sensur samme semester, er 15. november og 15. mai. Studenter som avslutter grad med avhandling kan levere fram til og med 1. desember og 1. juni, dersom de har meldt fra til studieadministrasjonen. Slik melding må gis senest 14 dager før siste frist.

Avhandling på 30 studiepoeng (AVH501) eller 55 studiepoeng (AVH502) studiepoeng

Studentene må velge om de vil skrive mastergradsavhandling på 30 eller 55 studiepoeng. Med avhandling på 30 poeng får en noe større bredde i de øvrige fagstudiene i mastergraden. Avhandling på 50 poeng gir noe bedre mulighet for faglig fordypning og for trening i selvstendig vitenskapelig arbeid. Til gjengjeld blir det noe mindre bredde i de øvrige fagstudiene i mastergraden.

Når et studieår regnes som 10 måneder, forutsetter en avhandling på 30 studiepoeng en arbeidsinnsats på 5 måneder. En slik avhandling bør ikke være på mindre enn 20000 ord eller mer enn 32000 ord. En avhandling på 55 studiepoeng forutsetter vel 8 måneders arbeid. En slik avhandling bør ikke være på mindre enn 24000 ord eller mer enn 52000 ord.

Studiekra

For å levere mastergradsavhandlingen til endelig vurdering må den enkelte student

- underskrive en avtale med en veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere et utkast som gjør rede for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen, innen en gitt frist,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå AVH501 eller AVH502 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av masteravhandlingen.

Andre bestemmelser

Emnet for mastergradsavhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor mastergradens fagfelt og er egnet for en mastergradsavhandling. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen.

Når avhandlingen leveres, skal den være skrevet på maskin eller PC. Den leveres inn i ett trykkeklaart eksemplar. Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (bokmål, nynorsk og engelsk) ved innleveringen.

Fakultetet sørger for mangfoldiggjøring, innbinding og forsendelse av 5 eksemplarer av avhandlingen, uten utgift for studenten. (Disse eksemplarene går til veilederen, til de to andre sensorene, til MFs bibliotek og til MFs arkiv).

Innen 3 uker (universitetsferier ikke medregnet) etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Når avhandlingen leveres til sensur etter at de øvrige mastergradsprøvene er bestått, skal den endelige karakteren normalt fastsettes innen 2 måneder etter innlevering. Universitetsferier regnes ikke med.

Innhold

Innledning	5
Overordnede mål	6
Mål og innhold	6
STUDIERETNINGER.....	7
Studieretning 1: Vekt på gresk og det nye testamente og avhandling på 55 studiepoeng ..	7
Studieretning 2: Vekt på gresk og det nye testamente og avhandling på 30 studiepoeng ..	7
Studieretning 3: Vekt på latin og kirkehistorie og avhandling på 30 studiepoeng.....	8
Studieretning 4: Vekt på hebraisk og det gamle testamente og avhandling på 30 studiepoeng.....	8
Studieretning 5: Vekt på kulturanalyse og menneskesyn og avhandling på 55 studiepoeng.....	9
Studieretning 6: Vekt på kulturanalyse og menneskesyn og avhandling på 30 studiepoeng.....	9
Studieretning 7: Vekt på religionssosiologi og avhandling på 55 studiepoeng	10
Studieretning 8: Vekt på religionssosiologi og avhandling på 30 studiepoeng	10
Organisering og arbeidsformer	11
Vurdering	11
I. SPRÅKRELATERTE EMNER.....	13
Emne MK501 Gresk med Det nye testamente (30 studiepoeng)	13
Emne MK502 Latin med kirkehistorie (30 studiepoeng)	15
Emne MK503 Hebraisk språk (10 studiepoeng)	18
Emne MK504 Hebraisk med Det gamle testamente (30 studiepoeng).....	19
Emne MK511 Det nye testamente (10 studiepoeng).....	25
Emne MK512 Religionsskiftet i Norge (10 studiepoeng)	27
Emne MK515 Det nye testamente – bibelteologi (10 studiepoeng).....	28
II. VARIANTER AV MK501, MK502 OG MK504.....	29
Emne MK521 Gresk (20 studiepoeng)	29
Emne MK522 NT (10 studiepoeng)	29
Emne MK523 Latin (10 studiepoeng)	29
Emne MK524 Kirkehistorie: Middelalderens teologi- og dèhistorie (10 studiepoeng) ...	30
Emne MK525 Hebraiske tekstar (10 studiepoeng).....	30
Emne MK526 Det gamle testamente (10 studiepoeng)	30
Emne MK527 Det gamle testamente (20 studiepoeng)	31
III. SYSTEMATISK-TEOLOGISKE EMNER	32
Emne MK531 Åpenbaring, trinitet og fornuft (10 studiepoeng).....	32
Emne MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi.....	34
Emne MK533 Postmodernitet som kulturfenomen (10 studiepoeng)	36
Emne MK534 Kultur og menneskesyn (10 studiepoeng).....	37
Emne MK535 Kulturanalyse (10 studiepoeng).....	38
Emne MK536 Religionssosiologi 1 (10 studiepoeng).....	39
Emne MK537 Religionssosiologi 2 (10 studiepoeng).....	39
Emne MK538 Religionssosiologi 3 (10 studiepoeng).....	39
IV. VALGEMNER	40

Studiekraft og vurdering.....	40
1. Valgemner i Det gamle testamente (GT) (og Hebraisk) Emnene MKGT 531-589	44
2. Valgemner i Det nye testamente (NT) (og Gresk) Emnene MKNT 531-589.....	45
3. Valgemner i Kirkehistorie (og KH med Latin) Emnene MKKH 531-589	45
4. Valgemner i Systematisk Teologi Emnene MKST 531-589.....	47
5. Valgemner i Praktisk Teologi Emnene MKPT 531-589.....	48
6. Valgemner i Misjonsvitenskap Emnene MKMV 531-589	48
7. Valgemner i Religionsvitenskap Emnene MKRV 531-589.....	49
8. Tverrfaglige Valgemner Emnene MKTE 531-589.....	49
V. VITENSKAPSTEORI OG METODEDELÆRE	51
Metodelære (5 studiepoeng) Emnene MK591-594	51
Emne MK591 Metodelære: Bibelfaglig variant (5 studiepoeng).....	51
Emne MK592 Metodelære: Kirkehistorisk variant (5 studiepoeng)	52
Emne MK593 Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant (5 studiepoeng).....	53
Emne MK594 Metodelære: Systematisk/empirisk variant (5 studiepoeng)	54
Emne MK595 Hermeneutikk (5 studiepoeng)	55
VI. MASTERGRADSAVHANDLING.....	56
Emne MK598 og Emne MK599.....	56

Innledning

Nytt gradssystem

Stortinget vedtok i 2001 å innføre et nytt gradssystem for universiteter og høyskoler. Gradene cand.mag. og cand.philol. ble erstattet av gradene *bachelor* og *master*. Den tidligere forskjellen mellom grunnfag og mellomfag ble erstattet av to forskjellige fordypnings- eller spesialiseringsnivå: 100- nivå svarer til tidligere grunnfag, mens 200-nivå svarer til tidligere mellomfag. 500-nivå uttrykker fordypningen innenfor en *mastergrad*, og svarer til det gamle hovedfagsnivået. Innenfor de nye gradene måles omfanget av et studium i studiepoeng (ECTS-poeng). Ett års studium på heltid utgjør normalt 60 studiepoeng.

Reformen av gradssystemet har økt studieintensitet som et viktig mål. Samtidig skal det faglige nivået fra de gamle gradene opprettholdes. Dette forutsetter prosessorienterte undervisnings- og vurderingsformer som stimulerer aktiv læring.

Rammebestemmelser

Disiplinbasert mastergrad har et omfang på 120 studiepoeng (2 år), inkludert et selvstendig arbeid på minst 30 poeng. Graden omtales som disiplinbasert fordi den bygger på fordypning innenfor fagområdet for mastergraden:

- Denne mastergraden bygger på grad eller yrkesutdanning med et omfang på minst 180 studiepoeng, eller tilsvarende.
- Dessuten skal utdanningen på lavere grads nivå ha en fordypning i emner eller emnegruppe på minst 80 studiepoeng. Som alternativ kan utdanningen på lavere grads nivå være en integrert yrkesrettet utdanning med minst 120 studiepoeng innenfor fagområdet for mastergraden.

Grunnlaget for disiplinbasert mastergrad i kristendomskunnskap

I tråd med disse bestemmelsene bygger fakultetets *disiplinbaserte* mastergrad i *kristendomskunnskap* på følgende:

- Grad eller yrkesutdanning med et omfang på minst 180 studiepoeng
- Utdanningen på lavere grads nivå må ha minst 80 studiepoeng i emnegruppen KRL/ kristendomskunnskap eller tilsvarende
- Minst 20 av disse studiepoengene må være på 200-nivå

Planens struktur

Planen er i hovedsak bygd opp av et fast system av emner på 500-nivå og av et større selvstendig arbeid (mastergradsavhandling).

De enkelte emnene har et omfang på 5 til 30 studiepoeng. For hvert emne formuleres kompetansemål, med vekt på studentenes innsikt i sentrale faglige problemstillinger. Kunnskapsmålene er formulert på tre stigende nivåer: *kjennskap*, *god kunnskap* og *innsikt*. Ferdighetsmål er formulert med uttrykket *evne* til. Det er samtidig satt opp studiekrav for de enkelte emnene. Arbeidet med å oppfylle studiekravene skal bidra til å nå kompetansemålene.

Systemet av emner er i hovedsak fast. Men det varierer noe med omfanget på det selvstendige arbeidet (avhandlingen). *Avhandlingen* kan være på 30 eller 55 studiepoeng.

Profilering av eget studium

Denne mastergradsmodellen gir studentene god anledning til å profilere sitt eget studium ut fra faglig bakgrunn, interesser, yrkeshensyn osv. Profileringen kan skje ved valg av omfang og tema for avhandling. Men den kan også skje ved valg innenfor de obligatoriske emnene og i noen tilfelle i muligheten for valgemner. Noen av de faste emnene kan også ha valgmuligheter.

Overordnede mål

Mastergradsstudiet har som overordnede mål

- å gi fordypet innsikt på viktige områder innenfor de fag- og forskningsfelt som er relevant for kristendoms-, religions- og livssynsundervisning
- å stimulere til en faglig helhetsforståelse
- å utvikle evnen til selvstendig faglig refleksjon, til metodisk arbeid med fagstoffet og til skriftlig framstilling av fagstoff
- å gi innsikt i vitenskapsteoretiske og metodiske problemstillinger, og erfaring med å gjennomføre et selvstendig vitenskapelig arbeid
- å legge grunnlag for videre forskning
- å dyktiggjøre for yrkesutøvelse i skole, kirke og samfunn
- å gi bedre grunnlag for å formidle fagets innhold i møte med andre fag og med samfunnet og kulturen forøvrig

Mål og innhold

De overordnede målene for mastergradsstudiet søkes realisert ved at studentene tar et visst omfang av emner på 500-nivå, og skriver et selvstendig arbeid (en avhandling) på 30 eller 55 studiepoeng.

Språkstudiet er integrert med fagstudiet slik at:

- Det nye testamente (NT) inngår sammen med gresk,
- Det gamle testamente (GT) inngår sammen med hebraisk
- Kirkehistorie (KH) inngår sammen med latin

Mastergradsstudiet får noe forskjellig emnestruktur avhengig av omfanget på avhandlingen og valg av studieretning.

Studieretninger

Studieretning 1: Vekt på gresk og det nye testamente og avhandling på 55 studiepoeng

Emne MK599 Avhandling (55p)		
		Valg: Metodelære (5p) MK591 Bibelfaglig MK592 Historisk MK593 Systematisk MK594 Empirisk
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenome- nologi (10p)	MK511 NT (10p)
MK501 Gresk med NT (30p)		

Studieretning 2: Vekt på gresk og det nye testamente og avhandling på 30 studiepoeng

Emne MK598 Avhandling (30p)			
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedago- gikk og religions- fenomenologi (10p)	MK595 Hermeneu- tikk (5p)	Valg: Metodelære (5p) MK591Bibelfag. MK592 Historisk MK593Systemat. MK594 Empirisk
Valg: MKXX osv Valgemne (10p)		Valg: MKXX osv Valgemne (10p)	MK511 NT (10p)
MK501 Gresk med NT (30p)			

Studieretning 3: Vekt på latin og kirkehistorie og avhandling på 30 studiepoeng

Emne MK598 Avhandling (30p)			
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedago- gikk og religi- onsfenomenologi (10p)	MK595 Hermeneutikk (5p)	Valg: Metodelære (5p) MK591 Bibelfag. MK592 Historisk MK593 Systemat. MK594 Empirisk
Valg: MKXX osv Valgemne (10p)	MK515 NT bibelteologi (10p)		MK512 KH (10p)
MK502 Latin med KH (30p)			

Studieretning 4: Vekt på hebraisk og det gamle testamente og avhandling på 30 studiepoeng.

Emne MK598 Avhandling (30p)			
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedago- gikk og religions- fenomenologi (10p)	MK595 Hermeneutikk (5p)	Valg: Metodelære (5p) MK591 Bibelfag. MK592 Historisk MK593 Empirisk MK594 Systemat.
MK504 Hebraisk med GT (30p)			
Valg: KXX osv Valgemne (10p)	MK515 NT bibelteologi (10p)		MK503 Hebraisk (10p)

Studieretning 5: Vekt på kulturanalyse og menneskesyn og avhandling på 55 studiepoeng

Emne MK599 Avhandling (55p)		
		Valg: Metodelære (5p) MK592 Historisk MK593 Systematisk MK594 Empirisk
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	Valg: MKXX osv Valgemne (10p)
MK533 Postmodernitet som kulturfenomen	MK534 Kultur og menneskesyn	MK535 Kulturanalyse

Studieretning 6: Vekt på kulturanalyse og menneskesyn og avhandling på 30 studiepoeng

Emne MK598 Avhandling (30p)			
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenome- nologi (10p)	MK595 Hermen eu-tikk (5p)	Valg: Metodelære (5p) MK592 Historisk MK593 Systemat. MK594 Empirisk
Valg: MKXX osv Valgemne (10p)		Valg: MKXX osv Valgemne (10p)	
MK533 Postmodernitet som kulturfenomen	MK534 Kultur og menneskesyn	MK535 Kulturanalyse	

Studieretning 7 Vekt på religionssosiologi og avhandling på 55 studiepoeng (under utarbeiding)

Emne MK599 Avhandling (55p)		
		Valg: Metodelære (5p) MK592 Historisk MK593 Systematisk MK594 Empirisk
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi (10p)	Valg: MKXX osv Valgemne (10p)
MK536 Religionssosiologi 1	MK537 Religionssosiologi 2	MK538 Religionssosiologi 3

Studieretning 8: Vekt på religionssosiologi og avhandling på 30 studiepoeng (under utarbeiding)

Emne MK598 Avhandling (30p)			
MK531 Dogmatikk og religionsfilosofi (10p)	MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenome- nologi (10p)	MK595 Hermeneu- -tikk (5p)	Valg: Metodelære (5p) MK592 Historisk MK593 Systemat. MK594 Empirisk
Valg: MKXX osv Valgemne (10p)		Valg: MKXX osv Valgemne (10p)	
Valg: MKXX osv Valgemne(10p)			
MK536 Religionssosiologi 1	MK537 Religionssosiologi 2	MK538 Religions- sosiologi 3	

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og vurdering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

Studentene kan organiseres i skrivegrupper og seminargrupper. I tillegg gis det individuell veiledning.

- *Skrivegruppene* består av 3-5 studenter som møtes fysisk eller elektronisk. Disse gruppene skal først og fremst være et sted for å skrive og gi respons på oppgaver.
- *Seminargruppene* består av studenter som arbeider med sin avhandling eller med samme eller tilsvarende moduler i studiet. Disse gruppene ledes av én eller flere lærere. Seminargruppene brukes til undervisning og veiledning og til presentasjon av og respons på oppgaver og framlegg fra studentene. For å få veiledning fra lærer i arbeidet med emnene må studentene delta i seminargrupper, fysisk eller elektronisk.
- *Individuell veiledning* er i hovedsak reservert for arbeidet med mastergradsavhandlingen. Alle studenter som skriver mastergradsavhandling, skal ha avtale med en veileder.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg, gir respons og får undervisning og veiledning, forelesninger og selvstendig vitenskapelig arbeid.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Vurdering

Generelt

Det vil fremgå under hvert emne hvilke vurderingsformer som blir brukt. Fakultetet legger vekt på å bruke differensierte vurderingsformer tilpasset studentens studiesituasjon og emnets egenart og målsetning.

Det vil foregå en fortløpende vurdering av studentene og deres studieinnsats, men også evaluering av studietilbudene: av undervisning og veiledning, organisering, studieplaner osv. Studenter og lærere skal være med på en fortløpende evaluering av studietilbudene. Dette er en del av fakultetets system for å sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen.

Karakterskala

I den formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Vurderingskriterier

Den avsluttende vurderingen av studentene tar sikte på å prøve deres evne til å finne fram og gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger på en teoretisk og metodisk gjennomtenkt måte.

Mastergradsavhandling

For å få levere mastergradsavhandling må de samlede studiekravene være oppfylt, både studiekravene for emnene og for arbeidet med avhandlingen..

Samlet karakter

For studenter med avhandling på 55 studiepoeng beregnes samlet karakter slik:

- Det gis en samlet karakter for alle emnene unntatt avhandlingen. Emnene teller likt og vektas i forhold til antall studiepoeng. Den samlede karakteren slås sammen med karakteren for mastergradsavhandlingen. De to karakterene teller like mye

For studenter med avhandling på 30 studiepoeng beregnes samlet karakter slik:

- Det gis en samlet karakter for alle emnene unntatt avhandlingen. Emnene teller likt og vektas i forhold til antall studiepoeng. Den samlede karakteren slås sammen med karakteren for mastergradsavhandlingen. Karakteren for emnene teller to tredjedeler, mens karakteren for avhandlingen teller én tredjedel.

For studenter som har tatt ett eller flere emner ved andre institusjoner, gis det ikke en samlet karakter.

I. SPRÅKRELATERTE EMNER

Emne MK501 Gresk med Det nye testamente (30 studiepoeng)

Emne MK501 er organisert i to delemner: A. *Gresk* (20 studiepoeng) og B. *Det nye testamente* (10 studiepoeng).

Delelmene kan også tas som separate enkeltemner: Delemne A. *Gresk* (20 studiepoeng) tilsvarer Emne MK521. Delemne B. *Det nye testamente* (10 studiepoeng) tilsvarer Emne MK522.

Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid. Sammen med språklæringen studeres også 10 poeng NT, som i dette emnet er metode og et tekstutvalg fra Lukas- og Johannesevangeliet.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (5 uker),
- gjennomføre en avsluttende skriftlig prøve i gresk språk,
- følge den obligatoriske undervisningen som gis i nytestamentlig metode, alternativt skrive en oppgave på 1500-2500 ord,
- skrive en oppgave i Det nye testamente (Lukas- eller Johannesevangeliet) under veiledning. Oppgaven gis av faglærer. Omfang 2800-4000 ord.
- avlegge muntlig prøve i gresk språk og den del av pensum til NT-studiet som det ikke er skrevet oppgave fra,
- delta i vurdering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå Emne MK501 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av den avsluttende skriftlige prøven i gresk språk og den skriftlige oppgaven i Det nye testamente. Hver av delene teller likt. Samlet karakter korrigeres ved den muntlige prøven.

Alternativt avlegges en 8 timers kausureksamen i gresk språk og Det nye testamente.

Delemner

A. GRESK

MÅL

Studentene skal

- ha god kunnskap om skriftsystemet og kjennskap til elementene i gresk grammatikk,
- ha kjennskap et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- ha evne til å arbeide med vitenskapelige tekstutgaver av Det nye testamente,

- ha evne til å lese og oversette nytestamentlige tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene MK501 og MK511.

TEKSTUTVALG TIL SPRÅKPENSUM

Luk 1,1-4,26-56; 2,1-21; 3,1-4,44; 6,20-8,25; 22,1-46; 23,1-25; 24,1-53

Joh 1-4; 6-14

Enten 1 Kor 8-15 eller Rom 1-8

Joh.Åp 1,1-2,11; 5; 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Inntil 1/3 av de greskspråklige tekster kan etter søknad byttes ut med andre tekster med tilsvarende vanskelighetsgrad.

TEKSTUTGAVER

Nestle, E. / Aland, K. & B. (ed.): *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart, Deutsche Bibelstiftung, 1979 og senere. [= N/A]; eller:

Aland, K. (m.fl.) (ed.): *The Greek New Testament*, Münster, United Bible Societies, 1975 og senere [= GNT].

GRAMMATIKK

Leivestad, R.: *Nytestamentlig gresk grammatikk*. Ny utgave ved Bjørn Helge Sandvei, Oslo, Universitetsforlaget, 1996.

Sandvei, B. H.: *Øvingshefte for begynnere i koinégresk*. 6. utgave, Oslo, MFs Litteraturtjeneste, 1998.

Supplerende litteratur

Sandvei, B. H.: *Kompendium til noen emner innen koinégresk grammatikk*, Oslo, MFs Litteraturtjeneste, 1999.

ORDBØKER

Bauer, W. / Aland, K. & B.: *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*, Berlin / New York, Walter de Gruyter, 1988 (6. utg.). Eng. utg.: Gingrich, F. W. / Danker, F. W.: *A Greek-English Lexicon of the New Testament and other Early Christian Literature*, Chicago, University of Chicago Press, 2000 (6. utgave).

Newman, B. M.: *A concise Greek-English Dictionary of the New Testament*, London, United Bible Societies, 1971.

Kohlenberger III, J.R., E.W. Goodrick, J.A. Swanson: *The Exhaustive Concordance to the Greek New Testament*, Grand Rapids, Zondervan (1995)

ANDRE SPRÅKLIGE HJELPEMIDLER

Haubeck, W. / Siebenthal, H. Von: *Neuer sprachlicher Schlüssel zum griechischen Neuen Testament, B. I-II*, Giessen, Brunnen, 1994/1997.

Rogers, C. L.: *A linguistic Key to the Greek New Testament*, Grand Rapids, Regency, 1982.

Sandvei, B. H.: *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente, Bind I-II*, Oslo, MFs Litteraturtjeneste, 1998.

Sandvei, B. H.: *Gloseguide til det greske nytestamente*, Oslo, MFs Litteraturtjeneste, 2001.

Sandvei, B. H.: *Glosekort til det greske nytestamente*, Oslo, MFs Litteraturtjeneste, 2003.

Van Voorst, R. E.: *Building your New Testament Vocabulary*, Grand Rapids, Michigan, 1990.
Zerwick, M. / Grosvenor, M.: *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*, Roma, Biblical Institute Press, 1981.

B. DET NYE TESTAMENTE

MÅL

Studentene skal

- ha god kunnskap om hva en historisk tilnærming til bibeltekster innebærer,
- ha kjennskap til hva som er forskjellen på en diakron og en synkron tilnærming til bibeltekster, og knytte disse tilnærminger til ulike måter å lese nytestamentlige tekster på,
- ha evne til å anvende det tekstkritiske noteapparatet i moderne greske tekstutgaver,
- ha god kunnskap om Lukas- og Johannesevangeliet, deres tilblivelse og innhold,
- ha evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske tekst.

EKSEGETISK PENSUM

Luk 1,1-4.26-56; 2,1-21; 3,1-4,44; 22,1-46; 23,1-25; 24,1-53

Joh 1-4; 6-14

LITTERATUR

Synnes, Martin: *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster. Innføring i bibelfaglig metode.*

Revidert og utvidet utgave: Kolofon forlag: Oslo 2003 eller tilsvarende

Green, J.B.: *The Gospel of Luke (NICNT)*, Grand Rapids: Eerdmans 1997 eller tilsvarende

Moloney, F.J.: *The Gospel of John, Sacra Pagina*, Collegeville: Liturgical Press 1998

Emne MK502 Latin med kirkehistorie (30 studiepoeng)

Emne MK502 er organisert i tre delemner: A. *Middelalderlatin (15p)*, B. *Latinens kulturhistorie i middelalderen (10p)* og C. *Middelalderens teologi- og idéhistorie (5p)*.

Delemne A (minus Anselmtekstene) kan tas separat som Emne MK523 (10p). Delemne B kan tas separat som Emne MK524 (10p).

Latin med kirkehistorie er et tilbud til alle studenter som ønsker å skaffe seg et elementært grunnlag for å kunne lese kirkehistoriske tekster på latin ved hjelp av oversettelse, samt tilegne seg et avgrenset omfang av latinske termer som benyttes innenfor kirke- og teologihistorie, liturgikk og kunsthistorie, og som ønsker oversikt over middelalderens kirke- og kulturhistorie med utgangspunkt i sentrale tekster.

Emnets studiekrav

Studentene skal

- gjennomføre en skriftlig 14-dagers hjemmeeksamen,
- gjennomføre en muntlig prøve (45 min.),
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK502 må studentene oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige hjemmeprøven og korrigeres ut fra den muntlige prøven.

Delemner

A. MIDDELALDERLATIN

Innføringen i middelalderlatin skjer ved studium av et utvalg middelalderlatinske tekster fra fromhetsliv, praktisk kirkeliv og teologisk læreutvikling med oversettelse. Innføring i latinsk grammatikk og vokabular er knyttet til dette tekstutvalget.

MÅL

Studenten skal

- ha evne til å kunne lese latinsk tekst ved hjelp av oversettelse,
- ha evne til å kunne gjøre rede for elementær latinsk grammatikk i tilknytning til tekstene.

TEKSTER

1. Tekster fra fromhetsliv og praktisk kirkeliv

(Nummer i parentes viser til Schumacher: An Elementary Course...)

Tekster fra Vulgata (1): Psalmus 23 (Vulgata 22) (s.8)

(2): Joh 1:1-14 (s.11)

Tekster fra liturgien (3): Pater noster

(4): Ave Maria

(5): Symbolum Nicaenum

(6): Gloria in excelsis and Laudamus

(7): Collectae (fra messen)

Collecta Adventus IV

Collecta prima missa nativitatis in nocte

(8): Magnificat (Luke 1, 46-55)

Hymner (9): Te Deum laudamus

(10): An Ambrosian Hymn for Advent (Veni, redemptor gentium)

(11): A Hymn for Pentecost (Veni, creator Spiritus)

Sekvenser (12): The Easter Sequence (Victimae Paschali laudes)

(13): Sequence from the Liturgy for St. Olaf (Lux illuxit laetabunda)

Preken (14): The venerable Bede [8th century]: Homilia in vigilia pascae (excerpt).

Klosterliv (15): The Rule of St. Benedict, cap. XIX: De disciplina psallendi

(16): The Rule of St. Benedict, cap. XX: De reverentia orationis

Historia og legenda (17): Beda Venerabilis: Historia ecclesiastica I. 26

(18): A Portrait of a Monk: from Rimbert's Vita Anskarii

(19): From the Acts of Saint Olav, king and martyr

Kirkeordning og strid om

kirkelige privilegier (20): *Canones* for the Archbishopal Diocese of Nidaros [1152-1180] (excerpt)

(21): The Coronation Oath of king Magnus Erlingsson [1163/64]

(22): Letter of Privilege [Prerogative] for the Church of Norway from King Magnus Erlingsson [1163-1177] (excerpt)

(23): Agreement between King Magnus Haakonsson and Archbishop Jon, on St. Lawrence Day 1277 in Tunsberg. (Excerpt)]

2. Tekst fra den teologiske læreutvikling

Anselm av Canterbury: Proslogion

(Flg. utdrag: Prooemium, captuli I-IV; XXIV - XXVI)

TEKSTUTGAVER, OVERSETTELSE, KOMMENTARER, GLOSSAR ETC

- Schumacher, Jan: *An Elementary Course in Medieval Latin: Texts – Commentaries – Translations – Glossaries – Appendixes*, Oslo: Unipub forlag 2003
- Anselm: *Proslogion*, flg. utdrag: (Prooemium, captuli I-IV; XXIV - XXVI)
- Latinsk tekst m. dansk oversettelse i. Prenter, R.: *Guds virkelighed*. Fredericia 1982
(Tekstkritisk utgave: ed F.S. Schmitt: *S. Anselmi . . Opera Omnia*. Stuttgart 1962.).
- Engelske oversettelser: Ward, B.: *The Prayers and Meditations of Saint Anselm*. [Penguin Classics] Harmondsworth, 1973 el. senere utg.; Davies, B. og Evans, G.: *Anselm of Canterbury: The Major Works* [Oxford World's Classics] Oxford, 1998.

GRAMMATIKK:

- Eitrem, S.: *Latinsk grammatikk*. Oslo: Aschehoug 1966 eller senere.
- eller Morwood, J.: *Latin Grammar*, Oxford 1999
- eller Kidd, D., A. Wade, and M. Collins: *Latin Dictionary Plus Grammar*, Glasgow 1997

ANDRE HJELPEMIDLER

- Schumacher, J. : *Kirkehistorisk latinleksikon. Begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv*, Oslo, Spartacus 2002.
- Mantello, F.A.C. and Rigg, A.G. (eds.): *Medieval Latin: An Introduction and Bibliographical Guide*, Washington D.C. The Catholic University of America Press 1996

B. LATINENS KULTURHISTORIE I MIDDELALDEREN

Emnet omhandler en oversikt over latinens kulturhistoriske og kirkelige betydning i middelalderen, samt genrekunnskap og en kulturhistorisk kontekst med sikte på en hjelp for lesningen av tekstutvalget.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om den latinske bibeloversettelsens (Vulgatas) tilblivelse og betydning,
- ha kjennskap til latinens kulturhistorie og kirkelige betydning frem til renessansen,
- ha god kunnskap om genre og kulturhistorisk kontekst for tekstutvalget. (se del A)

LITTERATUR

- Härdelin, A. (red), *Från hymn till skröna*. Stockholm: Natur och kultur. 1989. s. 31 - 54
("Spegling av gudomligt ljus": Om den liturgiska hymnen"), 55 - 73 (Ödmjukhetens konst: Om den litterära predikans form och funktion) = idem, *Munkarnas och mystikernas medeltid* [Opuscula selecta I] Skellefteå: Artos 1996 s. 61-74; 236-253
- Lawrence, C.H., *Medieval Monasticism*. London: 1989 2nd ed., eller senere utg. s. 111-146
["Chapter Seven: The Cloister and the World"]
- Mantello, F. A. C. og Rigg, A. G. (red), *Medieval Latin: An Introduction and Bibliographical Guide*. Washington D.C., 1996. s. 137 - 182; ("Christian and Biblical Latin"; "The Liturgy") 267 - 287 ("Theology and Philosophy")
- Mortensen, L. B. , *Middelalderlatin*. Oslo, Norges Forskningsråd 1998 (Antikkprogrammets småskrifter nr. 2)
- Piltz, A., *Medeltidens lärda värld*. Ny utgave: Skellefteå: Artos 2001.

C. MIDDELALDERENS TEOLOGI- OG IDEHISTORIE

Studiet av representative og sentrale tekster fra middelalderens kirkeliv skal utdypes ved studium av middelalderens teologi- og idèhistorie. Middelalderens teologi og fromhetsliv skal her søkes satt i forbindelse med den kultur- og idèhistoriske kontekst.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om de kontekstuelle vilkår, særlig av kultur- og idèhistorisk art, kirken og teologien virket under i middelalderen,
- ha innsikt i hvordan kirkens lære og fromhet ble utviklet i middelalderen,
- ha innsikt i hvordan den kristne kultur, lære og fromhet ble utformet i et nylig kristnet folk i middelalderens Norge,
- ha god kunnskap om den teologiske og kirkelige utvikling i vestkirken i middelalderen.

LITTERATUR

Bagge, Sverre: *Da boken kom til Norge*, [Eriksen, Trond Berg, Øystein Sørensen (red.): Norsk idèhistorie, bind 1], Oslo: Aschehoug 2001 s. 15-161; 305-357.

Pelikan, Jaroslav: *The Growth of Medieval Theology (600-1300)*, [Pelikan, Jaroslav: The Christian Tradition. A History of the Development of Doctrine, bd. 3], Chicago and London: The University of Chicago Press 1978

Emne MK503 Hebraisk språk (10 studiepoeng)

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkemåtene tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gir også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitenskapleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har.

Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinere arbeid med bibeltekstar.

I emne MK503 skal studentane få eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid

Emnets studiekra

Studenten skal

- gjennomføre og bestå 10 av 13 kortare prøver (éi kvar veke) som kan omfatta gloser og/eller grammatikkstoff,
- delta i evaluering av studietilboda.

Vurdering

For å bestå Emne MK503 må studenten oppfylle studiekravene. Samlet karakter for emnet er "bestått"/"ikke bestått".

For studenter som ikke oppfyller studiekravene, kan en velge en klausurprøve på 2 timer i emnet.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon
- ha kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk
- ha kjennskap til eit grunnleggjande ordtilfang på 105 gloser
- ha evne til å arbeide med ei vitskapleg tekstutgåve av Det gamle testamente
- ha kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare

LITTERATUR

TEKSTUTGAVER

Elliger, K. / Rudolph, W. (ed.): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart 1968 og seinere.

GRAMMATIKK

Birkeland, H.: *Lærebok i hebraisk grammatikk*, Oslo 1984.

Sammen med én av følgende bøker:

Sjørebo, G.: *Innføring i bibelhebraisk*, MF's Litteraturtjeneste.

Köhn, R.: *Hebraisk grammatikk*, Oslo 1990.

ORDBOK

Brown, F. / Driver, S. / Briggs, C.: *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*, Peabody 1996 og senere.

Emne MK504 Hebraisk med Det gamle testamente (30 studiepoeng)

Emne MK504 er organisert i tre delemner: A. *Språkstudium* (10 studiepoeng), B. *Tekststudium* (15 studiepoeng) og C. *Gammeltestamentlig bibelteologi* (5 studiepoeng).

Delemne A kan tas separat som Emne MK525 (10p). Delemne B (pkt.1-3) kan tas separat som Emne MK526 (10p)

Emnets studiekra

Studentene skal

- levere og få godkjent 10 skriftlige oversettelsesfremlegg,
- følge den obligatoriske undervisningen som gis i gammeltestamentlig metode, alternativt skrive en oppgave på 1500-2500 ord,
- levere en oppgave til tekststudiet/bibelteologien under veiledning. Mot søknad kan denne oppgaven erstattes av en klausurprøve,
- avlegge muntlig prøve i hebraisk språk og den del av pensum til GT-studiet som det ikke er skrevet oppgave fra,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK504 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakter for emnet settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Alternativt avlegges en 8 timers klausurprøve og en muntlig prøve i hebraisk språk og Det gamle testamente. Karakter settes på grunnlag av den skriftlig prøven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Delemner

A. SPRÅKSTUDIUM

I denne delen av emnet fortsetter studentene med sitt studium av bibelhebraisk språk ved å arbeide språklig med tekster fra to tekstgrupper på ca. 10 sider tekst hver. De velger selv hvilke to grupper de skal arbeide med og har tre å velge mellom. Hver gruppe hører sammen med én av de tre følgende underdelene av hoveddel B. Tekststudium: 2. Deuteronomium, 3. Salmene, og 4. Fortellende tekster.

Det gjelder for alle tekstgruppene at den enkelte studenten kan bytte ut inntil 1/3 av tekstene etter samråd med faglærer/fagseksjon.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om de viktigste elementene i hebraisk grammatikk,
- ha evne til å arbeide med en vitenskaplig tekstutgave av Det gamle testamente,
- ha kjennskap til et grunnleggende gammeltestamentlig ordtilfang som svarer til alle ord som finnes 50 ganger eller mer i BHS (ca. 750 ord),
- ha evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,
- ha evne til å lese og oversette hebraiske tekster som inngår i den bibelfaglige undervisningen ved fakultetet.

TEKSTGRUPPENE

Deuteronomium

5. Mos 1,1-8; 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,8-15; 16,1-17; 26,1-11; 28,3-6.16-19.20-44; 31,9-13.24-29

2. Kong 22,1-23,3

Salmene

Sal 1; 2; 13; 19; 22; 23; 33; 46; 51; 89,39-53; 97; 110; 132

Fortellende tekster

Gen 16; 17; 21,1-21; Dom 2,11-19; 3,12-30; Rut

TEKSTUTGAVER

Elliger, K. / Rudolph, W. (ed.): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart 1968 og seinare.

GRAMMATIKK

Birkeland, H.: *Lærebok i hebraisk grammatikk*, Oslo 1984.

sammen med en av følgende bøker:

Sørebø, G.: *Innføring i bibelhebraisk*, MF's Litteraturtjeneste.

Köhn, R.: *Hebraisk grammatikk*, Oslo 1990.

ORDBØKER

Brown, F. / Driver, S. / Briggs, C.: *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*, Peabody 1996 og seinere.

B. TEKSTSTUDIUM

1. METODE

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til klassiske eksegetiske metoder,
- ha kjennskap til trekk i såkalt nyere eksegetisk metode.

LITTERATUR

Hayes, J.H. / Holladay, C.R.: *Biblical Exegesis. A Beginner's Handbook*. Second Edition, Atlanta, GA: John Knox 1988 (og senere opptrykk)

2. DEUTERONOMIUM

Deuteronomium spiller en sentral rolle i *forskningsfaget* Det gamle testamente på tre områder: Det er det viktigste skrift til drøftelsen av den gammeltestamentlige paktsteologi; det utgjør kjernen i den såkalte "deuteronomistiske" tradisjonsstrøm i GT; og det spiller en svært sentral rolle i studiet av Pentateukens tilblivelseshistorie. For *studiefaget* er Deuteronomium også viktig fordi skriftet innenfor både jødedommen og kristendommen har lagt viktige premisser for å definere hva det vil si å tilhøre Guds folk. Studiet av Deuteronomium vil derfor i vesentlig grad være knyttet opp mot spørsmålet om hvordan dette skriftet bidrar til å forme religiøs og etisk identitet.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomium som paktdokument,
- ha god kunnskap om forskningens syn på Deuteronomiums tilblivelse og den betydning dette spørsmålet har for synet på Pentateukens tilblivelse,
- ha kjennskap til Deuteronomiums egenart i forhold til lovsamlingene i Paktsboka og Hellighetsloven,
- ha kjennskap til den deuteronomisk-deuteronomistiske tradisjonsstrøm i GT, med vekt på dens særegne uttrykksmåter, teologiske kjennetegn og litterære omfang,
- ha kjennskap til Deuteronomiums bruks- og virkningshistorie, med vekt på skriftets identitetsskapende betydning innenfor jødisk og kristen tradisjon,
- ha evne til å eksegere følgende tekster i Deuteronomium: 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,8-15; 16,1-17; 31,9-13.

LITTERATUR

Kunnskapspensum (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Birch, B.C.: "Moral Agency, Community, and the Character of God in the Hebrew Bible", *Semeia* 66 (1994) 23-41

Crüsemann, F.: *The Torah: theology and social history of Old Testament law*, Edinburgh: Clark, 1996, s. 1-16, 201-75, 329-67

Freedman, D.N.: *The Anchor Bible Dictionary*, New York: Doubleday. Vol. 1, 1992, s. 1180-97 (artikkelen "Covenant")

Weinfeld, M.: *Deuteronomy 1-11* (The Anchor Bible 5), New York: Doubleday, 1991, s. 1-84

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Weinfeld, M.: *Deuteronomy 1-11* (se ovenfor)

Christensen, D.L.: *Deuteronomy 1-11* (WBC 6A), Dallas, Texas: Word Books, 1991

Perlitt, L.: *Deuteronomium* (BKAT V), Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1990

3. SALMENES BOK OG TROENS LIV

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold,
- ha kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv,
- ha evne til å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1; 2; 19; 22; 33; 89,39-53; 110.

LITTERATUR

Kunnskapspensum (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Brueggemann, W.: *The Psalms and the Life of Faith*, Minneapolis, MN: Fortress 1995, følgende utvalg: Part One og Part Two (s. 3–189)

Mays, J.L.: *The Lord Reigns. A Theological Handbook to the Psalms*, Louisville, KC: Westminster John Knox, s. 1-155

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Til de enkelte salmene leses relevante avsnitt fra en av standardkommentarene, f.eks.

Allen, L. C.: *Psalms 101-150* (Word Biblical Commentary Vol. 21), Waco, TX: Word Books, 1983

Craigie, P. C.: *Psalms 1-50* (Word Biblical Commentary Vol. 19), Waco, TX: Word Books, 1983

Tate, M. E.: *Psalms 51-100* (Word Biblical Commentary Vol. 20), Waco, TX: Word Books, 1990

Supplerende litteratur (til ferdighetspensum)

Hossfeld, F.-L., / Zenger, E.: *Die Psalmen I, Psalm 1-50*, Würzburg: Echter 1993

Gillingham: *The Poems and Psalms of the Hebrew Bible*, Oxford: Oxford University Press 1994

Kartveit, M., "Salmane" i: M. Kartveit (red.): *Det gamle testamentet. Analyse av tekstar i utval*, Oslo: Samlaget, 2. utg. 2000, s. 311-379

Kraus, H.-J.: *Theology of the Psalms*, Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1986 (tysk orig.)

Michelsen, L.M.: *Rop til Herren. Et utvalg gammeltestamentlige salmer*, Oslo: Luther Forlag 1984 (eller senere)

4. FORTELLENDE TEKSTER

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster, som spiller en viktig rolle i nyere metoddebatt i faget. Forskningen har særlig lagt vekt på å avdekke de litterære kvaliteter ved fortellende tekster, både generell fortellerteknikk og spesifikke bibelhebraiske virkemidler og grep. Tekster der kvinner fremstilles som fortellingens hovedperson, har skapt ny interesse for

kvinnens stilling i datidens samfunn; de har også vist seg å ha en viktig funksjon for kvinnebevegelser (frigjøringsbevegelser) i jødedommen, kristendommen og islam i nyere tid.

MÅL

- ha god kunnskap om de viktigste fortellerteknikkene som brukes for å formidle tekstenes budskap,
- ha god kunnskap om tekstenes egenart og funksjon i den litterære kontekst,
- ha kjennskap til nyere forskning på dette studieområdet,
- ha kjennskap til hvordan tekstene kan fungere innenfor jødedommen, kristendommen og islam i dag,
- ha evne til å eksegere følgende tekster fra fortellingsstoffet: Gen 16; 17; 21,1-21; Rut 1; 4,1-12.

LITTERATUR

Kunnskapspensum til Genesis (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Abugideiri, H.: "Hagar. A Historical Modell for 'Gender Jihad'", i: Haddad, Y.Y./Esposito, J.L. (eds.): *Daughters of Abraham. Feminist Thought in Judaism, Christianity, and Islam*, Gainesvill: University Press of Florida, 2001, s. 81-107

Levine, A.-J.: "Settling at Beer-lahai-roi", i: Haddad, Y.Y./Esposito, J.L. (eds.), *Daughters of Abraham* (se ovenfor), s. 12-34

Steinberg, N.: *Kinship and Marriage in Genesis. A Household Economics Perspective*, Minneapolis: Fortress Press, 1993, chapter 2: "The Sarah-Hagar Cycle: Polycoity", s. 35-86

Teubal, S.J.: "Sarah and Hagar: Matriarchs and Visionaries", i: A. Brenner (ed.), *A Feminist Companion to Genesis* (The Feminist Companion to the Bible 2), Sheffield: Sheffield Academic Press, 1993, s. 235-250

Wenham, G.J.: *Genesis 16-50* (Word Biblical Commentary Vol.2), Dallas: Word Books, Publisher, 1994, s. xx-xxv; xxviii-xxxviii

Westermann, C.: *Genesis 12-36. A Commentary*, London:SPCK, 1986, s. 44-58 (tysk orig.)

Zakovitch, Y.: "Juxtaposition in the Abraham Cycle", i: D.P.Wright/D.N. Freedman/A. Hurvitz (eds.), *Pomegranates and Golden Bells* (Festschrift J. Milgrom), Winona Lake: Eisenbrauns, 1995, s. 509-524

Kunnskapspensum til Rut (leses med henblikk på kunnskapstilegnelse)

Nielsen, K.: *Ruth. A Commentary* (The Old Testament Library), Louisville, KC: John Knox 1997, s. 1-35

eller

Sasson, J.M.: *Ruth. A New Translation with a Philological Commentary and a Formalist-Folklorist Interpretation* (The Biblical Seminar 10), Sheffield: Sheffield Academic Press 1989, kapitlene 2, 4 og 5 (s. 8-13, 191-95, 196-252)

sammen med:

Tischler, N.M.: "Ruth", i: Ryken, L. and T. Longman III (utg.): *A Complete Literary Guide to the Bible*, Grand Rapids, MI: Zondervan 1993, s. 151-164

Trible, P.: "A Human Comedy", i *God and the Rhetoric of Sexuality* (Overtures to Biblical Theology); Philadelphia, PA: Fortress, 1978 (eller senere), s. 166-199

Sakenfeld, K.D.: "Loyalty and Love: The Language of Human Interconnections in the Hebrew Bible", i O'Connor, M.P. og D.N. Freedman (utg.), *Backgrounds for the Bible*, Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 1987, s. 215-229

Ferdighetspensum (leses med henblikk på oppøvelse av ferdigheter)

Til de enkelte tekstene leses relevante avsnitt fra en av standardkommentarene, f.eks. til Genesis:

Wenham, G.J.: *Genesis 16-50* (se ovenfor)

Westermann, C.: *Genesis 12-36* (se ovenfor)

til Rut:

Bush, F.W.: *Ruth, Esther* (World Biblical Commentary), Word Books, Dallas, Texas 1996

Nielsen, K.: *Ruth. A Commentary* (se ovenfor)

Supplerende litteratur

Ska, J.L.: "Our Fathers have Told Us", i: *Introduction to the Analysis of Hebrew Narratives* (Subsidia biblica 13), Roma: Editrice Pontificio Istituto Biblico, 1990

Berlin, A.: *Poetics and interpretation of Biblical narrative* (Bible and literature Series 9) Sheffield: Almond, 1983

Bar-Efrat, S.: *Narrative Art in the Bible* (Bible and Literature Series 17), Sheffield: Almond Press 1989 (eller senere)

Gunn, D.M. / Fewell, D.N.: *Narrative in the Hebrew Bible* (Oxford Bible Series) Oxford: Oxford University Press 1993

Alter, R.: *The Art of Biblical Narrative*, New York: Harper & Row 1981 (eller senere)

C. GAMMELTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI

Studiet av gammeltestamentlig teologi er orientert mot GTs vitnesbyrd og refleksjon om Gud Herren. GT gir her et svært sammensatt bilde, ettersom de forskjellige tekster og litterære verk betoner ulike sider ved Gud. Dette skyldes dels at forskjellige miljøer har preget tekstene, dels henger det sammen med skiftende historiske forhold over en lang tidsperiode. Bibelteologiens mål er å avdekke bredden og fylde i gudsbekjennelsen og gudserkjennelsen og samtidig fremheve det som binder mangfoldet sammen: Åpenbaringen av og troen på den ene Gud, Herren. Viktig i dette arbeidet er også å se GTs "åpenhet" mot nye gudsåpenbaringer i fremtiden og dermed få klarhet i både kontinuiteten og diskontinuiteten mellom GT og NT, særlig med henblikk på gudsbegrepet og kristologien/messianismen.

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om de ulike måter Gud åpenbarer seg på
- ha god kunnskap om hvordan Gud fremstilles som frelser, skaper og forsoner
- ha kjennskap til hvordan gudsbildet bidrar til å bestemme synet på mennesket
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knyttet til kirkens bruk av GT

LITTERATUR

Zimmerli, W.: *Old Testament Theology in Outline*, Edinburgh: T & T Clark 1978 (og senere opptrykk; tysk orig.)

eller

Westermann, C.: *Elements of Old Testament Theology*, Atlanta: John Knox Press, 1982 (og senere opptrykk; tysk orig.)

eller

Childs, B.S.: *Biblical Theology of the Old and New Testament*, London: SCM Press Ltd, 1992

Det valgte alternativ leses sammen med

House, P.R.: "Biblical Theology and the Wholeness of Scripture", i: S.J. Hafemann (ed.), *Biblical Theology. Retrospect & Prospect*, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press – Leicester: Apollos, 2002, 267-279

Schüngel-Straumann, H.: "The Feminine Face of God", *Concilium* (1995) 93-101

Seitz, Ch.R.: "Two Testaments and the Failure of One Tradition History", i: S.J. Hafemann (ed.), *Biblical Theology. Retrospect & Prospect*, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press – Leicester: Apollos, 2002, 195-211

Sæbø, M.: "Den gammeltestamentlige teologi i nyere undersøkelser og fremstillinger", *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 66 (1995) 57-76

Sæbø, M.: "Revelation in History and as History: Observations on a topical Theme from an Old Testament Point of View", i: M. Sæbø, *On the Way to Canon. Creative Tradition History in the Old Testament* (JSOTS 191), Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, 182-196

Trible, P.: "Depatriarchalizing in Biblical Interpretation", *Journal of the American Academy of Religion* XLI (1973) 30-48

Supplerende litteratur

Brueggemann, W.: *Theology of the Old Testament. Testimony, Dispute, Advocacy*, Minneapolis: Fortress Press, 1997

Knierim, R.P.: *The Task of Old Testament Theology. Method and Cases*, Grand Rapids: W.B. Eerdmans Publishing Co., 1995

Michelsen, L.M.: *Guds folk. Kirkens røtter i Det gamle testamente*, Bergen: NLA-forlaget 1995

Preuss, H.D.: *Old Testament Theology Vol.1-2*, Edinburgh:T&T Clark, 1996

Von Rad, G.: *Old Testament Theology Vol.1-2*, London: SCM Press, (nytrykk) 1993

Sailhamer, J.H.: *Introduction to Old Testament Theology. A Canonical Approach*, Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1995

Seierstad, I. P.: *Gammeltestamentlig bibelteologi, bind 1 og 2*, Oslo: Menighetsfakultetet 1979 (og senere opptrykk)

Sæbø, M.: *On the Way to Canon. Creative Tradition History in the Old Testament* (JSOTS 191), Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998

Emne MK511 Det nye testamente (10 studiepoeng)

Emnet er organisert i to delemner: A. *Det nye testamente* og B. *Nytestamentlig bibelteologi*.

Emnet bygger videre på emne MK501 slik at en forutsetter at de greske tekster allerede er bearbeidet språklig. Tekstarbeidet føres nå videre, og suppleres med bibelteologiske emner.

Studenter som velger MK511 kan ikke velge MK515 som valgemne.

Emnets studiekra

Studentene skal

- skrive en oppgave til tekstpensum under veiledning.
- avlegge en muntlig prøve som inkluderer bibelteologi og tekstarbeid fra den del av pensum som det ikke er skrevet oppgave fra,
- delta i evaluering av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK511 må studentene oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Studenter som ikke oppfyller studiekravene kan alternativt avlegge en skriftlig klausurprøve på 4 timer og en muntlig prøve. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven/klausurprøven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Delemner

A. DET NYE TESTAMENTE

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om 1 Korinterbrev, dets tilblivelse og innhold
- ha evne til å eksegere tekstutvalget på grunnlag av den greske teksten
- ha kjennskap til Johannes Åpenbaring som apokalyptisk og teologisk skrift

TEKSTER

Luk 6,20-8,25; 1 Kor 8-15

LITTERATUR

Green, J.B.: *The Gospel of Luke* (NICNT), Grand Rapids: Eerdmans 1997 eller tilsvarende
Witherington III, B.: *Conflict and Community in Corinth: A Socio-Rhetoric Commentary on 1 Corinthians and 2 Corinthians*, Grand Rapids, Carlisle: Eerdmans and Pater Noster 1995 eller tilsvarende.

Baukhham, R.: *The Theology of the Book of Revelation*, Cambridge: Cambridge University Press 1993

B. NYTESTAMENTLIG BIBELTEOLOGI

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til Paulus teologi basert på en helhetsfremstilling,
- ha kjennskap til hvordan "Guds rike" i Jesu forkynnelse i følge de synoptiske evangelier kan forstås.

LITTERATUR

Aalen, S.: "Guds kungavælde eller Guds rike?" i *Guds Sønn og Guds rike*, Oslo: Universitetsforlaget 1973, s. 151-183

Kvalbein, H.: "Kan vi tale om en Gudsrike-etikk i de synoptiske evangelier?", *Tidsskrift for teologi og kirke* 69 (1998) s. 3-27

Synnes, M.: "Teosentrisk eller soteriologisk tolkning av *hê basileia tou theou*? En revurdering av Sverre Aalens tolkning", *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 70 (1999) s.54-74

Sandnes, K.O.: *I tidens fylde. En innføring i Paulus' teologi*, Oslo: Luther Forlag 1996 eller tilsvarende

Emne MK512 Religionsskiftet i Norge (10 studiepoeng)

Emnet utdyper studiet av middelalderens kirkehistorie i MK502 med et studium av religionsskiftet i Norge.

Emnets studiekraav

Studentene skal

- skrive en oppgave under veiledning. Mot søknad kan dette erstattes av en tradisjonell klausur oppgave,
- avlegge en muntlig prøve over den del av pensum som det ikke er skrevet oppgave fra,
- delta i evaluering av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK512 må studentene oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven/klausurprøven og korrigeres i lys av den muntlige prøven.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha god kunnskap om i de samfunnsmessige, kulturelle og religiøse vilkår for religionsskiftet og kirkens konsolidering i Norge i vikingtid og middelalder,
- ha innsikt i hvordan kirkens lære og fromhet ble formidlet i forbindelse med religionsskiftet, med særlig vekt på spørsmålet om brudd og kontinuitet,
- ha godt kunnskap om hovedlinjene innenfor den tverrvitenskapelige forskningsdebatten vedrørende religionsskiftet i Norge.

LITTERATUR

* = tekstsamling

Fellespensum (ca. 500 sider)

Andersen, Per Sveaas: *Samlingen av Norge og kristningen av landet 800-1130* [Handbok i Norges Historie Bind 2] Oslo: Universitetsforlaget 1977 s. 185-201; 301-337.

Brown, Peter: *The Rise of Western Christendom*, Oxford: Blackwell 1996 s. 254-321.

*Jørgensen, T., Montgomery, I. og Schumacher, J. [red]: *Gjør døren høy. : Kirken i Norge i tusen år*. Oslo: Aschehoug 1995 s. 3-118 [Del I]

Krag, Claus: *Vikingtid og rikssamling 800-1130* [Aschehougs Norgeshistorie bd. 2] Oslo: Aschehoug 1995 s. 104-119

Rindal, Magnus [red]: *Fra hedendom til kristendom. Perspektiver på religionsskiftet i Norge*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1996.

Steinsland, Gro: "Kåre Lundens analyse av religionsskiftet i Norge". I: Eidsfeldt, A. m.fl. [red]: *Holmgang. Om førmoderne samfunn* [Festskrift til Kåre Lunden] Oslo: Tid og Tanke: Skriftserie fra Historisk institutt, Universitetet i Oslo nr. 4 2000, s. 273-288.

Wood, I.: *The Missionary Life: Saints and the Evangelisation of Europe 400-1050*. London: Longman 2001 s. 3-45; 123-137; 247-266.

Supplerende pensum (200-250 sider velges fra denne lista)

Jolly, Karen Louise: *Popular Religion in Late Saxon England*. Chapel Hill og London: The University of North Carolina Press 1996 s. 6-70 [Chapter 1 & 2]

- Løwe, Gunn Cathrine Varder: *Religionsskiftet i samspill med de politiske maktforholdene i Norge. En historiografisk undersøkelse*. Oslo: KULTs skriftserie nr. 72. 1997 125 s.
- McNicol, John: *Plasseringen av de første kirkene i Norge i forhold til de første kultstedene. En historiografisk studie omfattende tiden etter 1830*. Oslo: KULTs skriftserie nr. 98. 246 s.
- Myking, Marit: *Vart Noreg kristna frå England? En gjennomgang av norsk forskning med utgangspunkt i Absalom Tarangers avhandling Den angelsaksiske kirkes indfyttelse paa den norske (1890)*. Oslo: Senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder: Occasional papers 1/2001 221 s.
- Steinsland, Gro: *Den hellige kongen: Om religion og herskermakt fra vikingtid til middelalder*. Oslo: Pax 2000 187 s.
- Tveito, Olav: *Kvite-Krist: En analyse av Gudsbilde og kristologi i eldre norrøn skaldediktning. Mastergradsavhandling ved Senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder 2001 [utkommer i 2003 i serien Occasional papers]* 157 s.

Emne MK515 Det nye testamente – bibelteologi (10 studiepoeng)

Emne MK515 gir en oversikt over sentrale deler av paulinsk og synoptisk teologi. Emnet er obligatorisk for de studenter som ikke har lest emne MK501.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- avlegge en skriftlig klausurprøve på 6 timer

Vurdering

For å bestå Emne MK515 må studenten oppfylle studiekraavet. Karakteren settes på grunnlag av klausurprøven.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi,
- ha innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel,
- ha god kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike,
- ha god kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham.

LITTERATUR

Sandnes, K.O.: *I tidens fylde. En innføring i Paulus' teologi*, Oslo: Luther forlag 1996 eller tilsvarende

Goppelt, L.: *Theology of the New Testament Vol. 1*, Grand Rapids: Eerdmans 1981 eller tilsvarende.

II. VARIANTER AV MK501, MK502 OG MK504

Emne MK521 Gresk (20 studiepoeng)

Emne MK521 tilsvarer Emne MK501 delemne A.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- gjennomføre ukentlige prøver i språklæringens basisfase (5 uker),
- gjennomføre en avsluttende skriftlig prøve i gresk språk
- avlegge muntlig prøve i gresk språk
- delta i vurdering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emne MK521 med mappevurdering må studenten oppfylle alle studiekraavene. Karakteren settes på grunnlag av den avsluttende skriftlige prøven i gresk språk, og korrigeres ved den muntlige prøven. Alternativt avlegges en 4 timers klausureksamen i gresk språk.

Mål og innhold

Se under emne MK501, delemne A.

Emne MK522 NT (10 studiepoeng)

Emne MK522 tilsvarer Emne MK501 delemne B.

Vurdering

For å bestå Emne MK522 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausurprøve). Prøven vurderes med karakter.

Mål og innhold

Se Emne MK501, delemne B.

Emne MK523 Latin (10 studiepoeng)

Emne MK523 tilsvarer delemne A i MK502 med unntak av Tekster, 2: Tekst fra den teologiske læreutvikling (Anselm-teksten). Latin med kulturhistorie finnes også i 20- og 15-poengsvariant som fordypningsemne TKH/KKH 551 og 552 – da med sperre mot å ta MK 502/523.

Vurdering

For å bestå Emne MK523 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausurprøve). Prøven vurderes med karakter.

Mål og innhold

Se MK502, delemne A, med unntak av Tekster, 2. Tekst fra den teologiske læreutvikling

Emne MK524 Kirkehistorie: Middelalderens teologi- og idèhistorie (10 studiepoeng)

Emne MK523 tilsvarer delemne C i MK502.

Vurdering

For å bestå Emne MK524 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausurprøve). Prøven vurderes med karakter.

Mål og innhold

Se MK502, delemne C.

Emne MK525 Hebraiske tekstar (10 studiepoeng)

Emnet består av delemne A. *Språkstudium* i emne MK504. Emnet svarer saman med emne MK527 Det gamle Testamente (20 studiepoeng) til emne MK504.

Studiekrav i emnet

Studenten skal

- levere inn og få godkjent 16 skriftlege oversettingsframlegg,
- avlegge munnleg prøve i hebraisk språk
- delta i evaluering av studietilboda

Vurdering

For å bestå emne MK525 med mappevurdering må studenten oppfylle studiekrava. Karakteren settes på grunnlag av oversettingsframlegga, og korrigeres ved den muntlige prøven. Alternativt tek studenten ein klausurprøve i hebraisk språk.

Mål og innhald

Se under emne MK504, delemne A.

Emne MK526 Det gamle testamente (10 studiepoeng)

Emnet består av MK504, delemne B, pkt. 1-3 (emnet tilsvarer TEOL 502). Emnet bygger på fullført eksamen i bibelhebraisk på minimum 20 studiepoeng.

Vurdering

For å bestå Emne MK526 må studenten gjennomføre en 4-timers skriftlig prøve (klausurprøve). Prøven vurderes med karakter.

Mål og innhold

Se MK504, delemne B, Tekststudium, pkt. 1-3

Emne MK527 Det gamle testamente (20 studiepoeng)

Emnet består av MK504, delemne B og C. Emnet bygger på fullført eksamen i bibelhebraisk på minimum 20 studiepoeng.

Vurdering

For å bestå Emne MK527 må studenten gjennomføre en 8-timers skriftlig prøve (klausurprøve). Prøven vurderes med karakter.

Mål og innhold

Se MK504, delemne B og C.

III. SYSTEMATISK-TEOLOGISKE EMNER

Studiet av systematisk teologi omfatter i vår tradisjon disiplinene dogmatikk, etikk, religionsfilosofi og religionspedagogikk. Faget er normativt. Det sikter mot å framstille den kristne tro som en helhet og drøfte dens innhold og sannhet på en slik måte at den får relevans for mennesker i dag. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere erkjennelse fra de øvrige teologiske fag eller disipliner, og fra andre vitenskaper.

I mastergraden inngår et studium av alle de systematiske disiplinene. Men det blir lagt særlig vekt på fordypning i forhold til utvalgte emner og i forhold til bestemte problemstillinger. Arbeid med klassiske tekster vil være en viktig del av denne fordypningen. Studiet av systematisk teologi vil også ha tverrfaglig karakter, med tanke på å integrere stoff og perspektiver fra andre deler av studiet. Både faglig fordypning og tverrfaglig arbeid skal stimulere studentene til å utvikle et faglig helhetssyn og til å reflektere over møtet mellom kristen trostradisjon, aktuell livserfaring og samtidens kulturkontekst.

Emne MK531 Åpenbaring, trinitet og fornuft (10 studiepoeng)

Emnet består av to delemner, *A. Åpenbaring og trinitet* (6 studiepoeng) og *B. Tro og fornuft* (4 studiepoeng).

StudiekraV

Studenten skal

- skrive en oppgave med tilknytning til et seminar. Tema fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 2800-4000 ord,
- legge fram et utkast med tema, problemstilling og materiale for oppgaven i seminaret,
- skrive et referat eller gi en analyse av et kapittel i en lærebok eller en kildetekst,
- gi respons på andre studenters framlegg,
- delta i evaluering av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK531 med mappevurdering, må studenten oppfylle studiekraVene. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av oppgaven. Godkjent referat/analyse er en forutsetning for å bli vurdert med karakter.

Alternativt avlegges en 6 timers klausurprøve som vurderes med karakter.

Arbeidsform

Undervisning gis i form av et løpende seminar. I seminaret bearbeides både deler av tekstene som er pensum, og utkast til oppgaver fra studentene.

Delemner

A. ÅPENBARING OG TRINITET (6 STUDIEPOENG)

Dette delemnet er den dogmatiske komponenten i emnet *Åpenbaring, trinitet og fornuft*.

Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten god innsikt i dogmatisk arbeidsmåte, med forankring i utvalgte temaer. Delemnet sikter i forlengelsen av dette på å utvikle forståelse av forholdet mellom åpenbaringen og Skriften i kristen teologi. Delemnet skal videre gi innsikt i trinitarisk gudsforståelse og drøfte de konsekvenser et trinitarisk perspektiv har for arbeidet med dogmatikk.

MÅL

Studenten skal

- ha innsikt i problemfeltet knyttet til forholdet mellom Guds åpenbaring og Skriften, inklusive problemer knyttet til Skriftens normativitet for teologien og troen og i hva dette innebærer for tolkning og bruk av Skriften i dogmatikken,
- ha innsikt i hva det vil si at Bibelens ene, personlige og levende Gud ifølge kristen tro er Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd, og hva trinitetslæren betyr for forståelsen av kristendommen som monoteistisk religion,
- ha evne til å reflektere over hva et trinitarisk perspektiv innebærer for kristen tro og teologi som helhet og for de enkelte lærepunkter.

B. TRO OG FORNUFT (4 STUDIEPOENG)

Dette delemnet er den religionsfilosofiske komponenten i emnet. Studiet her skal omfatte en prinsipiell drøfting av forholdet mellom tro og fornuft, og utvalgte spørsmål knyttet til religionsforståelse, gudstro og forståelse av forholdet mellom religiøs tro, livssyn og moral.

MÅL

Studenten skal

- ha innsikt i forholdet mellom tro og fornuft, herunder hvilken rolle oppfatninger om dette spiller i et teologisk stadium,
- ha innsikt i hvordan fenomenet religion kan forstås allment, og om religionens stilling i relasjon til gjeldende kulturelle forutsetninger,
- ha innsikt i konflikten mellom gudstro (teisme) og ateisme, samt i spørsmålet om filosofiske problemer som teismens posisjon i dag reiser,
- ha innsikt i hva teodicéproblemet innebærer,
- ha innsikt i forholdet mellom ulike religioner og livssyn med henblikk på spørsmålet om sannhet og virkelighetsforståelse, samt hvordan man kan vurdere situasjonen for religiøse, livssynsmessige og kulturelle minoriteter i et filosofisk perspektiv.

LITTERATUR

Litteraturen faller i tre deler, klassiske tekster, samt oversiktslitteratur til hver av de to delemnene.

Klassiske tekster

Det annet Vatikankonsils dogmatiske konstitusjon De Divina Revelatione - Om Guds åpenbaring, St. Olav Forlag, Oslo 1967. (30 s.)

Kierkegaard, Søren: *Philosophiske smuler (1844)*. Udgivet med indledning og kommentar af Niels Thulstrup, 4. oplag, C.A.Reitzel: København 1995, kap I–V (ca. 100s.)

McGrath, Alistair (ed.): *The Christian Theology Reader*, 2.ed., Oxford 2001, p.96-106. 138-160. 182-183. 187-196. 200-201. 214-222. 226-243 (75 s.)

Pannenberg, W.: "Dogmatic Theses on the revelation", i: Pannenberg (ed.) *Revelation as History*, Sheed and Ward: London 1969, s. 125-158 (33 s).

Oversiktslitteratur til delemne A

Sannes, Kjell Olav: *Trinitarisk teologi*, MF 2002 (50 s.)
Vanooezer, K.J.: "Does the Trinity belong in a theology of world religions?", I ds.: *First theology*, InterVarsity Press: Downers Grove, Ill. 2002, s. 45-70. (25 s.)
Enten:
McGrath, Alistair: *Christian Theology – an Introduction, 181-318,521-538*. (155 s.)
Eller:
Braaten/Jenson (ed.): *Christian Dogmatics*, Vol. I, Fortress Press, Philadelphia 1984:
Jenson, Robert W.: "The Triune God", s. 83-180 (98 s.).
Sponheim, Paul R.: "The Knowledge of God", s. 197-225 (29 s.).

Supplerende litteratur til delemne A

Sannes, Kjell Olav: *Prolegomena til dogmatikken*, MF 1983/85.
Torrance, T.F.: *The Trinitarian Faith*, Edinburgh 1993.

Oversiktslitteratur til delemne B

Andersen, Svend, Niels GrønkJær, Troels Nørager: *Religionsfilosofi : kristendom og tænkning*, Gads forlag: København 2002
Eller
Abraham, William J.: *An Introduction to the philosophy of religion*, Prentice-Hall: Engelwood Cliffs, New Jersey 1985.
eller
Wigen, Tore: *Religion, livssyn og fornuft. Innføring i utvalgte religionsfilosofiske emner, med drøftingsoppgaver og fagordliste*, Menighetsfakultetets Litteraturtjeneste: Oslo 2003.

Supplerende litteratur til delemne B

Henriksen, Jan-Olav: *The reconstruction of religion: Lessing, Kierkegaard and Nietzsche*, Eerdmans: Grand Rapids, Mich.: 2001.
Joest, W.: *Fundamentaltheologie*, Stuttgart: Kohlhammer 1974.
Pojman, Louis P. (ed.): *Philosophy of religion: an antology*, Wadsworth: Belmont, Calif. 1994.
Stump, Eleonore; Murray, Michael J. (eds.): *Philosophy of religion: the big questions*, Blackwell Publishers: Malden Mass.: 1999.
Taliaferro, Charles: *Contemporary Philosophy of Religion*, Blackwell: Malden, Mass. 1998.
Van Huyssteen, J.W: *The Shaping of Rationality: Toward Interdisciplinarity in Theology and Science*, Grand Rapids: Eerdmans 1999.
Wigen, Tore: *Religionsfilosofi. En bok om tro og fornuft og livets mening*, Luther Forlag: Oslo 1993

Emne MK532 Moralfilosofi, religionspedagogikk og religionsfenomenologi

Emne MK532 er organisert i tre delemner: A. Moralfilosofi (4p), B. Religionspedagogikk (4p) og C. Religionsfenomenologi (2p).

Emnets studiekraav

Studenten skal

- avlegge en 6 timers klausurprøve

Vurdering

For å bestå Emne K332 må studenten oppfylle studiekravet. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige prøven.

Delemner

A. MORALFILOSOFI (4P)

Delemnet omfatter teologisk grunnlagsetikk og utvalgte moralfilosofiske emner.

MÅL

Studentene skal

- ha evne til å drøfte hvordan Bibelen kan brukes på en måte som gir et ansvarlig grunnlag for etiske avgjørelser,
- ha evne til å drøfte etiske spørsmål i vår tid,
- ha evne til å drøfte hvordan en skal forstå forholdet mellom kristen og annen etikk,
- ha kjennskap til sentrale posisjoner i aktuell kristen etikk og i moderne moralfilosofi, og for hvordan disse står i forhold til hverandre,
- ha kjennskap til sentrale spørsmål i etisk grunnlagsdebatt i vår tid,
- ha evne til å bruke klassiske tekster i arbeid med etiske og moralfilosofiske spørsmål.

LITTERATUR

Asheim, Ivar: *Mer enn normer. Grunnlagsetikk*. Oslo: Universitetsforlaget 1994, s.51-218

Johansen, K.E. (red.): *Etikk - en innføring*. Oslo: Cappelen Forlag, 1994, s.93-175

Løgstrup, K.E.: *Den etiske fordring (1956)*. København: Gyldendal, 1966 (eller senere), s.9-39 og 122-132

B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (4P)

Delemnet omfatter en fordypning innenfor utvalgte religionspedagogiske grunnlagsspørsmål med særlig vekt på religionsbegrepet og dannelses- og identitetsteori i en pluralistisk sammenheng.

MÅL

Studentene skal

- ha kjennskap til hvordan ulike forståelser av religionsbegrepet får konsekvenser for arbeidet med religionspedagogiske spørsmål,
- ha kjennskap til hvordan det kristelige og det humanistiske forholder seg til hverandre i dannelsesbegrepets historie,
- ha god kunnskap om teorier om religiøs og moralsk pluralisme
- ha god kunnskap om forholdet mellom pluralisme og identitet
- ha god kunnskap om pluralisme og norsk skolevirkelighet

LITTERATUR:

Asheim, I.: *Tro, danning, oppdragelse. Religionspedagogiske emner og grunnbegreper*. Skrivestua, MF, 1977, s.14-51.

Henriksen, J.-O. og O. Krogseth (red.): *Pluralisme og identitet. Kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*, Gyldendal, Oslo 2001, s.15-184 og 354-406.

C. RELIGIONSFENOMENOLOGI (2 P)

Delemnet gir en grunnleggende innsikt i sentrale tema fra den aktuelle debatt omkring religionsfenomenologi som metode innen religionsforskningen. Samtidig gis det en innføring i noen sentrale religionsfenomenologiske begreper.

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike forsøk på å innholdsbestemme begreper som 'religion' og 'det hellige'
- ha innsikt i sentrale problemstillinger angående religionsfenomenologien som akademisk disiplin
- ha evne til selvstendig drøfting av noen elementære teoretiske og metodiske spørsmål knyttet til religionsforskningen
- ha evne til å anvende momenter fra denne forskningsdebatt til drøfting av menneskets situasjon i dagens samfunn

LITTERATUR

Eliade, M.: *Det hellige og det profane*. Oslo: Gyldendal 1994. Innledning og kap I, s. 7-42.

Flood, G.: *Beyond phenomenology: rethinking the study of religion*. London: Cassel, 1999, kap.2, s. 42-64.

Gilhus, I. S. & Mikaelsson, L.: *Nytt blikk på religion. Studiet av religion i dag*. Oslo: Pax forlag, 2001, kap 3, s.36-59.

Krogseth, O.: "Det hellige i det moderne – refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet" i Ruud, I.M. og Hjelde, S.: *Enhet i mangfold? Hundre år med religionshistorie i Norge*. Oslo, Tano Aschehoug, 1998, s. 197-219.

Waardenburg, J. "Progress in research on meanings in religions (1898-1998)", i Hjelde, S. (ed.): *Man, meaning and mystery: Hundred Years of History of religions in Norway. The Heritage of W.Brede Kristensen*. Leiden: Brill, 2000, s. 255-285.

Emne MK533 Postmodernitet som kulturfenomen (10 studiepoeng)

Emne MK533 legger vekt på vesentlige sider ved det man kaller postmodernitet, med sikte på å kunne identifisere, forstå og drøfte grunnleggende fenomener i postmoderne kultur. Det skal også gi innsikt i hvilken rolle religiøse temaer har i denne kulturen, og i hvordan man teologisk sett arbeider med og i forhold til de utfordringer som finnes i en slik kultur.

Emnets studiekra

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå Emne MK533 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om hva postmodernitet er
- ha god kunnskap om hvilken betydning har postmoderniteten for forståelsen av mennesket og menneskelige relasjoner
- ha god kunnskap om hva postmodernitet betyr med henblikk på religion og religiøse temaer
- ha evne til teologisk refleksjon i møte med en postmoderne kultur
- ha innsikt i hvordan den teologiske virksomheten selv en del av en slik kultur

LITTERATUR

Bauman, Zygmunt: *Flytende Modernitet*. Oslo: Vidarforlaget, 2001. 250 pp.

Grenz, S. J.: *A Primer on Postmodernism*. Grand Rapids: Eerdmans 1996, 170 pp.

Henriksen, Jan-Olav: *På Grensen til Den andre. Teologi og postmodernitet*, Oslo: Ad Notam Gyldendal, 199, s.12-113, 199-215.

Henriksen, Jan-Olav: "Creation and Construction: On the theological appropriation of postmodern theory" i *Modern Theology* 2 / 2002, 153-169.

Walsh, Brian J. & Richard J. Middleton: *Truth is stranger than it used to be. Biblical faith in a postmodern Age. Utvalg, 150 pp.*

Emne MK534 Kultur og menneskesyn (10 studiepoeng)

Emne MK534 legger vekt på sammenhengen mellom menneskesyn og ulike deler av kulturen, og hvordan menneskesyn både er betinget av, og selv kan bidra til å utvikle, bestemte elementer i kulturen. Emnet skal særlig gi anledning til å utvikle en forståelse av i hvilken grad og på hvilken måte samtidskulturen gir mulighet for at mennesker i dag kan utvikle en forståelse av seg selv, både i religiøst og moralsk perspektiv.

Emnets studiekraft

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå Emne MK533 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om innholdet i et kristent menneskesyn slik det kan utvikles på samtidens premisser
- ha god kunnskap om hvordan pluralismen i den moderne kulturen influerer på religion og identitet
- ha god kunnskap om hva slags samtidsbetingelser som preger og utfordrer utviklingen av mennesket som moralsk aktør
- ha evne til å gjøre rede for hvordan det kristne menneskesyn fremdeles kan ha aktualitet i møte med samtidskulturen

LITTERATUR

Jan-Olav Henriksen, *Imago Dei. Den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet*, Gyldendal Akademisk, Oslo 2003.

Jan-Olav Henriksen og Otto Krogseth (red.), *Pluralisme og identitet. Kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*, Gyldendal, Oslo 2001, s.187 – 353.

Jan-Olav Henriksen og Jon Vetlesen, *Moralens sjanser*, Oslo 2003.

Emne MK535 Kulturanalyse (10 studiepoeng)

Emne MK535 legger vekt på å gi innsikt i grunnleggende sider ved kulturanalyse som faglig virksomhet. Dernest gir det – på bakgrunn av dette – anledning til å studere konkrete og ulike former for kulturanalyse, med både religionsvitenskapelig, religionssosiologisk og sosialantropologisk preg. Dette gir også mulighet for å se religionen i samtidskulturen i lys av en rekke ulike fagperspektiver

Emnets studiekrav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- skrive en hjemmeoppgave i løpet av en uke på inntil 4000 ord over oppgitt emne
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå Emne MK533 må studenten oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av hjemmeoppgaven. I stedet for de to oppgavene kan studenten velge en ordinær 6 timers klausurprøve.

Mål og innhold

Mål

Studenten skal

- ha god kunnskap om de sosiale betingelser for teologisk arbeid
- ha god kunnskap om viktige trekk ved nyreligiøsiteten og dens betydning i samtidens kultur
- ha god kunnskap om på hvilke måte mennesker bruker kulturelle ressurser i formulering av sin livstolkning
- ha evne til å gjøre rede for sentrale sider ved kulturanalyse som faglig teoriperspektiv

LITTERATUR

Billy Ehn og Orvar Løfgren, *Kulturanalys : ett etnologiskt perspektiv*, Lund : Liber Förlag, 1982.

Pål Repstad, *Den sosiale forankring: sosiologiske perspektiver på teologi*, Oslo, Universitetsforl., 1995.

Marianne Gullestad, *Kultur og hverdagsliv : på sporet av det moderne Norge*, Universitetsforlaget, Oslo 1989.

Ingvil S. Gilhus og Lisbeth Mikaelsson: *Kulturens refortrylling : nyreligiøsitet i moderne samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget 1998.

Otto Krogseth, "Det hellige i det moderne – refleksjoner omkring religion, identitet og modernitet", i Inger Marie Ruud og Sigurd Hjelde (red.), *Enhet og mangfold? 100 år med religionshistorie i Norge*, Tano Aschehoug, Oslo 1998, s.197-219.

Emne MK536 Religionssosiologi 1 (10 studiepoeng)

Under utarbeiding.

Emne MK537 Religionssosiologi 2 (10 studiepoeng)

Under utarbeiding.

Emne MK538 Religionssosiologi 3 (10 studiepoeng)

Under utarbeiding.

IV. VALGEMNER

Avhengig av hvilken mastermodell en velger, kan en velge 10 - 25 studiepoeng med valgemner. Valgemnene er enten påbygningsstudium i forhold til et eller flere av de andre emnene i masterstudiet, eller fordypning i et nytt fagområde. Valgemnene skal bidra til faglig fordypning og konsentrasjon i mastergradsstudiet.

Valgemner kan hentes fra hele det teologiske fagfeltet. I cand.theol.-planen brukes begrepet fordypningsemner i stedet for valgemner. Masterstudenter kan velge fordypningsemner som valgemner.

En kan også velge åpne valgemner innenfor alle fag. Slike emner komponeres fritt av studenten i samarbeid med faglærer, og godkjennes av fakultetet ved faglærer og fagrådsleder. Åpne valgemner følger felles bestemmelser om studiekrav og vurdering for valgemner (se nedenfor).

Masterstudenter kan etter godkjenning av fagrådsleder velge obligatoriske emner fra cand.theol.-planen som valgemner.

Studenten kan fritt komponere sine valgemner innenfor den rammen studiepoeng som står til rådighet for valgemner.

Valgemnekategorier

Emnene fra den følgende listen kan brukes som valgemner, men det er også mulig å velge andre emner med tilsvarende omfang og nivå.

MKGT 531-589 Valgemner i GT (og Hebraisk)

MKNT 531-589 Valgemner i NT (og Gresk)

MKKH 531-589 Valgemner i KH (og Latin)

MKST 531-589 Valgemner i ST

MKPT 531-589 Valgemner i PT

MKMOV 531-589 Valgemner i MV

MKRV 531-589 Valgemner i RV

MKTE 531-589 Tverrfaglige valgemner

Studiekraft og vurdering

Der det ikke er spesifisert noe angående studiekraft og vurdering under valgemnet, gjelder følgende felles bestemmelser om studiekraft og vurdering.

Studiekraft og vurdering, valgemner på 5 studiepoeng

Til valgemner på 5 studiepoeng er det utarbeidet tre alternative varianter for studiekraft og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at valgemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en oppgave (omfang: 2000-3000 ord), tema bestemmes av faglærer
- gi respons på ett studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar
- delta i evaluering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå valgemne på 5 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av oppgaven innenfor emnet.

VARIANT B:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord)
- skrive en redegjørelse eller en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum. Problemstillingen skal være godkjent av faglærer på forhånd (omfang: 1500-2000 ord)
- gi respons på ett studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar
- delta i evaluering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå valgemne på 5 studiepoeng etter variant B, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av begge de skriftlige arbeidene.

VARIANT C:

Vurdering

For å bestå valgemne på 5 studiepoeng etter variant C, må studenten gjennomføre en 4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Studiekrav og vurdering, valgemner på 10 studiepoeng

Til valgemner på 10 studiepoeng er det utarbeidet tre alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at valgemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes av faglærer,
- levere et utkast med tema, problemstilling og materiale for artikkelen,
- gi respons på to studentfremlegg i skrivegruppe eller seminar,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå valgemne på 10 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av artikkelen.

VARIANT B:

Studiekra

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord)
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord)
- skrive en redegjørelse eller en drøfting over en selvvalgt problemstilling knyttet til pensum (omfang maks 2000 ord)
- legge fram et av de tre paperne i seminar eller skrivegruppe
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar
- delta i evaluering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå valgemne på 10 studiepoeng etter variant B, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Redegjørelsen/drøftingen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT C:

Vurdering

For å bestå valgemne på 10 studiepoeng etter variant C, må studenten gjennomføre en 4 timers klausurprøve. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av denne prøven.

Studiekra og vurdering, fordypningsemner på 15 studiepoeng

Til valgemner på 15 studiepoeng er det utarbeidet to alternative varianter for studiekra

 og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at valgemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekra

Studenten skal

- skrive et referat av et kapittel i en lærebok eller av en artikkel (omfang: maks 1000 ord)
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord)
- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes av faglærer,
- legge fram et av de tre paperne i seminar eller skrivegruppe
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar
- delta i evaluering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå valgemne på 15 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Artikkelen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT B:

Vurdering

For å bestå valgemne på 15 studiepoeng etter variant B, må studenten gjennomføre en 14 dagers hjemmeeksamen og en 45 minutters muntlig eksamen. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av den skriftlige hjemmeeksamen og korrigeres ut fra den muntlige prøven.

Studiekrav og vurdering, valgemner på 20 studiepoeng

Til valgemner på 20 studiepoeng er det utarbeidet to alternative varianter for studiekrav og vurdering. Studenten skal i samråd med faglærer velge en av variantene som skal følges i arbeidet med emnet. Fagrådsleder kan i samråd med faglærer bestemme at valgemner skal studeres etter en bestemt variant.

VARIANT A:

Studiekrav

Studenten skal

- skrive to referater av kapitler i lærebok eller artikler (omfang: maks 1000 ord pr. referat)
- skrive et referat av en kildetekst, eventuelt gi en kort analyse av en kildetekst (omfang: maks 1000 ord)
- skrive en artikkel (omfang: 2800- maks 4000 ord), tema bestemmes av faglærer,
- legge fram et av de fire paperne i seminar eller skrivegruppe
- gi respons på to studentframlegg i skrivegruppe eller seminar
- delta i evaluering av studietilbudene

Vurdering

For å bestå valgemne på 20 studiepoeng etter variant A, må studenten oppfylle alle studiekravene. Emnet vurderes med karakter fastsatt på grunnlag av to av studentens skriftlige arbeider. Artikkelen må alltid inngå i vurderingen.

VARIANT B:

Vurdering

For å bestå valgemne på 15 studiepoeng etter variant B, må studenten gjennomføre en 14 dagers hjemmeeksamen og en 45 minutters muntlig eksamen. Emnet vurderes med karakter som fastsettes på grunnlag av den skriftlige hjemmeeksamen og korrigeres ut fra den muntlige prøven.

1. Valgemner i Det gamle testamente (GT) (og Hebraisk)

Emnene MKGT/TGT 531-589 (se eget hefte)

GT – teologiske emner

- MKGT 531 Gammeltestamentlig teologi (10 studiepoeng)
- MKGT 532 Gudstjeneste, bønn og fromhetsliv i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- MKGT 533 Profeti og apokalyptikk (10 studiepoeng)
- MKGT 534 Skapelsesteologi og visdomslære (5 studiepoeng)
- MKGT 535 Lov, rett og etikk i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- MKGT 536 Messias i Det gamle testamente (5 studiepoeng)

GT - tekststudium

- MKGT 541 Leviticus-Numeri (utformes senere)
- MKGT 542 Fortellinger i Det gamle testamente (5 studiepoeng)
- MKGT 543 Tekster fra Jesaja 40–55 (5 studiepoeng)
- MKGT 544 Salmene (utformes senere)
- MKGT 545 Proverbia (utformes senere)

Perspektiv og kontekst

- MKGT 551 Kjønnsperspektiver i møte med Bibelen (5 studiepoeng)
- MKGT 552 Tekst og tolkningshistorie i GT og Qumran (10 studiepoeng)
- MKGT 553 GT-tekster og deres mytologiske omverden (5 studiepoeng)
- MKGT 554 Bruk og tolkning av GT i afrikanske kirker (5 studiepoeng)

Historie og kulturhistorie

- MKGT 561 Israels historie og arkeologi (5 studiepoeng)
- MKGT 562 Gammeltestamentlig kulturhistorie: Etter-eksilsk tid (10 studiepoeng)

Språklig særemne

- MKGT 571 Hebraisk språk (10 studiepoeng)

Studieturer

- MKGT 585 Studieturer i GT: Israel m.v. (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

- MKGT 587 Åpent valgemne i GT (5 studiepoeng)
- MKGT 588 Åpent valgemne i GT (10 studiepoeng)
- MKGT 589 Åpent valgemne i GT (15 studiepoeng)

2. Valgemner i Det nye testamente (NT) (og Gresk) Emnene MKNT/TNT 531-589 (se eget hefte)

NT – studium av skrifter

- MKNT 541 Galaterbrevet og retorikk (15 poeng)
- MKNT 542 Romerbrevet i historisk og teologisk kontekst (20 poeng)
- MKNT 543 Hebreerbrevet som kristen tolkning av GT (5 studiepoeng)
- MKNT 544 Johannes åpenbaring (5 studiepoeng)

Historie og kulturhistorie

- MKNT 561 Jødedommen på nytestamentlig tid (10 studiepoeng)
- MKNT 562 Kvinner i den eldste kirke (10 studiepoeng)
- MKNT 563 Dødehavsrullene og Det nye testamente (5 studiepoeng)
- MKNT 564 Kulturkunnskap (10 studiepoeng)

Språklig særemne

- MKNT 571 Valgemne i gresk språk og kultur (utformes senere)

Studieturer

- MKNT 585 Studieturer i NT: Israel, Hellas, Tyrkia, Roma (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

- MKNT 587 Åpent valgemne i NT (5 studiepoeng)
- MKNT 588 Åpent valgemne i NT (10 studiepoeng)
- MKNT 589 Åpent valgemne i NT (15 studiepoeng)

3. Valgemner i Kirkehistorie (og KH med Latin) Emnene MKKH/TKH 531-589 (se eget hefte)

Epokeemner

- MKKH 531 Oldkirken (10 studiepoeng)
- MKKH 532 Middelalderen (10 studiepoeng)
- MKKH 533 Senmiddelalder og reformasjon (10 studiepoeng)
- MKKH 534 Tidlig nytid (1600- og 1700-tallet) (10 studiepoeng) (utformes senere)
- MKKH 535 Nyere kirke- og teologihistorie med misjonshistorie (10 studiepoeng) (sperre mot TEOL 505)

Temaemner Oldkirken

- MKKH 541 Gudstjeneste- og fromhetsliv – oldkirken (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 542)
- MKKH 542 Gudstjeneste- og fromhetsliv – oldkirken (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 541)

MKKH 543 Kultur- og religionsmøte i oldkirken (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 544)
MKKH 544 Kultur- og religionsmøte – oldkirken (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 543)

Temaemner Middelalderen og Latin

MKKH 551 Latin med kulturhistorie (20 studiepoeng) (sperre mot MK502, MK523 og MKKH 552)

MKKH 552 Latin med kulturhistorie (15 studiepoeng) (sperre mot MK502, MK523 og MKKH 551)

MKKH 553 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 554)

MKKH 554 Gudstjeneste- og fromhetsliv – middelalder (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 553)

MKKH 555 Kultur- og religionsmøte – middelalder (5 studiepoeng)

MKKH 556 Religionsskiftet i Norge (15 studiepoeng) (sperre mot MKKH 557 og MK512)

MKKH 557 Religionsskiftet i Norge (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 556 og MK512)

Temaemner Senmiddelalder og reformasjon

MKKH 561 Teologi og fromhetsliv – i senmiddelalder og reformasjon (15 studiepoeng) (sperre mot MKKH 562 og 563)

MKKH 562 Teologi og fromhetsliv – europeisk (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 561)

MKKH 563 Teologi og fromhetsliv – norsk senmiddelalder og reformasjon (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 561)

MKKH 564 Kristendommen i møte med en ny tid - renessanse og humanisme (10 studiepoeng)

MKKH 565 Kristendommen i møte med en ny tid - en ny verden og et nytt verdensbilde (5 studiepoeng)

MKKH 566 Teologer og kirkereformatorer – Luther og Calvin (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 567)

MKKH 567 Martin Luther - teolog og kirkereformator (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 566)

Temaemner Nytiden

MKKH 571 Kirke og stat, sekularisering og modernitet (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 572 og 573)

MKKH 572 Kirken og den moderne stat (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 571)

MKKH 573 Sekularisering og modernitet fra slutten av 1700-tallet og fram mot vår tid (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 571)

MKKH 574 Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie (10 studiepoeng) (sperre mot MKKH 575)

MKKH 575 Kvinnenes plass og rolle i nyere norsk kirkehistorie (5 studiepoeng) (sperre mot MKKH 574)

Studieturer

MKKH 585 Studietur i KH (Roma m.v.) (5 studiepoeng)

Åpne valgемner

MKKH 587 Åpent valgемne i KH (5 studiepoeng)

MKKH 588 Åpent valgemenne i KH (10 studiepoeng)
MKKH 589 Åpent valgemenne i KH (15 studiepoeng)

4. Valgemner i Systematisk Teologi

Emnene MKST/TST 531-589 (se eget hefte)

Dogmatikk – prinsipielle emner

MKST 531 Teologiens egenart og oppgave (10 studiepoeng)
MKST 532 Skriftsyn og skriftbruk (10 studiepoeng)
MKST 533 Dogmatisk helhetssyn (10 studiepoeng)
MKST 534 Metodistisk teologi og metode (10 studiepoeng)
MKST 535 Pinsekristendom og trosbevegelse (10 studiepoeng)
MKST 536 Frigjøringsteologi (10 studiepoeng)
MKST 537 Feministteologi (10 studiepoeng)

Dogmatikk – materiale emner

MKST 541 Skapelsesteologi og syndsforståelse (5 studiepoeng)
MKST 542 Kristus som Gud og menneske - inkarnasjonen (10 studiepoeng)
MKST 543 Kristne bilder og kirkelig kunst (5 studiepoeng)
MKST 544 Sakramentene (10 studiepoeng) (sperre mot MKST 545 og 546)
MKST 545 Den kristne dåp (5 studiepoeng) (sperre mot MKST 544)
MKST 546 Nattverden, Herrens måltid (5 studiepoeng) (sperre mot MKST 544)
MKST 547 Tro, bønn og fromhetsliv (10 studiepoeng)
MKST 548 Kirkens tjeneste og embete (10 studiepoeng)
MKST 549 Forventningen om Kristi gjenkomst og det evige liv (10 studiepoeng)

Etikk

MKST 551 Arbeid og yrke (10 studiepoeng)
MKST 552 Familie- og samlivsetikk (10 studiepoeng)
MKST 553 Bioetikk (10 studiepoeng) (sperre mot MKST 554)
MKST 554 Bioetikk (5 studiepoeng) (sperre mot MKST 553)
MKST 555 Mange religioner - én etikk? (5 studiepoeng) (sperre mot MKTE 533)
MKST 556 Etikk i religioner (10 studiepoeng) (sperre mot MKST 555 og MKTE 533)
MKST 557 Metodismen som sosialetisk bevegelse (utformes senere)

Religionsfilosofi

MKST 561 Gudstro og gudsbilde (10 studiepoeng)
MKST 562 Religiøsitet og religionsmangfold (5 studiepoeng)
MKST 563 Religiøs tro og verdensbilde (10 studiepoeng)

Studieturer

MKST 585 Studietur i ST (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

MKST 587 Åpent valgemne i ST (5 studiepoeng)
MKST 588 Åpent valgemne i ST (10 studiepoeng)
MKST 589 Åpent valgemne i ST (15 studiepoeng)

5. Valgemner i Praktisk Teologi

Emnene MKPT/TPT 531-589 (se eget hefte)

Empiriske perspektiver

MKPT 531 Religionens rolle i det moderne samfunn (10 studiepoeng)
MKPT 532 Gudstro, livserfaring og menighetsliv (10 studiepoeng)

Områder av praksisfeltet

MKPT 541 Ungdomsarbeid (10 studiepoeng) (utformes senere)
MKPT 542 Kirkelig lederskap (10 studiepoeng) (utformes senere)
MKPT 543 Samisk kirkeliv (15 studiepoeng) (under utforming) (sperre mot MKPT 544)
MKPT 544 Samisk kirkeliv (10 studiepoeng) (under utforming) (sperre mot MKPT 543)

Religionspedagogiske emner

MKPT 561 (utformes senere)

Praktisk teologi i metodistisk perspektiv

MKPT 571 Teologi som erfaring i metodistisk tradisjon (utformes senere)
MKPT 572 Spiritualitet i metodistisk tradisjon (utformes senere)

Praksisbaserte emner og studieturer

MKPT 581 Praksisbasert valgemne i PT (5 studiepoeng)
MKPT 585 Studietur i PT (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

MKPT 587 Åpent valgemne i PT (5 studiepoeng)
MKPT 588 Åpent valgemne i PT (10 studiepoeng)
MKPT 589 Åpent valgemne i PT (15 studiepoeng)

6. Valgemner i Misjonsvitenskap

Emnene MKMV/TMV 531-589 (se eget hefte)

MKMV 531 Teologi og kirke i sør (10 studiepoeng)
MKMV 532 Misjon i forandring – hovedspørsmål i misjonsteologien (5 studiepoeng)
MKMV 533 Kristen interkulturell kommunikasjon (5 studiepoeng)
MKMV 534 Den tredje verdens kirke- og misjonshistorie (5 studiepoeng)

Studieturer

MKMV 585 Studietur i MV: Kina, Singapore/Malaysia, India, Etiopia, Tanzania, Latin-Amerika, Midt-Østen (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

MKMV 587 Åpent valgemne i MV (5 studiepoeng)

MKMV 588 Åpent valgemne i MV (10 studiepoeng)

MKMV 589 Åpent valgemne i MV (15 studiepoeng)

7. Valgemner i Religionsvitenskap

Emnene MKRV/TRV 531-589 (se eget hefte)

MKRV 531 Moderne religiøsitet (10 studiepoeng)

MKRV 532 Møtet mellom monoteistiske religioner (10 studiepoeng)

MKRV 533 Religionsfenomenologi og livssynsforskning (10 studiepoeng)

MKRV 534 Religionsfenomenologi og livssynsforskning (5 studiepoeng)

Studieturer

MKRV 585 Studietur i RV (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

MKRV 587 Åpent valgemne i RV (5 studiepoeng)

MKRV 588 Åpent valgemne i RV (10 studiepoeng)

MKRV 589 Åpent valgemne i RV (15 studiepoeng)

8. Tverrfaglige Valgemner

Emnene MKTE/TTE 531-589 (se eget hefte)

MKTE 531 Jesusbildet i religionene (10 studiepoeng) (sperre mot MKTE 532)

MKTE 532 Jesusbildet i religionene (5 studiepoeng) (sperre mot MKTE 531)

MKTE 533 Religionsmøtet - en teologisk og etisk utfordring (10 studiepoeng) (sperre mot MKTE 534 og MKST 555)

MKTE 534 Religionsmøtet - en teologisk og missiologisk utfordring (5 studiepoeng) (sperre mot MKTE 533)

MKTE 535 Misjon i Apostlenes gjerninger, i oldkirken og i dag (10 studiepoeng)

MKTE 536 Teologi og litteratur (10 studiepoeng)

Tverrfaglige emner fra teologiplanen som kan benyttes som valgemner i masterstudiet

MKTE 571 Betydningen av Jesu død og oppstandelse (10 studiepoeng) (sperre mot TEOL 521)

MKTE 572 Etikk og antropologi (10 studiepoeng) (sperre mot TEOL 522)

MKTE 573 Spiritualitet og ekklesiologi (10 studiepoeng) (sperre mot TEOL 523)

MKTE 574 Evangelisk-luthersk bekjennelse og kristendomsforståelse (5 studiepoeng) (sperre mot TEOL 324)

MKTE 575 Fra tekst til preken (5 studiepoeng) (sperre mot TEOL 525)

Studieturer

MKTE 585 Tverrfaglig studietur (5 studiepoeng)

Åpne valgemner

MKTE 587 Åpent valgemne i TE (5 studiepoeng)

MKTE 588 Åpent valgemne i TE (10 studiepoeng)

MKTE 589 Åpent valgemne i TE (15 studiepoeng)

V. VITENSKAPSTEORI OG METODELÆRE

Vitenskapsteori dekkes av emnet MK595 og metodelære dekkes av emnene MK591, MK592, MK593 og MK594. Det forutsettes at studentene har kjennskap til allmenn teori om vitenskap og vitenskapelig metode fra ex. phil. og ex. fac.

Vitenskapsteorien skal særlig støtte opp under arbeidet med fagmodulene i studiet, mens metodelæren særlig skal støtte om under arbeidet med mastergradsavhandlingen. Studentene velger derfor metodevariant som korresponderer med valg av avhandling.

Metodelære (5 studiepoeng)

Emnene MK591-594

Metodelære dekkes av emnene MK591-594. Det forutsettes at studenten har kjennskap til allmenn teori om vitenskap og vitenskapelig metode fra ex. phil. og ex. fac. Studentene skal ha ett av emnene MK591-594.

Metodelæren skal særlig støtte opp under arbeidet med avhandlingen (MK598 / 599). Studenten velger derfor metodevariant som korresponderer med valg av avhandlingstema.

Emne MK591 Metodelære: Bibelfaglig variant (5 studiepoeng)

Emnet MK591 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen innenfor bibelfagene. Emnet er identisk med emne TEOL 591.

Emnets studiekraav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (metodeuke),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Alternativt

- skrive et referat av kapittel i lærebok eller artikkel (inntil 1000 ord),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med karakter på grunnlag av den skriftlige oppgaven.

Alternativt vurderes emnet med karakter på grunnlag av referat og skriftlig oppgave.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i bibelfagene.

LITTERATUR

Barton, J.: *Reading the Old Testament. Method in Biblical Study*, London: Darton, Longman and Todd, New Edition 1996, s. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246
Green, J.B. (ed.): *Hearing the New Testament, Strategies for Interpretation*, Grand Rapids, Carlisle: Eerdmans and Pater Noster Press 1995, s.1-36, 222-277, 301-427

Emne MK592 Metodelære: Kirkehistorisk variant (5 studiepoeng)

Emnet MK592 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen.

Den kirkehistoriske varianten skal gi studenten innsikt i historievitenskapelig grunnlagsrefleksjon og metode, og hvordan man anvender historisk metode i konkret vitenskapelig arbeid. Videre skal studenten få innsikt i noen av kirkehistoriefagets særlige grunnlagsproblemer. Emnet er identisk med emne TEOL 592.

Studiekrav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (metodeuke),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Alternativt

- skrive et referat av kapittel i lærebok eller artikkel (inntil 1000 ord),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med karakter på grunnlag av den skriftlige oppgaven.

Alternativt vurderes emnet med karakter på grunnlag av referat og skriftlig oppgave.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal ha

- kjennskap til historievitenskapens faghistorie, fagstruktur og egenart,
- kjennskap til særskilte kirkehistoriske grunnlagsproblemer, særlig fagdisiplinens doble tilknytning til teologien og til historievitenskapen, og betydningen av kirkehistorien for teologiens historiske dimensjon,
- kjennskap til historievitenskapelig metode og hvordan den kan anvendes i teologisk sammenheng,
- evne til å anvende historisk metode i gjennomføring av en kirkehistorisk avhandling.

LITTERATUR

- Berge, Lars Johan: "Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap", i: *TTK* 2/1994, s.107-122
- Hovland, Thor Halvor: "Kirkehistorie og universalhistorie. Kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi", i: *TTK* 3/1997, s.183-203
- Kjeldstadli, Knut: *Fortida er ikke hva den en gang var : en innføring i historiefaget*, - 2. utg. Oslo : Universitetsforl., 1999, kap.1-18 og 21
- Schumacher, Jan: "Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? Noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle", i: *Ung Teologi* 2/1984, s.21-28
- Schumacher, Jan: ""Å fortelle en historie". Kirkehistoriens formproblem", i: *Ung Teologi*, 2/1985, s.49-62
- Seip, Jens Arup: *Om å skrive hovedoppgave : historie* - 2. utg. [Oslo] : Universitetsforlaget, 1988. (nytrykk 1996), 47 s.

Emne MK 593 Metodelære: Systematisk/hermeneutisk variant (5 studiepoeng) (under utarbeiding)

Emnet MK 593 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/hermeneutiske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger innen systematisk teologi og praktisk teologi. I avhandlinger der empirisk metode blir benyttet, anbefales i stedet MK 594. Emnet er identisk med TEOL 593.

Studiekrav

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (metodeuke),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Alternativt

- skrive et referat av kapittel i lærebok eller artikkel (inntil 1000 ord),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med karakter på grunnlag av den skriftlige oppgaven.

Alternativt vurderes emnet med karakter på grunnlag av referat og skriftlig oppgave.

Mål og innhold

MÅL

Studentene skal ha

- innsikt i elementer, perspektiver og metodiske enkeltkrav som inngår i vitenskapelig arbeid med et systematisk-teologisk tema,

- innsikt i det hermeneutiske og kontekstuelle ved det teologiske fagarbeid,
- ha evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

LITTERATUR

ikke ferdig

Emne MK594 Metodelære: Systematisk/empirisk variant (5 studiepoeng) (under utarbeiding)

Emnet MK 594 forbereder og støtter opp om arbeidet med avhandlingen. Den systematisk/empiriske varianten skal gi metodisk innsikt og bakgrunn i arbeidet med avhandlinger der empirisk metode blir benyttet. Emnet er identisk med TEOL 594.

StudiekraV

Studenten skal

- ha godkjent frammøte på metodeundervisningen (metodeuke),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Alternativt

- skrive et referat av kapittel i lærebok eller artikkel (inntil 1000 ord),
- skrive en oppgave (inntil 2000 ord) som drøfter teoretiske eller metodiske spørsmål med relevans for avhandlingen i lys av pensumlitteraturen. Oppgaven skal godkjennes av veileder eller annen faglærer,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

Emnet vurderes med karakter på grunnlag av den skriftlige oppgaven.

Alternativt vurderes emnet med karakter på grunnlag av referat og skriftlig oppgave.

Mål og innhold

MÅL

Studentene skal ha

- grunnleggende kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet,
- kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i teologisk sammenheng, og hvordan slike metoder kan inngå i systematisk-teologisk og praktisk-teologisk arbeid,
- evne til å anvende empirisk metode i gjennomføringen av en oppgave på 500-nivå.

LITTERATUR

Repstad, Pål: Mellom nærhet og distanse. Universitetsforlaget, Oslo 1998.

Hegstad, Harald: "Feltarbeid som teologisk metode", *Ung Teologi* 30/1997, nr. 1, s. 77–87.

for øvrig ikke ferdig

Emne MK595 Hermeneutikk (5 studiepoeng)

Emnet legger vekt på hermeneutiske problemstillinger i historisk og systematisk perspektiv. Det legges også vekt på å gjøre bruk av originaltekster. Studiet av hermeneutikkens historie er delt i to. Perioden fra det 1. århundre frem til Schleiermacher skal bare studeres oversiktsmessig, mens tiden fra og med Schleiermacher skal studeres grundig. I denne siste perioden skal også originaltekster legges til grunn for arbeidet.

Studiekrav

Studenten skal

- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer.
- Bestå en 4 timers skriftlig klausurprøve
- delta i evaluering av studietilbudet

Vurdering

For å bestå Emne MK595 må studentene oppfylle alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av bokrapporten og klausurprøven.

Mål og innhold

MÅL

Studenten skal

- ha kjennskap til hovedlinjer i hermeneutikkens historie fra det 1. århundre etter Kristus frem til Schleiermacher
- ha god kunnskap om hermeneutikkens historie fra og med Schleiermacher frem til vår egen tid
- ha evne til å bruke originaltekster i studiet av hermeneutikkens historie
- ha evne til å tenke hermeneutisk og anvende hermeneutisk refleksjon i studiet.

LITTERATUR

Henriksen, Jan-Olav (red.): *Tegn, tekst og tolk. Teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid*, Universitetsforlaget, Oslo 1994, s.13-34, 51-67, 80-88, 95-123, 135-233, 251-274

Gulddal, Jesper og Martin Møller (red.): *Hermeneutikk. En antologi om forståelse*, Gyldendal, København 1999, s.9-182,

VI. MASTERGRADSAVHANDLING

Emne MK598 og Emne MK599

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for undervisning og annen yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.

En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller en del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Emnet kan velges fra hele det fag- og forskningsfeltet som inngår i fakultetets studieplaner i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.

Alle studenter som skriver mastergradsavhandling, skal ha avtale med en veileder (jf. instruks for veiledningsforhold, vedlegg 3). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Avhandling på 30 studiepoeng (Emne MK598) eller 55 studiepoeng (Emne MK599) studiepoeng

Studentene må velge om de vil skrive mastergradsavhandling på 30 eller 55 studiepoeng. Med avhandling på 30 poeng får en noe større bredde i de øvrige fagstudiene i mastergraden. Avhandling på 50 poeng gir noe bedre mulighet for faglig fordypning og for trening i selvstendig vitenskapelig arbeid. Til gjengjeld blir det noe mindre bredde i de øvrige fagstudiene i mastergraden.

Når et studieår regnes som 10 måneder, forutsetter en avhandling på 30 studiepoeng en arbeidsinnsats på 5 måneder. En slik avhandling bør ikke være på mindre enn 20000 ord eller mer enn 32000 ord. En avhandling på 55 studiepoeng forutsetter vel 8 måneders arbeid. En slik avhandling bør ikke være på mindre enn 24000 ord eller mer enn 52000 ord.

StudiekraV

For å levere mastergradsavhandlingen til endelig vurdering må den enkelte student

- underskrive en avtale med en veileder,
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen,
- levere et utkast som gjør rede for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen, innen en gitt frist,
- delta i evalueringen av studietilbudene.

Vurdering

For å bestå Emne MK598 eller MK599 må studenten oppfylle alle studiekraVene. Karakteren settes på grunnlag av masteravhandlingen.

Andre bestemmelser

Emnet for mastergradsavhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor mastergradens fagfelt og er egnet for en mastergradsavhandling. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen.

Når avhandlingen leveres, skal den være skrevet på maskin eller PC. Den leveres inn i ett trykkeklart eksemplar. Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema ved innleveringen.

Fakultetet sørger for mangfoldiggjøring, innbinding og forsendelse av 5 eksemplarer av avhandlingen, uten utgift for studenten. (Disse eksemplarene går til veilederen, til de to andre sensorene, til MFs bibliotek og til MFs arkiv).

Innen 3 uker (universitetsferier ikke medregnet) etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Når avhandlingen leveres til sensur etter at de øvrige mastergradsprøvene er bestått, skal den endelige karakteren normalt fastsettes innen 2 måneder etter innlevering. Universitetsferier regnes ikke med.